

หน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย:
การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิวัฒนาการและความสุภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

สิงหาคม 2559

หน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย:
การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิัจจนกรรมและความสุภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา
สิงหาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย:
การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิวัฒนาการและความสุภาพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

สิงหาคม 2559

ณิชา ชินธนามัน. (2559). เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาานิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์

ดร. ศิริพร ปัญญาเมธิกุล

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทยและวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยศึกษาตามแนวทฤษฎีวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle. 1976) ทฤษฎีความสุภาพตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown & Levinson. 1987) และแนวคิดการรักษาหน้าตนเองของเฉิน (Chen. 2001) ผู้วิจัยเก็บข้อมูลบนเว็บไซต์ <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php> ซึ่งเป็นคลังข้อมูลภาษาไทยของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์พบว่าหน่วยคำ “เปล่า” สามารถสื่อเจตนาได้ 2 ประเภท คือ เจตนาปฏิเสธและเจตนาบอกเล่า โดยเจตนาปฏิเสธพบกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ เจตนาปฏิเสธแบบตรงและเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง ส่วนกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในการแสดงความสุภาพ พบทั้งสิ้น 3 กลวิธี แบ่งเป็น กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา กลวิธีการให้เหตุผลและกลวิธีการกลบเกลื่อน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า หน่วยคำ “เปล่า” ไม่ได้ใช้เพียงเพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธได้เท่านั้น ยังสามารถแสดงเจตนาอื่นที่ไม่ตรงตามความหมาย “ไม่” นอกจากนี้กลวิธีที่พบยังแสดงให้เห็นถึงการแสดงความสุภาพเพื่อรักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้พูดและผู้ฟังและรักษา “หน้า” ของผู้พูดและผู้ฟังซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมและสังคมของไทยที่ให้ความสำคัญกับเรื่อง “หน้า” และคำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น

“PLAAW” IN THAI SHORT STORIES AND NOVELS:
A STUDY OF SPEECH ACT AND POLITENESS THEORIES

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Linguistics
at Srinakharinwirot University

August 2016

The research aims to investigate the intentions of “Plaaw” in Thai short stories and novels and politeness strategies by using “Plaaw” based on Speech Act by Searle (1976) Brown and Levinson’s Politeness Theory (1987) and Self-Politeness Theory by Chen (2001). The data was collected from Thai National Corpus website of the Department of Linguistics, Chulalongkorn University.

The result of the research shows that there are two intentions; to negate and to affirm. They are to directly negate and to negate for hiding the truth. Moreover, the findings show 3 strategies of the usages of “Plaaw” for politeness. The strategies are negations, giving reasons and hedging.

These results reflect that “Plaaw” is not an utterance meaning “No”. The politeness strategies, function is to preserving relationships between the speaker and the participant and show characteristics that comprise Thai culture and society where it is important to save face. The usages of “Plaaw” that can be shown to be in accordance with considering other peoples' feelings are an idiosyncratic and intrinsic part of Thai society.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

หน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย:

การศึกษาตามแนวทฤษฎีวิวัฒนาการและความสุภาพ

ของ

ณิชา ชินธามัน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์การศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

วันที่..... เดือนพ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษา

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล)

(อาจารย์ ดร.อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร ปัญญาเมธีกุล)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.วรวรรณา เพ็ชรกิจ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริพร ปัญญาเมธีกุล ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่า ดูแลช่วยเหลือ คอยชี้แนะ ชัดเกล้าแก้ไขเพื่อให้งานวิจัยออกมาสมบูรณ์อย่างที่สุด ทั้งยังแสดงความห่วงใยต่อนิสิต ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเมตตาที่อาจารย์มีให้กับนิสิตคนนี้ อย่างหาที่สุดมิได้ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ ประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ดร.วรวรรณา เพ็ชรกิจ อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ในภาควิชาภาษาวิทยาศาสตร์ทุกท่านที่คอยประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ คำสั่งสอนแก่นิสิต คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางการทำงานวิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณกำลังใจที่สำคัญยิ่งจากคุณพ่อ ธนภาค ชินธนามั่นและคุณแม่ ปาลิดา ชินธนามั่น ที่คอยอบรมสั่งสอน มอบการศึกษาไว้เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพ พร้อมทั้งคอยสนับสนุน และเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยจนหาที่เปรียบมิได้ จนผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

นอกจากนี้ขอขอบคุณ บุษกมล เจริญพร และสิริกร ศรีมุกด์ รวมทั้งประกาย เกื้อกูลและวาริสา เหมกิตติวัฒน์ เพื่อนภาษาศาสตร์ที่คอยช่วยเหลือ ให้กำลังใจ รับฟังปัญหาต่างๆ ในตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์เสมอมา ขอขอบคุณกำลังใจที่ดีและมีให้กันเสมอมาของพี่ๆ น้องๆ ชาวภาษาศาสตร์ที่คอยให้กำลังใจแก่กันและกัน ขอขอบคุณเพื่อนรอบๆข้าง ทั้งที่กรุงเทพมหานครและนครสวรรค์ ที่คอยส่งกำลังใจและเป็นแรงใจให้ต่อสู้ จนงานวิจัยสำเร็จลุล่วงในวันนี้ สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ Mr. Justin Bartlett ที่สละเวลาอธิบายข้อมูลภาษาอังกฤษ รวมทั้งตรวจทานชื่อเรื่องและบทคัดย่อให้แก่ผู้วิจัย

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาผู้ให้กำเนิด และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนประสิทธิ์ประสาทความรู้ทั้งปวงแก่ผู้วิจัย

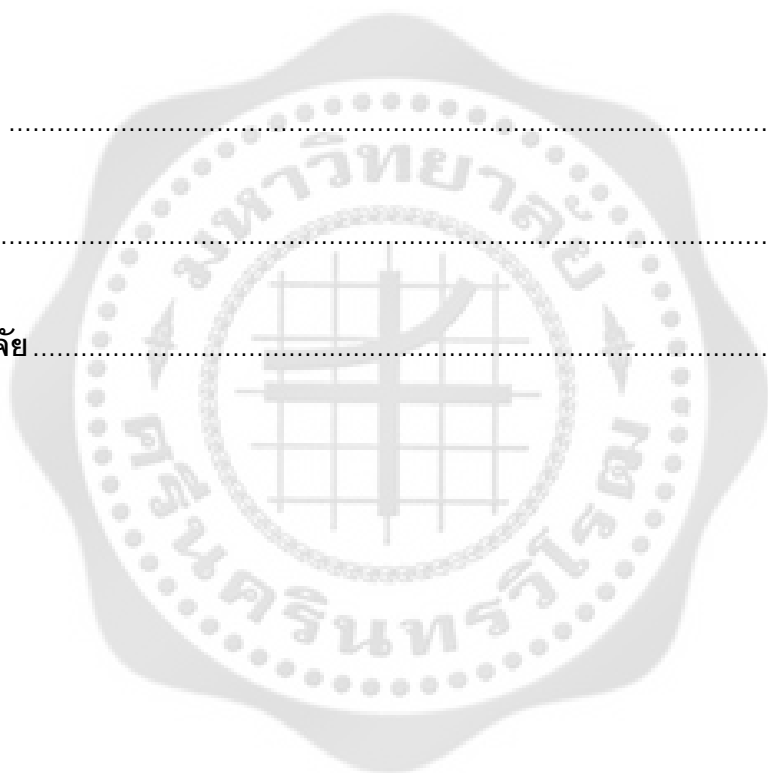
ณิชา ชินธนามั่น

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการศึกษา.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ข้อจำกัดในงานวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ทฤษฎีวัฒนธรรม.....	7
ความสุภาพและการรักษาหน้า.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิเสธ.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	39
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	45
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
การวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย.....	46
การวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความรู้สึก.....	52
ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของการใช้หน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความรู้สึก.....	62

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	62
สรุปและอภิปรายผลการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏใน เรื่องสั้นและนวนิยายไทย	62
สรุปและอภิปรายผลกลวิธีหน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ.....	63
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม	66
ภาคผนวก	73
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	86

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า”	46
2 ตาราง 2 การหักล้างถ้อยคำของผู้พูดครั้งแรกโดยใช้หน่วยคำ “เปล่า”	52
3 กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงคุณภาพ	53
4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของการใช้หน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงคุณภาพ	62

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

กลวิธีความสุภาพ 18

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

ในการสนทนาคนส่วนใหญ่พูด หน่วยคำ “เปล่า” บ่อยครั้ง ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2556 ให้คำจำกัดความ หน่วยคำ “เปล่า” ว่าเป็นคำวิเศษณ์ใช้เป็นคำขยาย มีความหมายว่า “ไม่มีอะไรนอกจากตัวของมันเองที่อ้างถึง” เช่น “ขาดเปล่า” “มือเปล่า” และให้ความหมาย “ว่างเปล่า” เช่น “ขอแก้วเปล่าสักครึ่งโหล” “จะไปหาผู้ใหญ่ไม่ควรไปมือเปล่า” และความหมาย “ไม่มีข้อผูกพัน” เช่น “ให้เปล่า” “ได้เปล่า” และความหมาย “อ้างว่างว่าเหว” เช่น “เปล่าอก” “เปล่าใจ” “เปล่าเปลี่ยน” นอกจากนี้ หน่วยคำ “เปล่า” ยังใช้เป็นคำปฏิเสธ มีความหมายว่า “ไม่มี” “ไม่เป็นอย่างนั้น” ดังตัวอย่าง (1)

(1) สถานการณ์: ก กับ ข เป็นเพื่อนกันและทำงานที่เดียวกัน ก บังเอิญพบ ข ที่ห้างสรรพสินค้า จึงเข้าใจว่า ข ไปดูหนังตามที่บอกกับ ก ไว้ และเมื่อทั้งสองพบกันที่ทำงานในวันจันทร์ ก จึงถาม ข ว่า

ก : เมื่อวานไปดูหนังมาหรือ
ข : เปล่า ไม่ได้ดู ไปซื้อของเฉยๆ

ตัวอย่าง (1) ข ตอบว่าไม่ได้ไปดูภาพยนตร์ แต่ไปซื้อของ ซึ่งความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ ข ใช้ในบทสนทนา มีความหมายตามพจนานุกรม คือ ใช้เป็นคำปฏิเสธ มีความหมายว่า “ไม่เป็นอย่างนั้น”

แต่อย่างไรก็ตาม ในบางสถานการณ์ หน่วยคำ “เปล่า” กลับไม่ได้มีความหมายตามที่พจนานุกรมให้คำจำกัดความ ดังตัวอย่าง (2)

(2) สถานการณ์: ก กับ ข อาศัยอยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยเดียวกัน ขณะที่ ข กำลังอ่านนิตยสารเพลินๆ อยู่ นั้น ก ก็เปิดประตูเข้ามาแล้วชวน ข ออกไปข้างนอก

ก : ก ทำไรอยู่อะ ออกไปกินข้าวกัน
ข : เปล่า อ่านหนังสือ รอแป็บ เดียวไปด้วย

ในบทสนทนาข้างต้น ขณะที่ ข กำลังอ่านนิตยสาร และ ก ถามว่า ข กำลังทำอะไรอยู่ ข ไม่ตอบว่ากำลังอ่านหนังสืออยู่ แต่กลับตอบว่า “เปล่า” แล้วจึงตอบว่าตนกำลังอ่านหนังสือ เมื่อพิจารณา

ถึงความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนาไม่ได้มีความหมายตามพจนานุกรมที่หมายถึง การปฏิเสธ หรือหมายถึง ข ไม่ได้กำลังทำอะไรเลย แต่กลับพบว่า หน่วยคำ “เปล่า” ที่ ข กล่าวในบทสนทนา มีความหมายว่า สิ่งที่ ข กำลังกระทำไม่สำคัญอะไร แค่เป็นเพียงการอ่านหนังสือ และ ข สามารถไปกินข้าวกับ ก ได้

จากตัวอย่าง (2) ตรงกับที่ลีช (Leech. 1983: 6) ได้เสนอถึงการศึกษาความหมายตามแนว อรรถศาสตร์กับวัจนปฏิบัติศาสตร์ ความหมายในเชิงอรรถศาสตร์จะผูกกับคุณสมบัติประจำถ้อยคำที่ อ้างถึงโดยไม่โยงไปกับสถานการณ์แต่อย่างใด แต่ความหมายในเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์จะเชื่อมโยงกับ สถานการณ์ บริบท ตัวผู้พูดหรือผู้ใช้ภาษา และผู้ฟัง โดยนักวัจนปฏิบัติศาสตร์เห็นว่าความหมายของ ถ้อยคำขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการพูด และจุดประสงค์ใน การศึกษาความหมายเชิงวัจนปฏิบัติศาสตร์ไม่ได้อยู่ที่ค่าความเป็นจริง (Truth Value) แต่เป็น ความหมายที่สื่อเจตนาของผู้พูด ผู้พูดและผู้ฟังมักมีความรู้พื้นฐานร่วมกันจึงจะสามารถตีความเจตนา ได้อย่างถูกต้อง หรือสามารถพิจารณาได้จากการทักทายของคนไทยที่ส่วนใหญ่ทักทายด้วยการถาม ดังตัวอย่าง (3)-(7)

(3) “ทำไมวันนี้มาคนเดียว”

(4) “จะไปไหนคะ”

(5) “ไปไหนมาคะ”

(6) “ทำอะไรอยู่คะ”

(7) “ยุ่งอยู่หรือคะ”

จากตัวอย่าง (3)-(7) ผู้พูดไม่ได้ต้องการทราบข้อมูลใดๆ จากผู้ฟังตามที่ผู้พูดถาม แต่ ความหมายของประโยคดังกล่าวเป็นความหมายที่เกิดจากผู้พูดที่ต้องการสื่อเจตนาเพื่อทักทายและ สร้างความสัมพันธ์กับผู้ฟังเท่านั้น โดยผู้ฟังสามารถตอบคำถามด้วยวัจนภาษาหรืออวัจนภาษา เช่น การยิ้ม การพยักหน้าหรือส่ายหน้าแทนได้

นอกจากนี้ การใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนาที่เกิดขึ้นจริงเพื่อปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ดัง ตัวอย่าง (8)

(8) สถานการณ์: ระหว่าง ก และ ข ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องกัน ก เข้าไปอ่านหนังสือในห้องนอนของ ข บังเอิญเหลือบไปเห็นถุงพลาสติกเล็กๆ วางอยู่ข้างหมอน ข้างในมีแป้งใส่ถุงนิดหน่อย ซึ่งแป้งนี้ใช้สำหรับทาผิวให้ดูระยิบระยับเป็นแบบเดียวกับที่อยู่ในกระป๋องในตู้เสื้อผ้าของ ข ดังนั้น ก จึงเกิดความสงสัยว่า ข เก็บแป้งไว้ในถุงเพื่ออะไร

ก : นี่เก็บไว้ทำไมเนี่ย

ข : เปล่า

ก : เปล่าแล้วเก็บใส่ถุงทำไมอะ?

ข : ไม่ทำไมหรอก มาซักใช้ไล่เสียงอยู่ได้ อยากเก็บเฉยๆ มันสวยดีมีอะไรไหม

ก : ก็บอกมาสิว่าเก็บเฉยๆ เปล่าๆ อยู่แน่แหละ ก็เห็นอยู่ชัดๆ ว่าเก็บใส่ถุง

หากพิจารณาความหมายตามพจนานุกรม หน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนาไม่ได้มีความหมายตรงกับความหมายประจำรูปซึ่งหมายถึง “ไม่มีอะไร ไม่เก็บอะไร” แต่ในบทสนทนา ข เก็บถุงแป้งไว้จริง ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนานี้จึงสื่อเจตนาของผู้พูดที่ไม่อยากตอบคำถามและไม่มีเหตุผลใดๆ ที่เก็บแป้งไว้ หรือดังตัวอย่าง (9)

(9) สถานการณ์: ก และ ข เป็นเพื่อนร่วมชั้นกัน ในช่วงพักกลางวัน ก นั่งอยู่ที่โต๊ะเรียนของตนเอง และมองเห็น ข ยืนจ้องมาที่ ก ก สงสัย จึงถาม ข

ก : เธอมองอะไรอะ

ข : เปล่า (ข พุดตดบท แล้วเดินเลี้ยวไปอีกทาง)

ในบทสนทนาข้างต้น ข ยืนมอง ก อยู่จริง แต่เมื่อ ก ถาม ข ว่า มองอะไร ข กลับตอบว่า “เปล่า” แสดงให้เห็นว่า หน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนานี้ไม่ตรงกับความหมายประจำรูป ที่หมายถึง “ไม่ได้มองอะไร” แต่เจตนาของ ข คือ ไม่ต้องการตอบคำถามจึงเดินเลี้ยวไปอีกทาง

นอกจากนี้ ในงานวิจัยของนันทฤทัย สีหะเกรียงไกร (2549) ที่ศึกษาทฤษฎีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น พบการปฏิเสธด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในสถานการณ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถาม ตอบคำถามเกี่ยวกับสถานการณ์ที่ซับซ้อนไปเฉยๆ รวดเร็วของเพื่อนบ้านที่จอดอยู่ ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่า “ผมเปล่าครับ” แสดงให้เห็นถึงการปฏิเสธ โดยใช้หน่วยคำ “เปล่า” ที่ไม่ได้มีความหมาย “ไม่ได้ทำ” แต่ผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” สื่อเจตนาเพื่อปกปิดความจริงที่ตนเอง

กระทำและหลีกเลี่ยงความ การปฏิเสธเพื่อปิดปิดความจริงนี้ทำให้ผู้วิจัยสนใจวิเคราะห์หน่วยคำ “เปล่า” ว่าสามารถสื่อเจตนาใดและมีกลวิธีอะไรในการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

อย่างไรก็ตาม หน่วยคำ “เปล่า” ที่พบในหนังสือเรื่องสั้นและนวนิยายเป็นบทสนทนาที่ คล้ายคลึงกับความเป็นจริง จำลองเหตุการณ์ได้ใกล้เคียงกับการสนทนาในชีวิตประจำวัน และสามารถ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาทำการวิเคราะห์ได้มากกว่าการเก็บข้อมูลจากการสนทนาในชีวิตประจำวัน หรือการเก็บข้อมูลจากบทละครทางโทรทัศน์หรือทางวิทยุที่ต้องใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลนาน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลหมวดเรื่องสั้นและนวนิยาย จากคลังข้อมูลภาษาไทย Thai National Corpus

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. วิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย
2. วิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

3. ความสำคัญของการวิจัย

1. สะท้อนให้เห็นความเชื่อมโยงของการสื่อเจตนาในหน่วยคำ “เปล่า” กับความสุภาพและการรักษาหน้าของคนในสังคม
2. แสดงให้เห็นการสื่อเจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

4. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทยที่มีหน่วยคำ “เปล่า” เฉพาะหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายที่เป็นการโต้ตอบการสนทนาเฉพาะตำแหน่งที่เป็นการตอบคำถามเท่านั้น โดยเก็บข้อมูลจากคลังข้อมูลภาษาไทย Thai National Corpus ที่ URL:<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php> ของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งพบหน่วยคำ “เปล่า” จำนวนทั้งสิ้น 139 คำ จากบทสนทนาในหมวดเรื่องสั้นและนวนิยาย ผู้วิจัยวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทยและ

วิเคราะห์หลักวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ ทั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงเจตนาและปัจจัยที่มีผลต่อกลวิธีทางภาษา

5. ข้อจำกัดในงานวิจัย

เนื่องจากการเก็บข้อมูลหน่วยคำ “เปล่า” ในภาษาชีวิตประจำวัน ทำได้ค่อนข้างยากมาก เพราะการบันทึกเสียงต้องใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลเป็นเวลานานและอาจทำให้ภาษาที่ได้จากการเก็บข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ เนื่องจากผู้พูดทราบว่ามีการบันทึกเสียงเพื่อเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจึงเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทยที่มีหน่วยคำ “เปล่า” จากคลังข้อมูลภาษาไทย ของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เฉพาะหน่วยคำ “เปล่า” จากบทสนทนาในหมวดเรื่องสั้นและนวนิยาย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 – 2555 โดยไม่นำหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในหมวดหนังสือพิมพ์ หมวดบทความทั่วไป หมวดบทความทางวิชาการและหมวดบทกวีมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หน่วยคำ “เปล่า” ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เป็นหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในการโต้ตอบบทสนทนา จึงเป็นการใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในตำแหน่งที่เป็นผลัดสองหรือผลัดในการตอบคำถามเท่านั้น ซึ่งบทสนทนาที่พบในเรื่องสั้นและนวนิยายเป็นบทสนทนาที่จำลองมาจากเหตุการณ์การสนทนาในชีวิตประจำวันและสามารถทราบบริบทของแต่ละบทสนทนาได้อย่างชัดเจน จากการพรรณนาของผู้เขียน เนื่องจากการพิจารณาเจตนา นั้นต้องอาศัยบริบทในการพิจารณาเป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ดีผลการวิเคราะห์ที่ได้จากงานวิจัยนี้ อาจไม่ตรงกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในการสนทนาในชีวิตประจำวันทั้งหมด

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้พูดผลัดหนึ่ง** หมายถึง ผู้พูดโดยทั่วไป
2. **ผู้พูดผลัดสอง** หมายถึง ผู้ฟัง แต่เพื่อไม่ให้เกิดการสับสนในการอธิบาย ในงานวิจัยชิ้นนี้จึงเรียกว่า “ผู้พูดผลัดสอง” เนื่องจากเป็นผู้กล่าวหน่วยคำ “เปล่า” ในการสนทนา
3. **เจตนา** หมายถึง การกระทำผ่านคำพูด ซึ่งถ้อยคำจะสื่อถึงความต้องการหรือเจตนาของผู้พูดได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งผู้ฟังต้องตีความเจตนาจากรูปภาษา ผู้พูดผู้ฟัง สถานภาพทางสังคม สถานการณ์รอบล้อมระหว่างผู้พูดผู้ฟัง

4. **ความสุภาพ** หมายถึง การใช้ภาษาที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังในการสนทนา เพื่อให้เกิดความราบรื่นไม่มีความขัดแย้งในการสนทนา

5. **หน้า** หมายถึง ภาพลักษณ์สาธารณะของผู้พูดหรือผู้ฟัง

6. **บริบท** หมายถึง ถ้อยคำ อากาการ การกระทำต่างๆ รวมถึงความรู้ร่วมกันของผู้พูดและผู้ฟังในสถานการณ์การใช้หน่วยคำ “เปล่า” ระหว่างผู้พูดและผู้ฟังที่ช่วยให้เข้าใจเจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ผู้พูดต้องการสื่อ

7. **การปกปิดความจริง** หมายถึง การที่ผู้พูดไม่ปรารถนาที่จะเปิดเผยข้อมูลหรือความจริงให้ผู้ใดทราบและกระทำการปกปิด โดยใช้คำพูดหรือการกระทำเพื่อเบี่ยงเบนให้แตกต่างจากความจริง

8. **กลวิธี** หมายถึง รูปแบบหรือวิธีทางภาษาเพื่อแสดงความรู้สึก

9. **การปฏิเสธ** หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดแสดงการไม่ยอมรับหรือการไม่เห็นด้วย

10. **การให้เหตุผล** หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดชี้แจงข้อเท็จจริง โดยการอธิบายหรือการให้ข้อมูล

11. **การกลบเกลื่อน** หมายถึง วิธีการทางภาษาที่ผู้พูดผลัดสองมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการให้ข้อเท็จจริงในการตอบคำถาม โดยการใช้ภาษาที่แสดงถึงการลดระดับความชัดเจนของถ้อยคำหนักเบาลง เพื่อปิดบังหรือเบี่ยงเบนความสนใจ

7. กรอบแนวคิดงานวิจัย

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” คือ ทฤษฎีวัจนกรรมตามแนวคิดของเซอร์ล (Searle. 1976) และใช้ทฤษฎีความสุภาพตามแนวคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) รวมถึงแนวคิดเรื่องความสุภาพกับการรักษาหน้าตนเองของเฉิน (Chen. 2001) ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความรู้สึก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย ซึ่งทฤษฎีวิัจจนกรรมและทฤษฎีความสุภาพเป็นทฤษฎีสำคัญในการศึกษาครั้งนี้ โดยมีเนื้อหารายละเอียด ดังนี้

1. ทฤษฎีวิัจจนกรรม

วิัจจนกรรม หมายถึง ถ้อยคำบ่งการกระทำ เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นเมื่อผู้พูดหรือผู้ส่งสารกล่าว ถ้อยคำใดถ้อยคำหนึ่งกับผู้ฟังหรือผู้รับสารในบริบทใดบริบทหนึ่ง (สุจิตลักษณ์, 2552: 77) โดยทฤษฎีวิัจจนกรรมมีต้นกำเนิดมาจากออสติน (Austin, 1962: 3-11) ซึ่งมีความคิดว่า ผู้พูดไม่ได้ใช้ภาษาเพื่อพิสูจน์ความจริงเท็จเท่านั้น แต่ยังใช้เพื่อกระทำสิ่งต่างๆ โดยออสตินจำแนกถ้อยคำในการพูดออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. **ถ้อยคำแสดงความจริงเท็จ (Constatives)** คือ ถ้อยคำที่ใช้บอกเล่าและสามารถตีค่าความเป็นจริงหรือเท็จได้ เช่น เขากำลังวิ่ง ถ้อยคำนี้จะสามารถตีค่าความจริงได้ก็ต่อเมื่อบุคคลที่ผู้พูดกล่าวถึงกำลังวิ่งอยู่จริง

2. **ถ้อยคำบ่งการกระทำ (Performatives)** คือ ถ้อยคำที่ไม่ใช่เพียงการบอกเล่า แต่ถือเป็นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่สามารถตีค่าความเป็นจริงหรือเท็จได้ เช่น “ฉันขอโทษ” ประเด็นของถ้อยคำนี้อยู่ที่การที่ผู้พูด พูดว่าขอโทษและได้รับการให้อภัย เนื่องจากการขอโทษไม่สามารถบอกค่าความจริงเท็จได้ เป็นต้น

ออสติน (Austin, 1962: 33-34) แบ่งถ้อยคำบ่งการกระทำออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 2.1 **ถ้อยคำแสดงการกระทำชัดเจน (Explicit performatives)** คือ ถ้อยคำที่มีกริยาแสดงวิัจจนกรรม (Performative verb) ปรากฏอยู่และเห็นชัดว่าผู้พูดต้องการกระทำอะไรผ่านถ้อยคำที่กล่าวออกไป เช่น “หนูสัญญาว่าจะทำการบ้าน” คำว่า “สัญญา” แสดงการสัญญาเป็นการกระทำที่ชัดเจน หรือตัวอย่างที่กล่าวว่า “ห้ามกินขนมในห้องเรียน” คำว่า “ห้าม” แสดงให้เห็นว่าถ้อยคำนี้เป็นคำสั่ง

2.2 ถ้อยคำแสดงการกระทำไม่ชัดเจน (Implicit performatives) คือ ถ้อยคำที่ไม่มีกริยาแสดงการกระทำปรากฏอยู่ ซึ่งหากพิจารณาในระดับผิวมีลักษณะคล้ายประโยคทั่วไป เช่น “บ้านนี้สุขุม” หากมองจากรูปประโยคเป็นรูปประโยคบอกเล่า แต่ต้องวิเคราะห์ว่า “สุขุม” มีอันตรายต่อบุคคลทั่วไปได้ ดังนั้น “บ้านนี้สุขุม” สื่อให้เห็นถึงการเตือนว่ามาบ้านนี้ให้ระวัง

จะเห็นได้ว่า ถ้อยคำไม่เพียงบ่งบอกถึงสิ่งที่อ้างถึง แต่ผู้พูดอาจใช้ถ้อยคำเพื่อกระทำบางสิ่งผ่านภาษา (กฤษดาวรรณ หงส์ดารมภ์; และธีรณัฐ โชคสุวณิช. 2551: 96) นอกจากนี้ ออสตินแบ่งถ้อยคำออกเป็น 3 ระดับ (Austin. 1962: 98-108) ได้แก่

1. การกล่าวถ้อย (Locutionary Act) คือ การกล่าวถ้อยคำในรูปของการพรรณนาหรือบอกเล่าที่สื่อความหมายตรงตามรูป เช่น “ฉันเสียใจ” ถ้อยคำนี้เกิดจากความหมายของคำสรรพนามกริยาและกรรม ผู้พูดต้องการบอกความรู้สึกให้กับผู้ฟังทราบ

2. การสื่อเจตนา (Illocutionary Act) คือ การกระทำที่เกี่ยวข้องกับเจตนาของผู้พูด ซึ่งผู้พูดตั้งใจกระทำบางอย่างผ่านถ้อยคำที่พูด เช่น “ฉันสัญญาว่าจะไม่มาสาย” สื่อเจตนาการสัญญาว่าผู้พูดจะกระทำตามที่พูด ซึ่งเป็นการผูกมัดตนเองในการไม่มาสายอีก

3. การแสดงวิจณผล (Perlocutionary Act) คือ ผลที่เกิดจากการกล่าวถ้อยคำ เช่น “ฉันสัญญาว่าจะไม่มาสาย” แล้วผู้พูดไม่มาสายอีก

จะเห็นว่าออสตินแยกการกล่าวถ้อยและการสื่อเจตนาออกจากกัน และให้ความสำคัญวิจณผลเนื่องจากออสตินศึกษาวิจณกรรมจากถ้อยคำในพิธีต่างๆ ซึ่งมีรูปแบบการใช้ภาษาที่ตายตัว ผู้พูดสามารถกล่าวถ้อยได้โดยไม่จำเป็นต้องสื่อเจตนาใดๆ เนื่องจากการกล่าวถ้อยตามที่พิธีกรรมกำหนดไว้ ดังนั้นการสื่อเจตนาในการกล่าวถ้อยตามแนวคิดของออสติน จึงไม่ต้องอาศัยการตีความจากบริบทแต่อย่างใด ซึ่งต่างจาก เซอร์ล (Searle. 1969) ที่ได้พัฒนาแนวคิดวิจณกรรมต่อจากออสตินแต่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิจณผลมากนัก แต่กลับให้ความสำคัญกับการสื่อเจตนาของผู้พูดมากกว่า ทั้งนี้ เซอร์ลศึกษาวิจณกรรมจากคำพูดทั่วไปในชีวิตประจำวันโดยมองว่าการกล่าวถ้อยคำและการสื่อเจตนาไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เมื่อผู้พูดกล่าวถ้อยคำออกไปย่อมสื่อเจตนาในการพูด ทุกครั้งที่กล่าวถ้อยคำ ผู้พูดจะแฝงเจตนาอยู่ในถ้อยคำของตนเสมอ ดังนั้นตามแนวคิดของเซอร์ลทุกถ้อยคำที่ผู้พูดเปล่งออกมาจึงถือเป็นวิจณกรรมได้ทั้งสิ้น (ศิริพร ปัญญาเมธิกุล. 2550: 132-135)

เซอร์ล (Searle. 1969: 24-53) ได้เสนอว่า ในการกล่าวถ้อยคำแต่ละครั้ง ผู้พูดจะมีการกระทำ 3 ประการ คือ

1. การกล่าวถ้อยคำ (Utterance Act) คือ การกล่าวถ้อยคำนับตั้งแต่เปล่งเสียงออกมาครั้งหนึ่งๆ

2. การนำเสนอความ (Propositional Act) คือ การกระทำที่เป็นการนำเสนอความของถ้อยคำที่กล่าวออกมาซึ่งอ้างถึงสิ่งต่างๆ

3. การสื่อเจตนา (Illocutionary Act) คือ ความตั้งใจในการกล่าวถ้อยคำนั้นออกมา เป็นการใช้คำพูดเพื่อแสดงเจตนาต่างๆ เช่น ถาม สั่ง ฯลฯ

การสื่อเจตนาของเซอร์ลต้องอาศัยการตีความมากกว่าการกล่าวถ้อยตามพิธีกรรมตามแนวคิดของออสติน บางครั้งการกล่าวถ้อยคำของผู้พูดก็ไม่ได้สื่อเจตนาตามรูปภาษาเสมอไป เช่น “I want you to do it.” ผู้พูดกล่าวเพื่อขอร้องให้ผู้ฟังกระทำการบางอย่าง แต่ใช้ถ้อยคำในรูปของการบอกกล่าว ซึ่งการเข้าใจถึงเจตนาที่ผู้พูดกล่าว ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความรู้พื้นฐานร่วมกันและปฏิบัติตามหลักการในการสนทนา จึงสามารถสรุปเจตนาของผู้พูดได้ว่าผู้พูดต้องการสื่อเจตนาอะไร (Searle. 1976: 21-36) ดังตัวอย่าง (1)

(1) A : Let's go to the movie tonight.

B : I have to study for an exam.

จากตัวอย่างข้างต้น A ขวน B ออกไปดูภาพยนตร์ แต่ B ใช้ประโยคบอกเล่าเพื่อปฏิเสธการชักชวนของ A โดยให้เหตุผลว่า B ต้องอ่านหนังสือสอบ ซึ่งถ้ามองจากรูปภาษาจะไม่สามารถทราบได้ว่า B แสดงการปฏิเสธ ด้วยเหตุนี้เซอร์ลจึงได้แบ่งส่วนของการสื่อเจตนาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การสื่อเจตนาไม่ตรงตามตัวอักษร (Primary illocutionary acts) หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่สื่อเจตนาไม่ตรงตามรูปแบบของถ้อยคำที่ปรากฏ เช่น “ทำไมมาช้าจัง” โดยปกติแล้ว คำว่า “ทำไม” เป็นคำแสดงการถามถึงเหตุผล แต่จากตัวอย่างผู้พูดสื่อเจตนาตำหนิหรือบ่น ไม่ใช่การสื่อเจตนาถามเหตุผล ทั้งนี้เซอร์ลเรียกการสื่อเจตนาประเภทนี้ว่า วัจนกรรมอ้อม (Indirect Speech Act) โดยเซอร์ลเชื่อว่า การที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำออกมาเพื่อให้ผู้ฟังรับทราบถึงเจตนาที่ปรากฏมากกว่ารูปภาษา ผู้ฟังต้องมีความรู้พื้นฐานร่วมกันกับผู้พูด และต้องมีการตีความที่สมเหตุสมผลอีกด้วย

2. การสื่อเจตนาตรงตามตัวอักษร (Secondary illocutionary acts) หมายถึง การกล่าวถ้อยคำที่สื่อเจตนาตรงตามรูปแบบของถ้อยคำที่ปรากฏ เช่น “ทำไมมาช้าจัง” คำว่า “ทำไม” แสดงให้เห็นว่าผู้พูดสื่อเจตนาถามเหตุผล

ประเภทของการสื่อเจตนาทั้ง 2 ลักษณะ แสดงให้เห็นว่า วัจนกรรมอ้อมมีความหมายของประโยค 2 แบบ คือ ความหมายประจำรูป (Utterance meaning) และความหมายของผู้พูดที่ต้องการสื่อเจตนาของผู้พูด (Speaker meaning) จะเห็นได้ว่าถ้อยคำที่เราใช้ไม่ได้มีความหมายตามความหมายประจำรูปเสมอไป เช่น รูปแบบประโยคคำถามไม่ได้หมายถึง การถาม รูปแบบประโยคบอกเล่าไม่ได้แสดงถึงการบอกเสมอไป ดังที่ดิฐ ศรินราววัฒน์ (2542: 26-39) ศึกษาวิธีการสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย พบว่าบทสนทนาที่ปรากฏในหนังสือนวนิยายแสดงการประชดประชันด้วยการใช้รูปประโยคคำถามมากที่สุด ซึ่งผู้พูดไม่ได้ต้องการให้ผู้ฟังตอบ แต่ต้องการสื่อเจตนาประชดประชันผู้ฟัง หรืองานวิจัยของสิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (2544: 30-47) ที่วิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า “ทำไม” ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ โดยพบว่าประโยคที่มีคำว่า “ทำไม” สามารถแสดงหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่การถาม เช่น การแนะนำ การสั่ง การตำหนิ การโต้แย้ง การแสดงความรู้สึกในแง่ลบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัลลภาภรณ์ สอนบุญตา (2553: 74-87) ที่พบว่าคำว่า “อะไร” สามารถปรากฏได้ทั้งในประโยคคำถามและประโยคปฏิเสธ นอกจากนี้ คำว่า “อะไร” ยังสามารถแสดงหน้าที่อื่นที่นอกเหนือจากการถามได้อีก 4 ประเภท คือ การตำหนิ การบ่น การทักทายและการชม

จึงสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของถ้อยคำขึ้นอยู่กับบริบทและเจตนาของผู้พูดและวัจนกรรมอ้อมเป็นการกระทำผ่านภาษาที่เกิดขึ้น โดยการใช้คำพูดที่สื่อเจตนาของผู้พูดมากกว่าที่จะสื่อความหมายตรงของถ้อยคำนั้น ซึ่งเจตนาอันจะสัมฤทธิ์ผลก็ต่อเมื่อผู้ฟังเข้าใจความหมายนี้ โดยต้องอาศัยการตีความทั้งตัวภาษาและบริบทในการสนทนา

นอกจากนี้ เซอร์ล (Searle. 1976) แบ่งประเภทของวัจนกรรมออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) การบอกกล่าว (Assertivesหรือ Representatives) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการบอกกล่าวหรืออธิบายให้ผู้ฟังทราบ เช่น การบอกเล่า การยืนยัน การบรรยาย การพรรณนา ตัวอย่างเช่น “พระอาทิตย์ขึ้นทางตะวันออก” เป็นต้น

2) การพูดชี้แนะ (Directive) เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังกระทำการใดสิ่งหนึ่ง เช่น การสั่ง การขอร้อง การถามให้ตอบ ตัวอย่างเช่น “ผมขอสั่งให้ทุกคนออกจากห้องเดี๋ยวนี้” เป็นต้น

3) **การผูกมัด (Commissive)** เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดผูกมัดตนเองต่อการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต เช่น การสัญญา การข่มขู่ การยื่นข้อเสนอหรือเสนอตัว ตัวอย่างเช่น “ผมสัญญาว่าจะมีคุณเพียงคนเดียว” เป็นต้น

4) **การแสดงความรู้สึก (Expressive)** เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดกล่าวถ้อยคำแสดงภาวะเกี่ยวกับจิตใจ อารมณ์และความรู้สึกบางสิ่งบางอย่างให้ผู้ฟังทราบว่าตนรู้สึกอย่างไร เช่น การขอบคุณ การขอโทษ การต้อนรับ การแสดงความยินดี การชมและการตอบรับคำชม ตัวอย่างเช่น “ครูขอแสดงความยินดีกับบัณฑิตทุกคน” เป็นต้น

5) **การแถลงการณ์ (Declarative)** เป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดต้องการให้ผู้อื่นได้รับรู้ข้อความตามประกาศและมีผลก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางสิ่งบางอย่างโดยทันที เช่น การคว่ำบาตร การประกาศสงคราม การพิพากษาของศาล ตัวอย่างเช่น “ศาลขอตัดสินว่าจำเลยว่าความผิดจริง” เป็นต้น

เซอร์ล (Searle, 1969: 60-68) เสนอเงื่อนไขที่เหมาะสม (Felicity Conditions) เพื่อแทนการให้ความหมายโดยการพิจารณาจากค่าความจริงแท้ (Truth value) ดังตัวอย่าง (2) – (3)

(2) I promise to put the cat out.

(3) I've put the cat out.

ตัวอย่าง (2) ไม่มีค่าความจริง แต่เป็นสิ่งที่เหมาะสม คือ ถ้าหากผู้พูดมีความสามารถและมีความตั้งใจที่จะกระทำตามที่กล่าวในถ้อยคำนั้น และจะเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสม คือ ถ้าผู้พูดไม่กระทำตามที่กล่าวในตัวอย่าง (2) แต่ตัวอย่างที่ (3) จะเป็นจริง ถ้าผู้พูดนำแมวออกไปไว้ข้างนอก และเป็นเท็จถ้าผู้พูดไม่เอาแมวออกไปไว้ข้างนอก และในความเป็นจริง การให้ความหมายไม่สามารถให้ค่าความจริงแท้ได้ทุกความหมาย เซอร์ลจึงให้ความสำคัญกับความหมายที่สื่อเจตนามากกว่าการพิจารณาความจริงแท้

เซอร์ล (Searle, 1969: 60-68) กล่าวว่าเงื่อนไขที่เหมาะสมทำให้วัจนกรรมสัมฤทธิ์ผลแตกต่างกันไปตามชนิดของวัจนกรรม โดยเงื่อนไขมีไว้ใช้เพื่อจำแนกประเภทของวัจนกรรม ซึ่งเซอร์ลได้กำหนดไว้ว่าแต่ละวัจนกรรมจะมีเงื่อนไข 4 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. **เงื่อนไขเกี่ยวกับเนื้อหา (Propositional Content)** หมายถึง กฎบอกเนื้อหาความนำเสนอกล่าวถึงรายละเอียดซึ่งเป็นเนื้อหาอ้างอิงของถ้อยคำที่ใช้สื่อบอกเจตนาขึ้นๆ ประกอบด้วยคำนาม ภาคแสดง และกริยาจะต้องแสดงเวลาในขณะที่พูดด้วย ตัวอย่างเช่น วัจนกรรมสัญญา ผู้พูดต้องเลือกใช้

ถ้อยคำเกี่ยวกับการสัญญา และถ้อยคำนี้ต้องเกี่ยวกับการกระทำหรือเหตุการณ์ในอนาคตเท่านั้น โดยผู้พูดเป็นผู้กล่าวสัญญาด้วยตนเอง

2. เงื่อนไขเกี่ยวกับปัจจัยพื้นฐาน (Preparatory Precondition) หมายถึง กฎพื้นฐานซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าวัจนกรรมที่เกิดขึ้นเป็นวัจนกรรมชนิดใดและจะต้องมีบริบทที่เหมาะสมเท่านั้นจึงสัมฤทธิ์ผล พร้อมทั้งกล่าวถึงข้อกำหนดเบื้องต้นเกี่ยวกับความคิดความเชื่อของผู้พูดผู้ฟังที่มีมาก่อนที่ผู้พูดจะสื่อบอกเจตนาอื่นๆ ตัวอย่างเช่น วัจนกรรมสัญญาผู้พูดต้องคำนึงเสมอว่า การกล่าวสัญญาต้องให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง และคำสัญญาต้องไม่เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นปกติอยู่แล้ว เช่น ผู้พูดไม่สามารถสัญญาได้ว่าพรุ่งนี้พระอาทิตย์จะขึ้นในตอนเช้า

3. เงื่อนไขเกี่ยวกับความจริงใจ (Sincerity Conditions) หมายถึง กฎว่าถ้อยคำที่ผู้พูดกล่าวต้องมีความตั้งใจจริง หรือมีเจตนาอันจริงใจที่เด่นชัดในการกล่าวถ้อยคำ กล่าวถึงความต้องการแท้จริงของผู้พูดในการสื่อบอกเจตนาอื่นๆ หากผู้พูดขาดความจริงใจแล้ว วัจนกรรมอื่นๆ ก็จะไม่สัมฤทธิ์ผล ตัวอย่างเช่น วัจนกรรมสัญญาผู้พูดต้องมีความตั้งใจจริงที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้ฟังขณะกล่าวคำสัญญา แต่ถ้าคำสัญญานั้นไม่จริงใจอาจทำให้ผู้ฟังเสียประโยชน์

4. เงื่อนไขเกี่ยวกับสาระสำคัญ (Essential Conditions) หมายถึง กฎนี้ผู้พูดต้องพยายามที่จะทำให้การสื่อบอกเจตนาบรรลุเป้าหมาย และเป็นความตั้งใจของผู้พูดในการกระทำวัจนกรรมอื่นๆ ตัวอย่างเช่น วัจนกรรมสัญญา ผู้พูดต้องมีความตั้งใจแน่วแน่ในการรักษาสัญญาและต้องกระทำสัญญานั้นด้วยตนเอง

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างวัจนกรรมที่เซอร์ลใช้เงื่อนไข 4 ข้อ จำแนกประเภทวัจนกรรมต่างๆ ไว้ เช่น (Searle, 1969: 66-67)

1. วัจนกรรมขอร้อง

เงื่อนไขบอกเนื้อความ	:	เนื้อความเป็นการกระทำในอนาคตของผู้ฟัง
เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน	:	1. ผู้ฟังสามารถกระทำการนั้นๆ ได้และผู้พูดเชื่อว่าผู้ฟังสามารถกระทำการกระทำนั้นๆ ได้
2. ยังไม่ชัดเจนทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าผู้ฟังจะทำการกระทำนั้นๆ อยู่เองเป็นปกติ
เงื่อนไขบอกความจริงใจ	:	ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังทำการกระทำนั้น

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ : ผู้พูดมีความพยายามที่จะให้ผู้ฟังกระทำสิ่งนั้น

2. วัจนกรรมถาม

เงื่อนไขบอกเนื้อความ : เนื้อความใดๆ ก็ได้

เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน : 1. ผู้พูดไม่รู้คำตอบ ไม่รู้ข้อมูลที่สมบูรณ์ของเรื่องที่ถามอย่างแท้จริง

2. ยังไม่ชัดเจนทั้งผู้พูดและผู้ฟังว่าผู้ฟังสามารถบอกข้อมูลได้ทันทีในเวลานั้นหรือไม่

เงื่อนไขบอกความจริงใจ : ผู้พูดต้องการข้อมูล

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ : ผู้พูดมีความพยายามที่จะได้ข้อมูลจากผู้ฟัง

3. วัจนกรรมขอคุณ

เงื่อนไขบอกเนื้อความ : เป็นการกระทำในอดีตของผู้ฟัง

เงื่อนไขบอกปัจจัยพื้นฐาน : ผู้พูดเชื่อว่าการกระทำนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้พูด

เงื่อนไขบอกความจริงใจ : ผู้พูดรู้สึกขอบคุณในการกระทำนั้น

เงื่อนไขบอกสาระสำคัญ : ผู้พูดแสดงความรู้สึกซาบซึ้ง

การจำแนกวัจนกรรมและการแสดงเจตนาเป็นเรื่องเดียวกัน เห็นได้จากการกำหนดเงื่อนไขของเซอร์ลในการจำแนกวัจนกรรมมีความจำเป็นมากต่อการจำแนกเจตนาของผู้พูดซึ่งวัจนกรรมแต่ละชนิดจะสื่อเจตนาแตกต่างกันออกไป ดังเช่นในงานของทศนวลย์ เนียมบวบผา (2544: 23-95) ใช้เงื่อนไขการจำแนกประเภทวัจนกรรมของเซอร์ล เพื่อจำแนกเจตนาของผู้พูดในประโยคภาษาไทย¹ พบว่าสามารถจำแนกได้ทั้งหมด 23 เจตนา คือ บอก คาคคะเน อธิบาย อวด แย้ง ชม ตำหนิ บ่น ขอโทษ หยอกล้อ ประชด เยาะเย้ย สาบาน ถาม ขอร้อง แนะนำ เตือน สั่งสอน ทำทนาย ชักชวน ยุและขู่

¹ ในงานวิจัยของทศนวลย์ เนียมบวบผา คำว่า เจตนา หมายถึง ความตั้งใจ ความจงใจของผู้พูดในการกล่าวถ้อยคำหรือกล่าวได้ว่า ผู้พูดตั้งใจหรือจงใจกล่าวถ้อยคำเพื่ออะไร (ทศนวลย์ เนียมบวบผา. 2544: 5)

จะเห็นได้ว่าการกล่าวถ้อยคำกับการแสดงเจตนาของผู้พูดในการกล่าวถ้อยคำไม่สามารถแยกออกจากกันได้ หมายความว่าทุกครั้งที่เกิดการกล่าวถ้อยคำจะแสดงเจตนาแฝงอยู่ในถ้อยคำของผู้พูดเสมอ ดังเช่นในงานของอิงอร พึ่งจะงาม (2554: 52-97) พบว่าจนกรรมหลากหลายกลุ่มบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง กลุ่มวัฒนธรรมที่พบมากที่สุดในการโฆษณาหาเสียงคือ กลุ่มผูกมัด ซึ่งแบ่งเป็นวัฒนธรรมสัญญาและวัฒนธรรมการเสนอตัว เจตนาของผู้สมัครรับเลือกตั้งก็เพื่อให้คำมั่นว่าจะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หากได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งครั้งนี้ หรือในงานวิจัยของสิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม (2544: 30-47) ที่วิเคราะห์ประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า "ทำไม" ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์ พบว่ารูปประโยคที่มีคำว่า "ทำไม" สามารถใช้สื่อวัจนกรรมที่นอกเหนือจากการถามได้ 7 วัจนกรรม ได้แก่ วัจนกรรมการแนะนำ วัจนกรรมขอรู้ วัจนกรรมสั่ง วัจนกรรมตำหนิ วัจนกรรมโต้แย้ง วัจนกรรมแสดงความรู้สึกในแง่ลบ วัจนกรรมชม ทั้งนี้ทุกถ้อยคำ ทั้งในถ้อยคำทั่วไปทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงถ้อยคำที่เราใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ถือเป็นวัจนกรรมทั้งสิ้น

ในหัวข้อถัดไปจะนำเสนอทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) เฉิน (Chen. 2001) ลีช (Leech. 1983) และอิเดะ (Ide. 1989) เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ "เปล่า" ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทยรวมถึงกลวิธีการใช้หน่วยคำ "เปล่า" เพื่อแสดงความสุภาพ

2. ความสุภาพและการรักษาหน้า

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) มองว่าความสุภาพเป็นการลดการคุกคามหน้าของทั้งผู้พูดและผู้ฟัง เนื่องจากในการสนทนาหนึ่งๆ นั้น จะมีการกระทำที่เสี่ยงต่อการทำให้เสียหน้า ความสุภาพจึงถูกแสดงออกผ่านภาษาซึ่งความสุภาพเกี่ยวข้องกับสิ่งที่กอฟฟ์แมน (Goffman. 1967: 30) เรียกว่า "หน้า" โดยคำว่า "หน้า" หมายถึง ภาพลักษณ์ที่ทุกคนในสังคมต้องการ เป็นความต้องการพื้นฐานของสมาชิกในสังคม แต่ละคนมีหน้าที่จะต้องรักษาไว้และไม่ต้องการให้ใครมาละเมิด ส่วนบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 13-15) ให้ความหมายของ "หน้า" หมายถึง มโนทัศน์ทางวัฒนธรรม เป็นศักดิ์ศรีทางสังคม ซึ่งทุกคนต้องการมี รวมทั้งต้องการการยอมรับและการไม่ถูกดูหมิ่น เป็นสิ่งที่ไม่มั่นคง เสียไปได้หรือเพิ่มพูนได้ โดยบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson.

1987: 22) เชื่อว่าการติดต่อสื่อสารหรือการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันของบุคคลในสังคมทุกคนล้วนมีความสุภาพต่อกัน เนื่องจากผู้คนมีความคาดหวังว่า ภาพลักษณ์ของตนเองหรือหน้าของตนเองในที่สาธารณะจะได้รับการยกย่องจากผู้อื่นและมีการรักษาภาพลักษณ์ของคู่สนทนาเพื่อรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 19) ได้เสนอประเด็นความสัมพันธ์ของการรักษาหน้ากับความสุภาพไว้ว่า ความสุภาพที่ผู้คนใช้ในชีวิตประจำวันนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการรักษาหน้าหรือภาพลักษณ์ของผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่ง “หน้า” ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ หน้าด้านบวก (Positive Face) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะให้ผู้อื่นชื่นชมคุณสมบัติที่ผู้ใช้ภาษามี และหน้าด้านลบ (Negative Face) หมายถึง ความต้องการพื้นฐานที่จะไม่ถูกผู้ใดรบกวนหรือลิดรอนสิทธิ บางครั้งการกระทำบางอย่างก็การคุกคามหน้าผู้พูดผู้ฟังทั้งด้านบวกและด้านลบ (กฤษฎาวรรณ หงส์ลดารมภ์และธีรยุทธ โชคสุวณิช. 2551: 131 - 134) ดังต่อไปนี้

1. การกระทำที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูด

- 1.1 การถ่อมตัว คือ การยอมรับว่าผู้พูดมีคุณสมบัติที่ไม่น่าชื่นชม
- 1.2 การยอมรับความผิดหรือการสารภาพ คือ การยอมรับว่าผู้พูดมีคุณสมบัติที่ไม่ดีหรือกระทำการที่ไม่เหมาะสม
- 1.3 การขอโทษ คือ การยอมรับว่าผู้พูดมีคุณสมบัติที่ไม่น่าชื่นชมด้วยการกระทำที่ไม่เหมาะสม
- 1.4 การเสียการควบคุมทางอารมณ์หรือร่างกาย เช่น การแสดงความโกรธ คือ ผู้พูดแสดงลักษณะที่ไม่น่าชื่นชม
- 1.5 การยอมรับคำชม คือ ผู้พูดอาจจะถูกบังคับยอมรับในสิ่งที่ผู้ฟังเสนอว่าเป็นของผู้พูด ผู้พูดอาจจะรู้สึกว่าเป็นต้องชมกลับ
- 1.6 การหกล้ม ลื่น การเสียการทรงตัว
- 1.7 การคุมอารมณ์ความรู้สึกไม่ได้
- 1.8 การกระทำที่ทำให้ตนเองต้องอาย

2. การกระทำที่คุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟัง

2.1 การแสดงความไม่เห็นด้วย การติเตียน การแสดงความดูถูกหรือเหยียดหยัน การตำหนิและดูว่า การกล่าวหา การดูถูก คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าเขาไม่ปรารถนาในสิ่งที่ผู้ฟังมี ไม่ชื่นชมความคิดเห็น ค่านิยมของผู้ฟัง

2.2 การแสดงความไม่เห็นด้วย การทำทนาย คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าเขาคิดว่าผู้ฟังผิดหรือไม่มีความน่าเชื่อถือ

2.3 การแสดงความรู้สึกรุนแรงต่อผู้ฟังอย่างควบคุมอารมณ์ไม่อยู่ คือ ผู้พูดไม่สนใจว่าผู้ฟังจะรู้สึกอย่างไรและอาจทำให้ผู้ฟังรู้สึกกลัว

2.4 การแสดงความไม่เคารพ การพูดเรื่องที่ไม่เหมาะสม

2.5 การบอกข่าวร้ายของผู้ฟังหรือการบอกข่าวดีของผู้พูดซึ่งเป็นการอวดอ้าง

2.6 การพูดถึงหัวข้อที่ก่อให้เกิดการถกเถียงได้ เป็นการเพิ่มโอกาสของการคุกคามหน้ามากขึ้น

2.7 การไม่ให้ความร่วมมือ เช่น ขัดจังหวะในระหว่างการสนทนาหรือแสดงความไม่สนใจในสิ่งที่ผู้สนทนาด้วยพูด

2.8 การใช้คำเรียกขานในการพบกันครั้งแรก

3. การกระทำที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้พูด

3.1 การขอบคุณ คือ ผู้พูดยอมรับว่าตัวเองตกเป็นหนี้บุญคุณของผู้ฟัง

3.2 การยอมรับคำขอบคุณหรือคำขอโทษจากผู้ฟัง คือ ผู้พูดถูกบังคับให้ลดหนี้ของผู้ฟัง

3.3 การแก้ตัว อาจก่อให้เกิดการเผชิญหน้ากับทั้งสองฝ่าย ถ้าเหตุผลของผู้พูดไม่เป็นที่ยอมรับ

3.4 การยอมรับข้อเสนอ คือ ผู้พูดถูกบังคับให้ยอมรับสิ่งที่ผู้ฟังเสนอ ทำให้ต้องกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

3.5 การต้องตอบสนองต่อ faux pas ของผู้ฟัง คือ ทำให้ผู้พูดต้องทำในสิ่งที่ไม่อยากทำซึ่งอาจทำให้ผู้ฟังละอายใจ

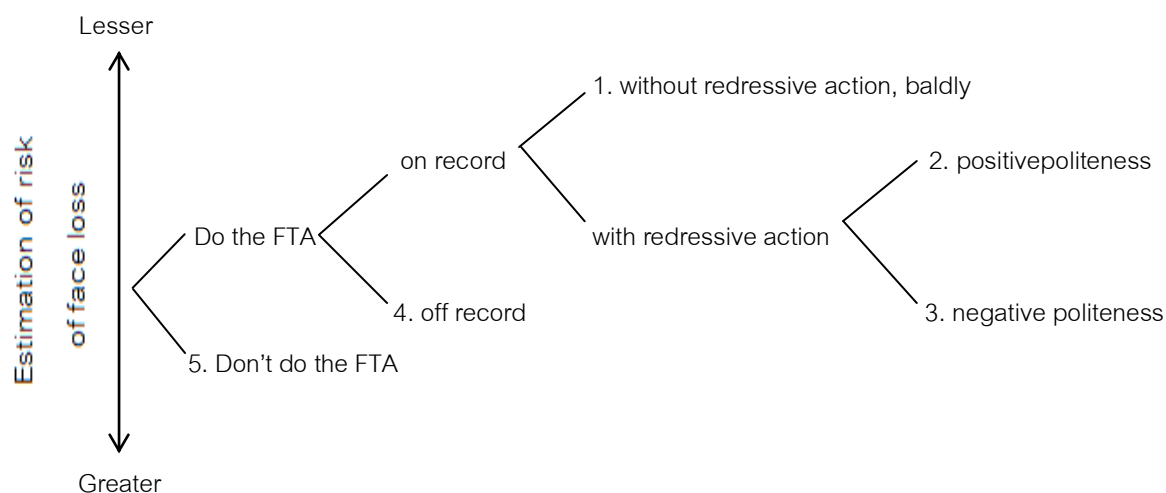
3.6 การสัญญาและการเสนอที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งโดยผู้พูดไม่เต็มใจ

4. การกระทำที่คุกคามหน้าด้านลบของผู้ฟัง

- 4.1 การสั่ง การขอร้อง คือ ผู้พูดแสดงความปรารถนาที่จะให้ผู้ฟังทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งในอนาคต
- 4.2 การแนะนำ การให้คำปรึกษา คือ ผู้พูดแสดงความคิดเห็นว่าผู้ฟังควรจะกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
- 4.3 การเตือน คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าผู้ฟังควรจะจำได้ว่าควรจะทำอะไร
- 4.4 การข่มขู่ การทำทนาย คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าบางสิ่งบางอย่างจะเกิดขึ้นกับผู้ฟังนอกเสียจากว่าผู้ฟังจะกระทำการที่ผู้พูดเห็นสมควร
- 4.5 การที่ผู้พูดเสนอที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ผู้ฟัง คือ ทำให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการยอมรับสิ่งนั้นทำให้ผู้ฟังรู้สึกเป็นหนี้บุญคุณผู้พูด
- 4.6 การสัญญา คือ การที่ผู้พูดเสนอที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อประโยชน์ของผู้ฟัง
- 4.7 การชม การแสดงความอิจฉา คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าเขาชอบหรือปรารถนาสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นของผู้ฟัง
- 4.8 การใช้คำพูดแสดงความรู้สึกที่ไม่ดีต่อผู้ฟัง เช่น ความโกรธ ความเกลียด คือ ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าเขาอาจจะทำอะไรซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อคุณสมบัติที่ผู้ฟังมี

ในประเด็นนี้อาจกล่าวได้ว่า หากคนในสังคมมีความเข้าใจในความต้องการเรื่อง “หน้า” แล้ว จะทำให้คนในสังคมเกิดความพยายามใช้กลวิธีต่างๆ เพื่อแสดงความรู้สึกต่อกันในขณะที่ต้องเผชิญการคุกคามหน้าจากผู้ร่วมสนทนา เนื่องจากบราวน์และเลวินสันมองว่าการกระทำต่างๆ ในการติดต่อสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน เกิดการคุกคามหน้าที่ของผู้พูดและผู้ฟัง ความสุภาพตามความคิดของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 69) จึงไม่ใช่ความสุภาพในการใช้ภาษาเพราะเท่านั้น แต่เป็นการเลือกใช้ภาษาสุภาพโดยมีเจตนาในการรักษาหน้า (Face-Saving Act) ของคู่สนทนาเป็นสำคัญ ซึ่งหน้าเป็นภาพลักษณ์ที่ทุกคนต้องการรักษาและไม่อยากให้ใครมาล้วงละเมิดหน้าของตน ดังนั้น คู่สนทนาจึงต้องคำนึงถึงเรื่องหน้าและจะต้องเลือกใช้ภาษาสุภาพในระดับที่แตกต่างกันออกไปเพื่อเป็นการรักษาหน้าซึ่งกันและกัน

บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 69) จึงได้เสนอกลวิธีความสุภาพกล่าวคือ หากผู้พูดคิดว่าคำพูดของตนจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้ามาก ก็จะเลือกใช้กลวิธีที่แสดงถึงความสุภาพค่อนข้างมาก มีการตกแต่งคำพูดหรือเลือกวิธีการพูดแบบอ้อมค้อม หากคิดว่าคำพูดของตนจะทำให้ผู้ฟังเสียหน้าเล็กน้อย อาจเลือกใช้การพูดแบบตรงประเด็น หรือไม่ตกแต่งคำพูด

ภาพประกอบ 1 กลวิธีความสุภาพ

จากภาพประกอบ 1 กลวิธีความสุภาพสามารถแบ่งเป็น 5 กลวิธี ดังนี้ (Brown; & Levinson. 1987: 60)

1. กลวิธีพูดแบบไม่ตกแต่งถ้อยคำ (Without Redressive Action, Baldly) กลวิธีนี้เป็นการเลือกใช้ของผู้พูดเมื่อผู้พูดเห็นว่าการเสี่ยงต่อการเสียหน้าในระดับที่น้อยที่สุด เป็นการพูดแบบตรงประเด็น ใช้การพูดสั้นๆ ห้วนๆ จะเกิดขึ้นเมื่อผู้พูดมีความต้องการเร่งด่วนหรือเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้พูดเห็นว่าเรื่องการรักษาหน้ามีความสำคัญน้อยกว่า เช่น กรณีเหตุฉุกเฉิน เมื่อผู้ฟังข้ามถนนแต่มองไม่เห็นรถที่กำลังวิ่งมา ผู้พูดอาจตะโกนบอกผู้ฟังว่า “ระวังรถ” ผู้พูดแสดงความต้องการอย่างเร่งด่วน โดยต้องการให้ผู้ฟังระวังรถบนถนนที่กำลังวิ่งมา

2. กลวิธีความสุภาพเชิงบวก (Positive Politeness) กลวิธีนี้เป็นการพูดตรงประเด็นแต่มีการตกแต่งคำพูดด้วยการสนับสนุนผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันกับผู้ฟัง อาจเป็นการแสดงความเห็นคล้อยตามหรือการกล่าวคำชม เช่น การที่ผู้พูดกล่าวชมการเลือกซื้อเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ฟังว่ามีรสนิยมในการเลือกเสื้อผ้า เป็นต้น แบ่งออกเป็น 3 กลวิธี ได้แก่

2.1 การมีความรู้ในเรื่องเดียวกัน (Claim Common Ground) หมายถึง การที่ผู้พูดและผู้ฟังมีการรับรู้และความต้องการในเรื่องเดียวกันแบ่งเป็น 8 กลวิธี ได้แก่

กลวิธีที่ 1 การแสดงความสนใจในตัวผู้ฟัง (Notice, attend to H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดมีการสังเกตกับการเปลี่ยนแปลงในเรื่องเรื่องส่วนตัว ในเรื่องทรงผม การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย การกล่าวชมสิ่งของผู้ฟังครอบครอง เช่น

(4) Goodness, you cut your hair! By the way I come to borrow some flour.

(5) What a beautiful vase this is! Where did it come from?

จากตัวอย่าง (4) ผู้พูดแสดงความชื่นชมในเรื่องทรงผมทรงใหม่ของผู้ฟังเพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดสนใจในตัวผู้ฟัง แต่ความเป็นจริงผู้พูดมีเจตนาที่จะขอยืมแป้งทำอาหารจากผู้ฟังเท่านั้น และตัวอย่าง (5) ผู้พูดกล่าวชื่นชมแจกันซึ่งเป็นสิ่งของผู้ฟังครอบครองอยู่เพื่อแสดงว่าผู้พูดสนใจในสิ่งนั้นเช่นเดียวกัน

กลวิธีที่ 2 การกล่าวเกินจริง (Exaggerate) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้น้ำเสียงเน้นย้ำหรือแสดงความสนใจโดยใช้คำพูดที่เกินความจริงด้วยการใช้คำอุทาน เช่น

(6) What a fantastic garden you have!

จากตัวอย่าง (6) ผู้พูดกล่าวอุทานแสดงความประหลาดใจ โดยเน้นคำว่า “fantastic garden” เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่าสิ่งนี้น่าสนใจและความรู้สึกที่ผู้พูดมีความสนใจเกี่ยวกับตัวผู้ฟัง

กลวิธีที่ 3 การแสดงความสนใจผู้ฟังมากขึ้น (Intensify interest to H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดทำให้ผู้ฟังรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งในเหตุการณ์ที่กำลังพูดถึงและใช้คำพูดให้ผู้ฟังติดตาม เช่น

(7) I come down the stairs, and what do you think I see? a huge mess all over the place, the phone's off the hook and clothes are scattered all over...

จากตัวอย่าง (7) ผู้พูดเล่าเหตุการณ์หนึ่งให้กับผู้ฟังและผู้พูดพยายามดึงให้ผู้ฟังสนใจเพื่อให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยการชักชวนให้ผู้ฟังคิดและติดตามเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไป

กลวิธีที่ 4 การใช้คำเรียกแสดงความเป็นพวกพ้อง (Use in-group identity markers) เป็นกลวิธีใช้คำเรียกผู้ฟัง เพื่อให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความใกล้ชิดเป็นกลุ่มเดียวกัน เห็นได้จากการใช้คำเรียกญาติพี่น้องหรือการใช้คำเรียกขานภาษาถิ่น เช่น การใช้คำเรียก “buddy” “babe” “honey” “dear” “cutie” ซึ่งเป็นคำเรียกเฉพาะกลุ่มและแสดงให้เห็นว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน

กลวิธีที่ 5 การแสดงความเห็นด้วย (Seek agreement) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดและผู้ฟังรับรู้และเห็นด้วยในเรื่องเดียวกัน เช่น

(8) A : John went to London this weekend!

B : To London!

จากตัวอย่าง (8) บทสนทนาข้างต้น A พูดถึงจอห์นว่า เขาได้เดินทางไปอังกฤษ B แสดงการเห็นด้วยกับคำพูดของ A ด้วยการพูดเน้นย้ำถ้อยคำที่ A พูดมาก่อนหน้านี้ คือ “To London!” เพื่อแสดงให้เห็นว่า A และ B มีความการรับรู้และเข้าใจในเรื่องเดียวกัน

กลวิธีที่ 6 การหลีกเลี่ยงการแสดงความไม่เห็นด้วย (Avoid disagreement) เป็นกลวิธีที่หลีกเลี่ยงการใช้คำพูดแสดงความไม่เห็นด้วยหรือไม่ยอมรับ โดยการแสดงความคิดเห็นแบบอ้อมหรือการโกหกเพียงเล็กน้อย เช่น

(9) A : Can you hear me?

B : Barely

จากตัวอย่าง (9) A ถาม B ว่าได้ยินในสิ่งที่เค้าพูดหรือไม่ แต่ B แสดงการปฏิเสธโดยอ้อมด้วยการบิดเบือนคำพูดว่าได้ยินเพียงเล็กน้อยแทนการปฏิเสธว่าไม่ได้ยิน เนื่องจากไม่ต้องการให้ A เสียหน้าและเกิดความขัดแย้งต่อกัน

กลวิธีที่ 7 การแสดงว่ามีความรู้ร่วมกัน (Presuppose, raise, assert common) เป็นกลวิธีแสดงการคาดคะเนสถานะเกี่ยวกับการกระทำของแต่ละบุคคล เช่น การใช้คำว่า “There” และ “Here” โดยคำว่า there ใช้อ้างถึงสถานที่แสดงระยะห่างจากผู้พูดมากกว่า here คำสรรพนาม I ใช้อ้างถึงบทบาทผู้พูดและการใช้อ้างถึงช่วงระยะเวลาที่เกิดขึ้นด้วยคำว่า now

กลวิธีที่ 8 การพูดเรื่องตลก (Joke) เป็นกลวิธีผู้พูดและผู้ฟังมีความรู้พื้นฐานในเรื่องเดียวกัน ใช้เพื่อลดความกดดันในบางสถานการณ์และลดการคุกคามหน้าด้วย เช่น

(10) Ok if I tackle those cookies now?

จากตัวอย่าง (10) ผู้พูดใช้การพูดตลกในการทานขนมซึ่งขนมนั้นมันอาจจะไม่น่าทาน ผู้พูดจึงต้องการหลีกเลี่ยงการกระทำที่คุกคามหน้าของผู้ฟัง และต้องการทำให้ผู้ฟังเกิดความสบายใจ

2.2 การแสดงความร่วมมือกันของผู้ฟังและผู้พูด (Convey that S and H cooperators) เป็นกลวิธีที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังมีความเกี่ยวข้องในการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งร่วมกันโดยมีเป้าหมายเดียวกัน แบ่งเป็น 6 กลวิธี ได้แก่

กลวิธีที่ 9 การแสดงให้เห็นว่าผู้พูดรู้ความต้องการของผู้ฟัง (Assert or presuppose S's knowledge of and concern for H's want) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดรู้ว่าผู้ฟังต้องการอะไรและผู้พูดมีเจตนาจะทำตามความต้องการของผู้ฟัง เช่น

(11) I know you can't bear parties, but this one will really be good – do come!

จากตัวอย่าง (11) ประโยคนี้ตีความได้ว่า ผู้พูดรู้ว่าผู้ฟังปฏิเสธว่าไม่สามารถมางานเลี้ยงได้ แต่ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังมีส่วนร่วมจึงใช้ถ้อยคำเชิงการสั่งหรือการขอร้องให้ผู้ฟังมาร่วมงานครั้งนี้

กลวิธีที่ 10 การเสนอหรือสัญญา (Offer, Promise) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดยื่นข้อเสนอหรือสัญญาโดยมีเจตนาสอดคล้องกับความต้องการของผู้ฟังเพื่อให้ผู้ฟังเกิดความพึงพอใจ โดยผู้พูดจะเสนอการช่วยเหลือให้ผู้ฟังได้รับในสิ่งที่ต้องการ รวมทั้งผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นเจตนาที่ดีของตนเอง

กลวิธีที่ 11 การมองโลกในแง่ดี (Be optimistic) เป็นกลวิธีที่เกี่ยวข้องกับการขอความร่วมมือและการให้ความร่วมมือซึ่งทั้ง 2 ฝ่าย จะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันเช่น

(12) Wait a minute, you haven't brushed your hair!"

จากตัวอย่าง (12) ขณะที่สามีกำลังจะเปิดประตูออกไปข้างนอก ภรรยาบอกกับสามีว่า สามียังไม่ได้หวีผม ที่ภรรยาบอกกับสามีเช่นกันเนื่องจากว่า ต้องการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสามี และเมื่อทั้งสามีและภรรยาออกไปข้างนอกด้วยภาพลักษณ์ที่ดีด้วยกัน ภรรยาก็จะได้รับประโยชน์ไปด้วย

กลวิธีที่ 12 การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของผู้พูดและผู้ฟัง (Include both S and H in activity) เป็นกลวิธีที่แสดงให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังต้องทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดร่วมกันโดยใช้สรรพนาม "We" "Let's" เพื่อแสดงการเป็นคนกลุ่มเดียวกัน เช่น

(13) Let's have cookies, then.

(14) Let's get on with dinner, eh?

จากตัวอย่าง (13) และ (14) ประโยคนี้ผู้พูดเชิญชวนผู้ฟัง โดยใช้คำว่า 'Let's' เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดและผู้ฟังเป็นคนกลุ่มเดียวกันและสามารถมีส่วนร่วมในการกระทำเดียวกัน

กลวิธีที่ 13 การให้เหตุผล (Give reasons) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดสนับสนุนในสิ่งที่ผู้ฟังต้องการที่สามารถปฏิบัติได้ รวมทั้งแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดและผู้ฟังมีการร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น

(15) Why not lend me your cottage for the weekend?

(16) Why don't we go to the seashore?

จากตัวอย่าง (15) ผู้พูดให้เหตุผลกับผู้ฟังว่า ผู้พูดต้องการขอยืมบ้านพักตากอากาศของผู้ฟังช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ซึ่งผู้พูดต้องการขอร้องให้ผู้ฟังช่วยเหลือ และตัวอย่าง (16) ผู้พูดแนะนำหรือเชิญชวนให้ผู้ฟังไปเที่ยวทะเล แสดงให้เห็นว่าผู้พูดอยากให้ผู้ฟังทำกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กลวิธีที่ 14 การพึ่งพาอาศัยกัน (Assume or assert reciprocity) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดและผู้ฟังตกลงที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งร่วมกัน โดยในการกระทำนั้นจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย

2.3 การตอบสนองความต้องการ (Fulfill H's want for some X) เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้ฟังที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้พูดในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ได้แก่

กลวิธีที่ 15 การให้ของขวัญผู้ฟัง (Give gift to H) เป็นกลวิธีแสดงการกระทำที่สุภาพต่อผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังพึงพอใจเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคู่สนทนา การให้ของขวัญในที่นี้หมายถึงการแสดงความเคารพ ชื่นชม เชื้อฟังและแสดงความเข้าใจ

3. กลวิธีความสุภาพเชิงลบ (Negative Politeness) กลวิธีนี้เป็นการพูดตรงประเด็นที่มีการตลกแต่งคำพูด เพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนถึงผู้ใด และเป็นอิสระไม่ถูกรบกวนจากผู้ใด เช่น การกล่าวขอโทษล่วงหน้า “ขอโทษนะ เธอเอาของไปแล้วใช่ไหม” เป็นการออกตัวว่า ผู้พูดเป็นคนรบกวนผู้ฟัง ในการถามว่าผู้ฟังได้หยิบของไปแล้วหรือยัง แบ่งออกเป็น 4 กลวิธี ได้แก่

3.1 การพูดตรง (Be direct) เป็นกลวิธีที่ใช้คำพูดแบบตรงไปตรงมาเป็นวิธีส่งข้อมูลให้ผู้ฟังเข้าใจแบบชัดเจนตรงประเด็น แบ่งเป็น 2 กลวิธี ได้แก่

กลวิธีที่ 1 การใช้คำพูดอ้อม แต่สามารถเข้าใจได้ (Be conventionally indirect) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้รูปภาษาแบบอ้อมแต่ไม่มีความกำกวมซึ่งผู้ฟังสามารถตีความตามบริบทสถานการณ์ในขณะนั้นได้ เช่น

(17) Can you please pass me the salt?

(18) Could you pass me the salt?

จากตัวอย่าง (17) และ (18) ผู้พูดใช้คำว่า “Can” “Could” การขอรับรองทางอ้อมแทนการสั่ง ซึ่งผู้พูด มีเจตนาขอรับรองให้ผู้ฟังสังเกตเพื่อให้และผู้พูดแสดงความต้องการของตนเองกับผู้ฟัง

3.2 การหลีกเลี่ยงที่จะแสดงความไม่เชื่อถือ (Don't presume/assume) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้คำเพื่อหลีกเลี่ยงที่จะไม่สนใจหรือไม่เชื่อถือในตัวผู้ฟัง ได้แก่

กลวิธีที่ 2 การใช้รูปประโยคคำถามหรือการใช้รูปแสดงการกลบเกลื่อน (Question, hedge) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้รูปภาษาเพื่อกลบเกลื่อนความจริงและไม่ต้องการให้ผู้ฟังรู้ว่าผู้พูดแสดงความไม่เชื่อถือในตัวผู้ฟัง เช่น

(19) I guess/suppose/think that Harry is coming.

จากตัวอย่าง (19) ประโยคนี้ผู้พูดเลือกใช้กลุ่มคำว่า ‘suppose’ ‘guess’ และ ‘think’ ที่เป็นภาคแสดงในการกลบเกลื่อน โดยผู้พูดมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการไม่เชื่อถือในตัวผู้ฟัง เพื่อไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณเองกำลังเสียหน้า

3.3 หลีกเลี่ยงจากการบังคับ (Don't coerce H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดให้ทางเลือกแก่ผู้ฟัง โดยไม่บีบบังคับในการกระทำใดๆเลย แบ่งออกเป็น 3 กลวิธี ได้แก่

กลวิธีที่ 3 การมองโลกในแง่ร้าย (Be pessimistic) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงความไม่เชื่อมั่นว่าผู้ฟังสามารถทำสิ่งนั้นได้ โดยการใช้วิธีการพูดอ้อมเพื่อไม่ให้ขัดต่อความต้องการของผู้ฟัง เช่น การเลือกใช้คำว่า ‘Could’ ‘Would’ และ ‘Might’ เพื่อแสดงให้เห็นว่าผู้พูดหลีกเลี่ยงว่าไม่เชื่อว่าผู้ฟังจะกระทำการสิ่งนั้นๆ ได้ หรือแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังตอบรับคำขอรับรอง โดยผู้พูดไม่ใช่คำพูดในการบีบบังคับผู้ฟัง

กลวิธีที่ 4 การลดการคุกคามหน้า (Minimize the imposition) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดจะไม่ต้องการบีบบังคับผู้ฟังและใช้กลวิธีการคุกคามหน้าน้อยที่สุด เช่น

(20) I just dropped by for a minute to ask if you...

(21) Just a second

จากตัวอย่าง (20) ประโยคนี้ผู้พูดต้องการรบกวนเวลาที่จะสอบถามผู้ฟังเพียงเล็กน้อย โดยผู้พูดเลือกใช้คำว่า just หมายความว่าถึงปริมาณที่น้อยเพื่อกำหนดขอบเขตการกระทำที่คุกคามหน้า และตัวอย่าง (21) ผู้พูดกำหนดระยะเวลาในปริมาณที่น้อยเพื่อให้ดูเหมือนว่าผู้พูดมีการรบกวนผู้ฟังน้อยที่สุด

กลวิธีที่ 5 การให้ความเคารพ (Give deference) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงการเคารพนับถือผู้ฟัง แบ่งเป็น 2 แบบ คือ ผู้พูดจะแสดงการอ่อนน้อมถ่อมตัวต่อผู้ฟังและผู้พูดจะใช้คำพูดที่แสดงว่าผู้ฟังอยู่เหนือกว่า ซึ่งทั้ง 2 ลักษณะนี้ ผู้พูดต้องการแสดงให้เห็นว่าผู้ฟังมีสถานภาพทางสังคมสูงกว่าตนเอง นอกจากนี้ กลวิธีการให้ความเคารพนับถือยังถือเป็นการลดการกระทำที่คุกคามหน้า โดยผู้พูดคำนึงถึงอิสระของผู้ฟังเป็นหลัก

3.4 การสื่อสารโดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ฟัง (Communication S's want to not impinge on H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดยอมรับว่าการกระทำนั้นเป็นการคุกคามหน้าผู้ฟัง ผู้พูดจึงแสดงการยอมรับในการกระทำของตน แบ่งเป็น 4 กลวิธี ได้แก่

กลวิธีที่ 6 การกล่าวขอโทษ (Apologize) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดยอมกล่าวสิ่งใดเพื่อลดความรุนแรงในสถานการณ์นั้นๆ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ กล่าวยอมรับผิด เช่น I'm sure you must be busy.... จากประโยคนี้ผู้พูดกล่าวยอมรับผิดโดยแสดงว่าตนเองนั้นรบกวนผู้ฟังกล่าวแสดงถึงความไม่เต็มใจ เช่น I normally wouldn't ask you this but... จากประโยคนี้ผู้พูดแสดงให้เห็นว่าตนเองนั้นไม่ต้องการรบกวนผู้ฟังหรือถ้อยคำแสดงการให้เหตุผลมากเกินไป เช่น I can think of nobody else who could จากประโยคนี้ผู้พูดผู้ไม่ได้มีเจตนาที่จะบีบบังคับผู้ฟังและกล่าวขอให้ยกโทษให้ เช่น Excuse me but.... จากประโยคนี้ผู้พูดกล่าวขอโทษผู้ฟังก่อนและแสดงเหตุผลของตนเองเพื่อไม่ให้ผู้ฟังรู้สึกว่าการกระทำที่ผู้พูดต้องการที่จะแสดงการขัดแย้งต่อผู้ฟัง

กลวิธีที่ 7 การละเว้นการใช้คำสรรพนาม (Impersonalize S and H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดไม่ต้องการระบุการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 และบุรุษที่ 2 เพื่อต้องการหลีกเลี่ยงจากการระบุถึงตัวผู้พูดและผู้ฟัง โดยการใช้ 5 กลวิธี คือ การบอกการกระทำ เช่น การหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนาม “I” และ “You”, การสั่ง เช่น “Take that out!” การไม่ระบุบุคคล เช่น “It looks (to me) like....” หมายถึง การไม่ได้ตอบและการไม่ใช้สรรพนามชี้เฉพาะ เช่น “It is regretted that” จากประโยคนี้ เป็นการกล่าวแสดงความเสียใจโดยที่ผู้พูดไม่ต้องการจะระบุว่าใครเป็นผู้กระทำผิด

กลวิธีที่ 8 การละเว้นการคุกคามหน้า (State the FTA as a general rule) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดไม่ต้องการที่จะล่วงล้ำการกระทำของผู้ฟัง แต่ผู้พูดแสดงความจำเป็นในการกระทำ โดยกล่าวอ้างถึงความจำเป็นในการกระทำ เนื่องจากมีปัจจัยจากกฎระเบียบหรือกฎของสังคม เช่น

(22) Passengers will please refrain from flushing toilets on the trains.

(23) You will please refrain from flushing toilets on the trains.

จากตัวอย่าง (22) และ (23) ผู้พูดต้องการจะกล่าวถึงความจำเป็นในการใช้ห้องน้ำบนรถไฟ โดยใช้คำว่า “Passengers” แทนการระบุสรรพนามบุรุษที่ 2 “You” เนื่องจากผู้พูดไม่ต้องการที่จะบังคับผู้ฟัง แต่ที่ต้องแจ้งว่าเพราะเป็นกฎระเบียบที่ทุกคนต้องปฏิบัติตาม

กลวิธีที่ 9 การทำให้เป็นคำนาม (Nominalize) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดใช้คำนามแทนการใช้คำกริยา คำคุณศัพท์ การใช้โครงสร้างไวยากรณ์ชนิดนี้จัดเป็นการใช้ภาษาระดับทางการและเพื่อแสดงความสุภาพ เช่น

(24) I am surprised that you failure to reply.

จากตัวอย่าง (24) การทำให้เป็นคำนามมีความสัมพันธ์กับระดับของความสุภาพ ดังตัวอย่าง คำว่า “failed” เมื่อทำให้เป็นคำนาม “failure” จะเกิดน้ำหนักความเป็นทางการมากกว่าจึงแสดงความสุภาพได้มากกว่า

3.5 การตกแต่งถ้อยคำ (Redress other wants of H's) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดมีการตกแต่งถ้อยคำเพื่อยื่นข้อเสนอให้แก่ผู้ฟังและหลีกเลี่ยงการคุกคามหน้าด้านลบ ได้แก่

กลวิธีที่ 10 การขอบคุณเพื่อแสดงว่าผู้พูดเป็นหนี้บุญคุณผู้ฟัง (Go on record as incurring a debt or as not indebting H) เป็นกลวิธีที่ผู้พูดกล่าวว่าผู้ฟังมีบุญคุณกับผู้พูดหรือการกล่าวปฏิเสธหนี้บุญคุณที่ผู้พูดมีต่อผู้ฟัง เช่น

(25) I'll buy you a beer at lunchtime.

จากตัวอย่าง (25) ผู้พูดกล่าวที่จะเลี้ยงเบียร์เพื่อเป็นการตอบแทนผู้ฟังในมื้อกลางวัน

4. กลวิธีการพูดอ้อม (Off record) เป็นการพูดไม่ตรงประเด็น เพื่อให้ผู้ฟังตีความเอาเอง เช่น ในการสนทนากันเป็นกลุ่มในห้อง มีคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “อึดอัดจัง” อาจหมายถึง ผู้พูดต้องการให้เปิดเครื่องปรับอากาศหรืออาจจะรู้สึกไม่ดีกับการสนทนาในขณะนั้นหรือผู้พูดอาจจะไม่สบาย ผู้ฟังแต่ละคนต้องตีความว่า คำพูดที่ผู้พูดกล่าวออกมานั้นมีความหมายว่าอย่างไร เป็นต้น

5. การไม่กล่าวสิ่งใด (Don't do the Face Threatening Acts) เป็นการกระทำที่ไม่มีการคุกคามหน้าใดๆ เช่น การนิ่งเงียบ การไม่พูดหรือไม่ตอบการสนทนา เป็นต้น

อย่างไรก็ตามในการเลือกกลวิธีความสุภาพ ผู้ใช้ภาษาต้องพิจารณาความเหมาะสมของสถานการณ์เป็นหลัก ซึ่งบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 74-84) มองว่ามีสามปัจจัยที่มีผลต่อการคุกคามหน้า ได้แก่ ลักษณะความรุนแรงของการกระทำในวัฒนธรรม อำนาจของผู้ฟังที่มีต่อผู้พูดซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานภาพทางสังคมของผู้พูดและผู้ฟังและระยะห่างระหว่างผู้พูดผู้ฟัง คือความสนิทสนมคุ้นเคยระหว่างผู้พูดผู้ฟัง

นอกจากนี้ ภายใต้กรอบทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) เฉิน (Chen. 2001: 87-106) ได้เสนอแนวคิดเรื่องความสุภาพกับการรักษาน้ำตนเอง โดยเฉินกล่าวว่ากลวิธีหลักในการรักษาน้ำตนเองมี 4 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะถูกเลือกใช้ไปตามระดับการสูญเสียหน้าที่เพิ่มขึ้นจากน้อยไปมากตามลำดับ 1-4 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. **กลวิธีตรงไปตรงมา (Baldly)** กลวิธีนี้จะถูกเลือกใช้เมื่อผู้พูดคาดว่า มีการสูญเสียหน้าน้อยที่สุด เช่น การกล่าวขอโทษที่เป็นไปตามธรรมชาติ เมื่อผู้พูดทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งผิดไป ซึ่งถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดเองหรือผู้พูดอาจเลือกใช้กลวิธีนี้เมื่อผู้พูดรู้สึกว่ามันเองกำลังถูกคุกคามหน้าด้านลบและมีการคาดคะเนว่ามีการสูญเสียหน้าเพียงเล็กน้อย ดังตัวอย่าง (26)

(26) A : Can you come tomorrow?
B : I sure can.

(Chen. 2001: 99)

จากตัวอย่างข้างต้น A ถาม B ว่าพรุ่งนี้จะมาได้หรือไม่ B ตอบว่ามาได้แน่นอน จะเห็นได้ว่าคำตอบของ B เป็นการตอบแบบตรงไปตรงมา และมีการเสียนำน้อยที่สุด

2. **กลวิธีปรับแก้ถ้อยคำ (With Redress)** มีทั้งหมด 9 กลวิธี คือ

2.1 **การให้เหตุผล (Justify)** เป็นการใช้ภาษาในรูปแบบการออกตัวและให้เหตุผล เพื่อชี้ให้เห็นว่า “Yes, I did X, but there is a reason for it.” ตัวอย่างเช่น “I’m extremely sorry, but it’s my job.” ในประโยคส่วนหน้าเป็นการกล่าวขอโทษ ส่วนหลังเป็นเหตุผลของผู้พูดว่าเพราะเหตุใดจึงต้องทำเช่นนั้น

2.2 **การยอมรับร่วมกับการปฏิเสธ (Contradict)** กลวิธีนี้จะถูกใช้เมื่อผู้พูดยอมรับในข้อผิดพลาดของตนแต่ในขณะเดียวกันก็ปฏิเสธว่าไม่ใช่ความผิดของตนทั้งหมด ดังตัวอย่าง (27)

(27) สถานการณ์: ขณะที่พ่อกับลูกชายนั่งรถไปด้วยกัน รถเกิดอุบัติเหตุ

Father : So you were a bit reckless.

Son : Yes or no. It's not entirely my fault. He didn't have the headlines on.

(Chen. 2001: 100)

จากตัวอย่าง ลูกชายยอมรับในการกระทำผิดของตนเอง แต่ก็ไม่ได้รับผิดชอบทั้งหมด โดยให้เหตุผลว่าอีกฝ่ายก็ผิดด้วยเช่นกัน เพื่อเป็นการปกป้องตนเอง กลวิธีนี้มีความคล้ายคลึงกับการให้เหตุผล จึงสามารถถือว่าเป็นการให้เหตุผลอีกวิธีหนึ่ง

2.3 การเลียงความ (Hedge) กลวิธีนี้เป็นการลดความรุนแรงในการคุกคามหน้าของตนเอง โดยการเลียงความ เพื่อให้หน้าหนักของการคุกคามหน้าลดน้อยลง ตัวอย่าง เช่น “I guess I squandered.” หรือ “I suppose I should say ‘sorry’.” หรือ “Perhaps I wasn't paying enough attention.”

2.4 การไม่ระบุตัวบุคคล (Impersonalize) กลวิธีนี้เป็นการปกป้องกันตัวผู้พูดจากการกระทำผิด โดยหลีกเลี่ยงการใช้สรรพนามบุรุษที่ 1 ในถ้อยคำนั้นๆ ผู้พูดจะสร้างผู้กระทำ (Agent) อื่นหรือกล่าวว่าการกระทำนั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้พูด ตัวอย่างเช่น “That was stupid.” หรือ “It wasn't the right thing to do under the circumstances.”

2.5 การใช้อารมณ์ขัน (Use humor) กลวิธีนี้ช่วยผู้พูดหลบเลี่ยงคำวิจารณ์ต่างๆ โดยการทำให้เป็นเรื่องขำขัน ตัวอย่างเช่น สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน เมื่อนักเรียนมองเห็นคำที่ครูสะกดผิดบนกระดาน และได้ถามว่าครูสะกดผิด ครูจึงพูดว่า “I told you I was an excellent speller.” เพื่อเด็กๆ รู้สึกตลก

2.6 การแสดงความมั่นใจ (Be confident) กลวิธีนี้ใช้เพื่อกระตุ้นให้ผู้พูดรู้สึกว่าคุณมั่นใจ ตนทำได้เมื่อต้องเผชิญกับความท้าทายในรูปแบบต่างๆ ตัวอย่างเช่น “Don't worry, I'll do it.” หรือ “I'll be fine.”

2.7 การถ่อมตัว (Be modest) กลวิธีนี้ถูกใช้เมื่อผู้พูดเห็นว่าในสถานการณ์นั้นๆ การพูดถ่อมตัวเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับผู้พูด ตัวอย่างเช่น ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเชคสเปียร์กล่าวว่า “I know a little bit about Shakespeare.”

2.8 การลังเล (Hesitate) กลวิธีนี้ถือเป็นกลวิธีทางลบ กล่าวคือ ผู้พูดลังเลในการโต้ตอบ ตัวอย่างเช่น เมื่อหัวหน้าภาควิชาถามเกี่ยวกับงานพบปะสังสรรค์ของผู้สำเร็จการศึกษาที่กำลังจะมาถึง แต่ผู้พูดรู้สึกว่าการทำงานในส่วนนั้นมามากพอแล้ว เพื่อไม่ให้ตนเองเสียหน้า ผู้พูดจึงแสดงความลังเลที่จะสัญญาว่าจะจัดงานให้

2.9 การเพิ่มเงื่อนไข (Attach conditions) กลวิธีนี้ถือเป็นกลวิธีที่ผู้พูดแสดงความไม่เต็มใจ ผู้พูดจึงเพิ่มเงื่อนไข และในเงื่อนไขนั้นจะแสดงอิสระของผู้พูดที่จะสามารถเลือกในสิ่งที่ผู้พูดสามารถกระทำได้ เช่น จากตัวอย่างการลังเลในข้อ 2.8 ผู้พูดอาจตอบว่า “I’ll do it if you insist.”

3. กลวิธีไม่ตรงประเด็น (Off record) คล้ายกับที่บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) ได้กล่าวไว้ คือ กลวิธีไม่ตรงประเด็นจะละเมิดหลักการให้ความร่วมมือของไกรท์ (Grice. 1975) แบ่งออกเป็น 4 วิธี ดังนี้

3.1 การละเมิดกฎด้านปริมาณ (Violate the maxim of quantity) คือ การพูดมากเกินไปหรือน้อยเกินไป (Saying too much or too little) เช่น ในคำให้การต่อคณะลูกขุนของบิล คลินตัน (Bill Clinton) ในตัวอย่าง (28)

- (28) Q : Where were you when you had this conversation with Vernon Jordan?
A : I don’t have any idea. I talk to Vernon lot.

(Chen. 2001: 100)

จากตัวอย่าง คณะลูกขุนได้ถามคลินตันว่า “คุณอยู่ที่ไหนตอนที่คุยกับจอร์แดน” คลินตันกล่าวว่า เขาจำไม่ได้ เนื่องจากคุยกันเยอะมาก นอกจากนี้ ประโยคที่ว่า “I don’t have any idea.” คลินตันตั้งใจเลี้ยงที่จะตอบคำถามเพื่อรักษาหน้าตนเอง เนื่องจากคลินตันไม่แน่ใจว่าการตอบคำถามของเขาจะมีผลต่อรูปคดีหรือไม่ คลินตันจึงเลี้ยงที่จะตอบคำถาม ตัวอย่างนี้จึงเป็นการละเมิดกฎด้านปริมาณ เนื่องจากพูดน้อยเกินไป

หรือดังตัวอย่าง (29) การสนทนาระหว่างพิธีกรรายการทางวิทยุกับนักบาสเกตบอลในทีม เลคเกอร์

- (29) A : This is your first year with the Lakers. How are you doing so far?
B : I’m OK.

(Chen. 2001: 101)

จากตัวอย่าง เนื่องจากนักบาสเกตบอลผู้นี้เพิ่งจะย้ายมาอยู่กับทีมเลคเกอร์เป็นปีแรก พิธีกรจึงถามว่าเขาเป็นอย่างไรบ้างเมื่อย้ายมาอยู่ในทีมนี้ นั้นหมายความว่า พิธีกรต้องการให้นักบาสเกตบอลผู้นี้ให้รายละเอียดต่อพิธีกรมากกว่านี้ แต่เขาตอบคำถามเพียงว่า “ก็ดี” เพื่อไม่ให้ตนเองเสียหน้า เนื่องจากเขาเพิ่งย้ายเข้ามาอยู่ในทีมจึงยังไม่มีสิ่งใดเปลี่ยนแปลงไปมากนัก ตัวอย่างนี้จึงเป็นการละเมิดกฎด้านปริมาณ เนื่องจากพูดน้อยเกินไป

3.2 การละเมิดกฎด้านคุณภาพ (Violate the maxim of quality) ด้วยการใช้อุปมาอุปไมย (Metaphor) การประชดประชัน (Ironies) การพูดเกินจริง (Exaggerations) การโกหกบริสุทธิ์ (White lie) ซึ่งเป็นลักษณะการพูดสิ่งต่างๆ แต่ไม่เป็นความจริงตามถ้อยคำ เช่น การสนทนาระหว่างคู่สามีภรรยาคนหนึ่ง ดังตัวอย่าง (30)

(30) Husband : It seems that the steak is burnt again.

Wife : This is the way I wanted it.

(Chen. 2001: 102)

จากตัวอย่าง สามีบ่นกับภรรยาว่า เธอทำสเต็กไหม้ไปอีกแล้ว ภรรยาจึงบอกสามีกลับไปว่า เธอชอบรับประทานสเต็กไหม้ๆ เช่นนี้ สาเหตุที่ภรรยาบอกสามีไปเช่นนั้น เนื่องจากเธออายุที่จะยอมรับว่าเธอขาดความตั้งใจในการทำอาหาร ตัวอย่างจึงเป็นการโกหกบริสุทธิ์ หรือพูดประชดประชันได้เช่นเดียวกัน และถือว่าเป็นการละเมิดกฎด้านคุณภาพ

3.3 การละเมิดกฎด้านความเกี่ยวข้อง (Violate the maxim of relation) ใช้ในกรณีที่ผู้พูด พูดเพื่อหลบเลี่ยงคำถามหรือเพื่อหลีกเลี่ยงการทำให้ตนเองเสียหน้าและเพื่อรักษาน้ำดีด้านลบของผู้พูดเอง เช่น ตัวอย่าง (31)

(31) A : How far do you think the Lakers will go this season?

B : We'll be OK.

A : Do you think the Lakers will reach the Conference Finals?

B : We'll be OK.

(Chen. 2001: 102)

จากตัวอย่าง (31) A ต้องการให้ B คาดเดาว่าทีมเลคเกอร์จะไปได้ไกลแค่ไหนในการแข่งขันฤดูกาลนี้ จะสามารถผ่านเข้าไปถึงการแข่งขันในรอบสุดท้ายได้หรือไม่ แต่ B กลับตอบคำถามเพียง

สั้นๆ เนื่องจาก B ต้องการเลี้ยงที่จะตอบคำถามที่ทำให้ B เองเสียหน้า เพราะ B ไม่แน่ใจว่าการแข่งขันของทีมเลคเกอร์ในฤดูกาลนี้จะเป็นเช่นไรและไม่แน่ใจจะสามารถเข้าไปถึงการแข่งขันรอบสุดท้ายได้

3.4 การละเมิดกฎด้านลักษณะ (Violate the maxim of manner) โดยการพูดด้วยการใช้คำกำกวม (Ambiguity) การใช้คำคลุมเครือ (Vagueness) กลวิธีนี้ไม่พบในการพูดในที่สาธารณะ แต่พบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ในงานแถลงข่าวของบิล คลินตัน (Bill Clinton) ในกรณีที่เขาถูกกล่าวหาว่ามีความสัมพันธ์เชิงชู้สาวกับโมนิกา เลวินสกี (Monica Lewinsky) ในถ้อยคำหนึ่ง คลินตันกล่าวว่า “I did not have any sexual relations with that woman.” คลินตันใช้คำว่า “relations” ไม่ใช่คำว่า “relationships” ทำให้ผู้ฟังเกิดการสับสนไม่เข้าใจความหมายที่แท้จริง ตัวอย่างนี้จึงเป็นการใช้คำกำกวม ถือเป็นการละเมิดด้านลักษณะ

4. กลวิธียับยั้งการกระทำที่คุกคามหน้าตนเอง (Withhold the SFTA) การยับยั้งไม่กล่าวสิ่งที่จะเป็นการคุกคามหน้าหรืออาจไม่กล่าวสิ่งใดเลยเพื่อไม่ให้ตนเองเสียหน้าจากคำพูด ตัวอย่างเช่น เมื่อพ่อที่กำลังว่ากล่าวตักเตือนลูกสาว แต่เมื่อพ่อเผชิญกับสายตาขอโทษและรู้สึกผิดของลูกสาว พ่อก็ไม่ต้องการที่จะต่อว่าลูกสาวมากจนเกินไป อีกทั้งยังไม่ต้องการทำลายหน้าด้านบวชของลูกสาว หรือตัวอย่าง (32)

(32) สถานการณ์: A เป็นผู้กำกับภาพยนตร์ กำลังคุยอยู่กับ B ซึ่งเป็นนักแสดง

A : Have you got any tape?

B : [Silence]

A : OK. I see.

(Chen, 2001: 103)

จากตัวอย่าง A ถามหาเทปการถ่ายทำที่ผ่านมาของ B เนื่องจากต้องการดูการแสดงที่ผ่านมาของ B เพื่อเป็นตัวอย่าง แต่ B ไม่พูดอะไร จึงทำให้ A ทราบได้เองว่า B ไม่มี แสดงให้เห็นว่า B เลือกที่จะใช้กลวิธียับยั้งการคุกคามหน้าตนเอง เพื่อยอมรับว่าตนเองไม่มีเทป ทำให้ไม่มีการกระทำที่คุกคามหน้าตนเองเกิดขึ้น นอกจากนี้ การพูดในที่สาธารณะหรือการพูดของตัวแทนทางกฎหมาย มักจะใช้ถ้อยคำที่เป็นบรรทัดฐานเพื่อยับยั้งการคุกคามหน้าตนเอง เช่น “We have no comments at this.”

เมื่อพิจารณาจากทฤษฎีความสุภาพที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้พูดจะต้องเลือกใช้กลวิธีการใช้ภาษาสุภาพในระดับต่างๆ พร้อมทั้งระมัดระวังคำพูดที่ไม่แสดงให้เห็นว่าหยาบคาย

เพื่อที่จะช่วยรักษาหน้าตนเองและผู้อื่น โดยทุกการสนทนาไม่ได้สื่อสารกันเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเท่านั้น แต่ต้องมีการรักษาหน้าของผู้พูดและของผู้ฟัง ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดหลักการความสุภาพของ ลีช (Leech. 1983: 131-139) กล่าวว่า หลักการความสุภาพ (Politeness Principle – PP) จะมี ลักษณะสำคัญที่ว่าเป็นการกล่าวถ้อยคำที่ไม่สุภาพน้อยที่สุด และให้กล่าวถ้อยคำที่สุภาพมากที่สุด ซึ่ง ประกอบด้วย 6 ข้อ (Maxims) คือ

1. หลักผ่อนหนักผ่อนเบา (Tact maxim) หลักข้อนี้กล่าวไว้ว่า “ให้กล่าวถ้อยคำที่เชื่อว่า จะ ก่อให้เกิดความยุ่งยากแก่ผู้อื่นให้น้อยที่สุดและให้กล่าวถ้อยคำที่เชื่อว่าจะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ ผู้อื่นมากที่สุด” ดังตัวอย่าง (33)

(33) Can you take me home?

(Leech. 1983: 120)

จากตัวอย่างข้างต้น ผู้พูดถามว่า ผู้ฟังสามารถไปส่งผู้พูดที่บ้านได้หรือไม่ แต่ผู้พูดไม่ต้องการ สร้างความยุ่งยากให้กับผู้ฟัง จึงพยายามใช้ภาษาที่สุภาพในการขอร้องผู้ฟัง ถ้อยคำนี้จึงเป็นไปตาม หลักผ่อนหนักผ่อนเบา

2. หลักความเอื้อเฟื้อ (Generosity maxim) เป็นหลักการกล่าวถ้อยคำที่เชื่อว่า แสดงถึงการ เอาประโยชน์ใส่ตนเองให้น้อยที่สุดและให้ใช้ถ้อยคำที่จะให้ประโยชน์แก่ผู้อื่นมากที่สุด ดังตัวอย่าง (34)

(34) I can lend you my car.

(Leech. 1983: 133)

จากตัวอย่างข้างต้น แสดงให้เห็นถึงความมีน้ำใจและรู้จักแบ่งปันของผู้พูดที่มีให้กับผู้ฟัง ถ้อยคำนี้จึงเป็นไปตามหลักความเอื้อเฟื้อ

3. หลักชื่นชมยินดี (Approbation maxim) หลักข้อนี้กล่าวไว้ว่า “ให้กล่าวถ้อยคำที่เชื่อว่าเป็น การไม่ยกย่องหรือไม่สนับสนุนตนเองให้น้อยที่สุดและให้กล่าวถ้อยคำที่เชื่อว่าเป็นการยกย่องหรือ เป็นการสนับสนุนผู้อื่นให้มากที่สุด” เช่น เมื่อมีเรื่องดีๆ เกิดขึ้นกับผู้อื่นควรกล่าวคำแสดงความชื่นชม ยินดี แต่หากไม่ต้องการกล่าวแสดงความยินดีหรือไม่ชอบ ก็ควรจะหลีกเลี่ยงที่จะพูดเพื่อแสดง ความรู้สึกใดๆ ดังตัวอย่าง (35)

(35) Your performance was magnificent.

(Leech. 1983: 135)

จากตัวอย่าง เมื่อการแสดงจบลง ผู้พูดกล่าวชมการแสดงของผู้ฟังว่า มีความสวยงาม มีความสามารถ ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกดีที่ได้ฟัง การพูดเช่นนี้เป็นการพูดตามหลักชื่นชมยินดี

4. หลักถ่อมตน (Modesty maxim) หลักข้อนี้กล่าวไว้ว่า “ให้กล่าวถ้อยคำที่ยกย่อง สนับสนุนตนเองให้น้อยที่สุดและให้กล่าวถ้อยคำที่ถ่อมตัวมากที่สุด” ดังตัวอย่าง (35)

(36) A : What a splendid garden you have here. The lawn is so nice and big.

It's certainly wonderful.

B : Oh! No. Not at all. We don't take care of it at all any more.

(Leech, 1983: 137)

ตัวอย่างนี้ A กล่าวชมสวนและสนามหญ้าที่บ้านของ B ว่าสวยงาม B จึงบอกกับ A ว่าเขาไม่ค่อยได้ดูแลสวนหรือสนามหญ้าสักเท่าไร แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดมีมารยาท อีกทั้งไม่ได้ยกย่องตนเอง ตัวอย่างนี้จึงจัดเป็นการพูดตามหลักถ่อมตน

5. หลักคล้ายตาม (Agreement maxim) หลักข้อนี้กล่าวไว้ว่า “ให้กล่าวถ้อยคำที่แสดงความเห็นไม่สอดคล้องระหว่างผู้พูดกับผู้รับสารให้น้อยที่สุดและให้กล่าวถ้อยคำแสดงความเห็นด้วยระหว่างผู้พูดกับผู้รับสารให้มากที่สุด” โดยจะต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง และเมื่อใดที่มีการแสดงความเห็นคล้ายตาม ทั้งผู้พูดและผู้ฟังจะใช้ถ้อยคำแสดงการเห็นด้วยอย่างตรงไปตรงมา และเมื่อใดที่ผู้รับสารไม่เห็นด้วยกับผู้พูด ผู้ฟังจะใช้ถ้อยคำแบบแบ่งรับแบ่งสู้หรือแสดงความเห็นด้วยก่อนที่จะแสดงความไม่เห็นด้วย ดังตัวอย่าง (37)

(37) A : It was an interesting exhibition, wasn't it?

B : Yes, definitely.

(Leech, 1983: 138)

จากตัวอย่าง A ถามว่านิทรรศการน่าสนใจมากนะ B กล่าวว่า ใช่ แสดงให้เห็นว่า B คล้ายตาม A ตัวอย่างนี้จึงจัดเป็นการพูดตามหลักคล้ายตาม

6. หลักเห็นใจ (Sympathy maxim) หลักข้อนี้กล่าวไว้ว่า “ให้กล่าวถ้อยคำที่แสดงให้เห็นความไม่เห็นใจผู้อื่นให้น้อยที่สุดและให้กล่าวถ้อยคำแสดงให้เห็นว่า ผู้พูดต้องการแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้มากที่สุด” เช่น ผู้พูดกล่าวถ้อยคำด้วยความสุภาพ เมื่อแสดงความเสียใจ ดังตัวอย่าง (38)

(38) I'm terribly sorry to hear about your cat.

(Leech, 1983: 135)

จากตัวอย่างประโยคนี้ผู้พูดกล่าวแสดงความเสียใจกับผู้ฟังในเรื่องที่แมวของผู้ฟังตาย ตัวอย่างนี้จึงจัดเป็นการพูดตามหลักเห็นใจ

นอกจากนี้ ในการตีความหมายตามหลักความสุภาพของลีชต้องคำนึงถึงตัวแปรเสริมทางด้าน วัจนปฏิบัติศาสตร์ (Pragmatic Parameters) ซึ่งตัวแปรเสริมทางด้านวัจนปฏิบัติที่ต้องคำนึงถึงมีทั้งหมด 4 ข้อ (Leech, 1983: 123 - 127) กล่าวคือ

1. อำนาจ (Power) หมายถึง อำนาจสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดมีต่อผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูดจะใช้ความสุภาพในระดับมาก เมื่อต้องกล่าวถ้อยคำกับผู้ที่มีอำนาจมากกว่า แต่ถ้าผู้พูดรู้สึกว่ายู่ในระดับเดียวกันหรือระดับต่ำกว่า ผู้พูดจะกล่าวอย่างตรงไปตรงมาหรือไม่สุภาพมากนัก

2. ระยะห่างทางสังคม (Social distance) หมายถึง สถานภาพทางสังคม อายุ เพศ ความสนิทสนม และอื่นๆ เป็นตัวกำหนดความมากน้อยของความนับถือระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูดย่อมใช้ความสุภาพในระดับมาก เมื่อผู้พูดต้องกล่าวถ้อยคำกับคนแปลกหน้า หรือหากผู้พูดรู้สึกว่ายู่ในสังคมเดียวกัน อายุไล่เลี่ยกัน ความจำเป็นที่ต้องพูดอ้อมค้อมจะน้อยหรือการใช้ความสุภาพจะน้อยลงเช่นกัน

3. ความมากน้อยของความรบกวน (Size of imposition) หมายถึง ปริมาณหรือระดับความมากน้อยของภาระที่คนๆ หนึ่งให้ผู้อื่นกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้ในสังคมใดสังคมหนึ่ง ผู้พูดนั้นย่อมใช้ความสุภาพในระดับมาก เมื่อผู้พูดต้องกล่าวถ้อยคำใดๆ ในกรณีที่ว่าความยุ่งยากที่จะขอให้ผู้รับสารต้องกระทำนั้นมีขนาดใหญ่หรือเป็นภาระหนักมาก ซึ่งอาจจะทำให้ต้องพูดอ้อมค้อม รวมทั้งพยายามใช้ถ้อยคำที่ดีหรือสุภาพมากที่สุด

4. สิทธิและพันธกรณี (Rights and obligations) หมายถึง สิทธิและภาระหน้าที่ที่สัมพันธ์ระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง กล่าวคือ ผู้พูดย่อมใช้ความสุภาพในระดับมาก เมื่อผู้พูดต้องกล่าวถ้อยคำใดๆ กับผู้อื่น ในกรณีที่ว่า สิ่งที่ถูกนั้นไม่ใช่ภาระหน้าที่โดยตรงของผู้รับสารซึ่งอาจจะต้องใช้ภาษาที่สุภาพมากขึ้นกว่าเดิม

จากที่กล่าวมา การเลือกใช้กลวิธีความสุภาพเป็นสิ่งจำเป็นในการสนทนาทุกสถานการณ์ โดยจะต้องพิจารณาจากบริบทของแต่ละสถานการณ์ โดยถ้อยคำจะถือว่าสุภาพหรือไม่ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับถ้อยคำเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับบริบทในการใช้ถ้อยคำนั้นๆ รวมทั้งขึ้นอยู่กับบริบททางวัฒนธรรมด้วย อิเดะ (Ide. 1989: 225-226) กล่าวเกี่ยวกับทฤษฎีความสุภาพไว้ว่า ความสุภาพเป็นพฤติกรรมที่ผู้ใช้ภาษาได้ไตร่ตรองและมีเหตุผลในการเลือก และมีปัจจัยทางด้านสังคม วัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องกับความสุภาพด้วย เนื่องจากในสังคมแต่ละสังคม อาจมีชีวิตการเป็นอยู่และวัฒนธรรมที่ต่างกัน การใช้คำสุภาพในสังคมหนึ่ง อาจไม่สุภาพในอีกสังคมหนึ่ง อิเดะ (Ide. 1989: 239-242) แบ่งประเภทของความสุภาพทางภาษา ไว้ 2 แบบ คือ

1. **ความสุภาพแบบตั้งใจ (Volitional Politeness)** หมายถึง ความสุภาพที่เกิดขึ้นโดยความตั้งใจของผู้ใดผู้หนึ่ง และสามารถทราบได้จากกลวิธีทางภาษาที่ปรากฏในถ้อยคำ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นว่าผู้พูดแสดงความสุภาพอย่างไรในสถานการณ์นั้นๆ มีจุดประสงค์เพื่อรักษาหน้าของผู้ฟังโดยตรง

2. **ความสุภาพที่สังคมกำหนดเป็นบรรทัดฐาน (Discernment Politeness)** หมายถึง ความสุภาพที่เกิดขึ้นโดยพิจารณาถึงรูปแบบทางภาษาที่ผู้ใดผู้หนึ่งใช้ รวมทั้งเป็นมาตรฐานที่สังคมกำหนดขึ้นมา ไม่ได้มีจุดประสงค์หลักเพื่อการรักษาหน้า แต่เป็นไปตามรูปแบบทางภาษาที่สังคมกำหนดไว้แล้ว กล่าวได้ว่า ผู้พูดและผู้ฟังต้องมีความตระหนักรู้ว่าอะไรสุภาพ อะไรไม่สุภาพ ซึ่งความสุภาพนี้กำหนดไว้โดยสังคม ผู้พูดตระหนักรู้ถึงสถานภาพของตนเองและใช้ภาษาให้เหมาะสม รวมถึงการพูดคุยยกย่องการให้เกียรติคู่สนทนาที่มีสถานะสูงกว่า เช่น การสนทนาระหว่างอาจารย์กับนิสิต นิสิตตระหนักรู้ว่าอาจารย์มีสถานะสูงกว่า นิสิตจึงต้องใช้ภาษาสุภาพและเป็นทางการ หรือการสนทนาระหว่างพนักงานขายกับลูกค้า พนักงานขายตระหนักรู้ว่าตนมีสถานภาพต่ำกว่าลูกค้าจึงต้องใช้ภาษาสุภาพในการสนทนา แต่ในสถานการณ์ใดๆ ก็ตาม ถ้าในสถานการณ์นั้นไม่มีผู้ที่มีสถานะสูงกว่าร่วมอยู่ด้วย ผู้พูดก็ไม่จำเป็นต้องใช้คำยกย่องหรือให้เกียรติ

ดังที่ผู้วิจัยสังเกตได้จากการสนทนาในชีวิตประจำวันของคนไทย คำทักทายโดยทั่วไปของคนไทยส่วนใหญ่ คือ “กินข้าวหรือยัง” “ไปไหนมา” เมื่อนำไปเปรียบเทียบกับชาวตะวันตก วัฒนธรรมตะวันตกอาจมองว่าคำถามเช่นนี้ เป็นคำถามที่ไม่สุภาพ เพราะถือเป็นเรื่องส่วนตัว (ทรงธรรม อินทจักร. 2553: 18; อ้างอิงจาก Matsumoto. 1989: 214; 2010: 57) อีกทั้งคนส่วนใหญ่เลือกใช้แสดงความสุภาพในการสนทนาระหว่างกัน เพื่อรักษาหน้าทั้งของผู้ฟังและผู้พูดเอง โดยการใช้ภาษา

สุขภาพขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ เช่น เพศ อายุ การศึกษา ความสัมพันธ์ของคู่สมรรวมทั้งค่านิยมในสังคม ซึ่งความสุขภาพจะแตกต่างกันไปตามสังคมและวัฒนธรรมด้วย ยกตัวอย่างเช่น ในวัฒนธรรมของแอฟริกันตะวันตก จะไม่พูดคุยขณะรับประทานอาหาร เพราะถือเป็นการกระทำที่ไม่สุภาพ โดยถือว่าช่วงเวลานี้ทุกคนควรเงยบ ตรงข้ามกับวัฒนธรรมของชาวเนเธอร์แลนด์ที่มองว่าการพูดคุยเรื่องต่างๆ ของสมาชิกในครอบครัวขณะรับประทานอาหารเป็นสิ่งที่ได้ไม่ได้แสดงความไม่สุภาพ (ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. 2554: 33; อ้างอิงจาก Ameka; & Breedveld. 2004)

ในหัวข้อถัดไปจะนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตอบปฏิเสธ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และ กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตอบปฏิเสธ

สังคมไทยเป็นสังคมที่คำนึงถึงเรื่อง การรักษาน้ำ (Saving Face) เป็นสำคัญ ดังเห็นได้จากสำนวนไทย เช่น แก่หน้า กู้หน้า เสียหน้า ได้หน้า ขายหน้า ไว้หน้า (กฤษดาพรรณ หงศ์ลดารมภ์และธีรานุ โชคสุวณิช. 2551: 128-130) คนไทยส่วนใหญ่จึงไม่เน้นการตอบปฏิเสธโดยตรง เนื่องจากผู้พูดต้องการรักษาน้ำของผู้พูดและไม่ต้องการให้ผู้ฟังรู้สึกเสียหน้า ดังจะเห็นได้จากการศึกษาการตอบปฏิเสธของคนไทยในงานของธิดารัตน์ น้อมมนัส (2546) ที่ทำการศึกษากลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย โดยศึกษาว่า เพศ สถานภาพ อาชีพมีอิทธิพลต่อการเลือกใช้กลวิธีการตอบปฏิเสธหรือไม่ โดยเก็บข้อมูลจากบทสนทนาในละครโทรทัศน์เพื่อหารูปแบบประโยคที่ใช้ในการตอบปฏิเสธ จากนั้นสร้างแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 4 กลุ่มที่มีอาชีพ แพทย์ พนักงานเสมียน ข้าราชการระดับกลางและเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่าการตอบปฏิเสธอยู่ในรูปของประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธมากที่สุด รองลงมา คือ อยู่ในรูปประโยคคำสั่งและคำถาม โดยกลวิธีการตอบปฏิเสธสามารถจำแนกตามความหมายได้ 5 กลุ่ม คือ การให้เหตุผล การพูดเป็นนัย การแบ่งรับแบ่งสู้ การตอบรับในอนาคตและการไม่ยอมรับ แสดงให้เห็นว่าวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทยไม่ได้อยู่ในรูปประโยคปฏิเสธ แต่กลับอยู่ในรูปของประโยคบอกเล่าที่เป็นการให้เหตุผลมากที่สุด

นอกจากนี้ สุจริตลักษณ์ ดีผดุงและสุชุมาวดี ขำหิรัญ (2548) ได้ศึกษารูปแบบการใช้ถ้อยคำ แสดงการขอร้องหรือการปฏิเสธคำขอร้องและพบว่า การปฏิเสธคำขอร้องจัดเป็นการกระทำที่คุกคาม หน้า (face) ของผู้พูดหรือผู้ขอร้อง เนื่องจากการปฏิเสธคำขอร้องทำให้ผู้พูดเสียหน้า เพราะผู้ถูกขอร้องไม่กระทำตามสิ่งที่ผู้พูดร้องขอ และในขณะเดียวกันก็จัดเป็นการกระทำที่คุกคามหน้าของผู้ฟัง หรือผู้ที่ถูกขอร้องด้วยเช่นกัน

ความสุภาพยังเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้มนุษย์เกื้อกูลกันและสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้ อย่างไม่มีความขัดแย้ง โดยเฉพาะในสังคมไทยมักมีการสนทนาเพื่อรักษาหน้าทั้งของผู้พูดเองและ รักษาหน้าของผู้ฟังเพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างกัน ดังเห็นได้จากการศึกษาทฤษฎีการปฏิเสธเพื่อ ปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่นของนันทฤทัย สีหะเกรียงไกร (2549: 35-48) ที่พบว่าทฤษฎีที่ใช้ ในการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงมีทั้งสิ้น 12 กลวิธี ได้แก่ การให้เหตุผล การปฏิเสธ การกล่าวโทษสิ่ง อื่น การตั้งคำถาม การคาดคะเน การตำหนิ การขอโทษ การแนะนำ การอ้างพยานบุคคล การผัดผ่อน การปลอบใจและการขอร้อง นอกจากนี้จากงานวิจัยพบว่าเพศมีผลต่อกลวิธีที่ใช้ในการปฏิเสธด้วย ดัง ตัวอย่างที่ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เลือกที่จะปกปิดความจริงบางประการเพื่อรักษาสัมพันธภาพ ระหว่างผู้ฟังและผู้พูด เพื่อไม่ให้เกิดข้อขัดแย้งหรือทะเลาะวิวาท อีกทั้งยังเป็นการรักษาหน้าของผู้พูด เองด้วย ตัวอย่างเช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาคนหนึ่งต้องการไปเที่ยวกับเพื่อน แต่ไม่ต้องการบอกกับ แม่ เนื่องจากกลัวว่าแม่จะไม่อนุญาตให้ไป จึงใช้วิธีปกปิดความจริงบางประการเพื่อไม่ให้เกิดความ ขัดแย้งกับบุคคลในครอบครัว หรือในสถานการณ์ที่ผู้ตอบแบบสอบถามใช้กลวิธีการปฏิเสธ โดยใช้คำ ว่า “เปล่า” เพื่อปกปิดความจริงที่ผู้ตอบแบบสอบถามขบถไปเฉี่ยวรถป้ายแดงของเพื่อนบ้านที่จอด อยู่จริง ทั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่ออยู่ดีความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างเจ้าของรถกับผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งอาจเทียบเคียงได้กับ “เปล่า” ที่ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง

นอกจากนี้ การปฏิเสธเป็นวัจนกรรมอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้พูดต้องใช้ภาษาสุภาพ เนื่องจากผู้ฟัง จะเป็นผู้เสียประโยชน์ค่อนข้างมากเพราะการปฏิเสธเป็นวัจนกรรมที่ผู้พูดใช้เพื่อมีจุดมุ่งหมายไม่กระทำ สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่ผู้ฟังต้องการให้ผู้พูด จึงมีการเลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพ รวมถึงมีปัจจัยทาง สังคมเข้ามาเกี่ยวข้องกับกลวิธีที่เลือกใช้ภาษาเพื่อแสดงความสุภาพ ดังเช่นในงานของเลียวและ เบรสนาฮาน (Liao; & Bresnahan. 1996: 703-727) ศึกษาเปรียบเทียบวิธีแสดงวัจนกรรมการปฏิเสธ ของกลุ่มคนอเมริกันในภาษาอังกฤษและคนจีนในภาษาแมนดาริน เป็นการศึกษาทฤษฎีการตอบ

ปฏิเสธกับบุคคลที่สถานภาพทางสังคมที่แตกต่างกัน ทั้งสูงกว่า เท่ากัน และต่ำกว่า โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งมีสถานการณ์สมมติ 6 สถานการณ์ พบว่า เมื่อคนจีนต้องกล่าวปฏิเสธผู้ฟังที่มีสถานภาพสูงกว่า มักใช้คำเรียกขานขึ้นต้นการปฏิเสธ ในขณะที่คนอเมริกันใช้คำเรียกขานน้อยมาก และคนจีนใช้คำแสดงความเห็นเชิงบวกก่อนการปฏิเสธน้อยกว่าคนอเมริกัน อีกทั้งคนจีนกล่าวคำขอโทษในการปฏิเสธมากขึ้นเมื่อผู้ปฏิเสธมีสถานภาพต่ำกว่าคู่สนทนา

วิดจาจา (Widjaja. 1997) ศึกษาการปฏิเสธคำชวนในการนัดเที่ยวของหญิงชาวอเมริกันเปรียบเทียบกับหญิงชาวไต้หวัน โดยกำหนดสถานการณ์สมมติ 3 สถานการณ์ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงบทบาทสมมติตามบัตรคำที่กำหนดให้เพื่อปฏิเสธคำชวนในการนัดเที่ยวของเพื่อนร่วมชั้นเรียน คนแปลกหน้าที่เพิ่งรู้จักกันในงานเต้นรำและครูรักของเพื่อน โดยพบว่าในการตอบปฏิเสธเพื่อน ชาวไต้หวันมักใช้วิธีการตอบรับในอนาคตเพราะไม่ต้องการทำร้ายจิตใจเพื่อนซึ่งไม่ค่อยพบในการตอบของชาวอเมริกันสำหรับการตอบปฏิเสธคนแปลกหน้า ชาวไต้หวันใช้กลวิธีตอบปฏิเสธโดยตรงด้วยคำว่า No มากกว่าชาวอเมริกันเพราะเกรงว่าจะทำให้ผู้ชวนเข้าใจผิดหากพูดความคิดเห็นเชิงบวกก่อน แต่ชาวอเมริกันกลับรู้สึกว่าการตอบปฏิเสธโดยตรงด้วยคำว่า No ไม่เหมาะสมและไม่สุภาพ อาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้ ในขณะที่การปฏิเสธคำชวนของครูรักของเพื่อน ทั้งชาวไต้หวันและชาวอเมริกันมีการปฏิเสธที่คล้ายคลึงกัน โดยกล่าวปฏิเสธอย่างชัดเจนพร้อมให้เหตุผลว่าไม่เหมาะสมและอาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดได้

โกลด์แมน (Goldman. 2010: 1-46) ศึกษาหน้าที่ของคำว่า No พบว่านอกจากคำว่า No ทำหน้าที่ในการแสดงการปฏิเสธแล้วยังสามารถทำหน้าที่ได้อีก 2 หน้าที่คือ ผู้พูดจะกล่าวคำว่า No เมื่อผู้พูดต้องการเริ่มบทสนทนาที่จริงจัง (Getting Serious) เช่น การที่คู่สนทนากำลังพูดตลกหรือที่เล่นที่จริงแต่ผู้ร่วมสนทนากลับเริ่มต้นผลการพูดของตนเองด้วยคำว่า No ซึ่งไม่ใช่การพูดตอบปฏิเสธหากแต่แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่กำลังจะพูดนั้นมีความสำคัญ และผู้พูดจะกล่าวคำว่า No เมื่อผู้พูดต้องการเปลี่ยนหัวข้อเรื่องในการสนทนา (Topic Shift) เช่น การเปลี่ยนจากเรื่องตลกเป็นเรื่องที่จริงจัง ซึ่งคำว่า No ในงานวิจัยของโกลด์แมนสามารถเทียบเคียงได้กับหน่วยคำ “เปล่า” ที่ทำหน้าที่เป็นดัชนีบริจเฉท

อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่กล่าวข้างต้น ไม่ปรากฏการตอบปฏิเสธด้วย “เปล่า” งานวิจัยที่พบโดยส่วนใหญ่มักกล่าวถึงการตอบปฏิเสธหลากหลายรูปแบบแต่ไม่ปรากฏหน่วยคำ “เปล่า” และยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษานำหน่วยคำ “เปล่า” โดยเฉพาะ

ในบทต่อไป ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและนำเสนอวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในบทนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงวิธีดำเนินการวิจัย โดยอธิบายถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การนำเสนอขั้นตอนการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และเพื่อวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลภาษาไทยที่มีหน่วยคำ “เปล่า” จาก Thai National Corpus คลังข้อมูลภาษาไทยของภาควิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใน URL: <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php> โดยพบหน่วยคำ “เปล่า” ทั้งสิ้น 1,783 คำ ซึ่งปรากฏอยู่ใน 5 หมวด ได้แก่ หมวดเรื่องสั้นและนวนิยาย หมวดหนังสือพิมพ์ หมวดบทความทั่วไป หมวดบทความทางวิชาการ และหมวดบทกฎหมาย จากข้อมูลหน่วยคำ “เปล่า” ที่พบทั้งหมด ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในหมวดเรื่องสั้นและนวนิยายไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2513 – 2555 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องสั้นและนวนิยายเกี่ยวกับความรักและไม่สามารถหาต้นฉบับจริงมาอ่านได้ ผู้วิจัยจึงไม่ได้ค้นคว้าต้นฉบับของเรื่องสั้นและนิยายทั้งหมด สาเหตุที่ผู้วิจัยเลือกเก็บข้อมูลจากหมวดเรื่องสั้นและนวนิยาย เนื่องจากบทสนทนาที่พบในเรื่องสั้นและนวนิยายมีเหตุการณ์จำลองและส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่ใกล้เคียงกับการสนทนาจริงในชีวิตประจำวัน และมีบริบทในเหตุการณ์อย่างชัดเจน เพราะการวิเคราะห์จำเป็นต้องอาศัยบริบทของสถานการณ์ ไม่ว่าจะเป็นผู้พูด ผู้ฟัง สถานการณ์ บทบาท สถานภาพของผู้พูดและผู้ฟังในการตีความ

หน่วยคำ “เปล่า” ที่ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์เป็นหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในการโต้ตอบบทสนทนา จึงเป็นการใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในตำแหน่งที่เป็นผลัดสองหรือผลัดในการตอบคำถามเท่านั้น ในงานวิจัยนี้ไม่นับรวมถึงหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในคำถาม เช่น “หรือเปล่า” “รีเปล่า” เป็นต้น จาก

การเก็บข้อมูลเรื่องสั้นและนวนิยายไทยในการตอบผลัดสอง จากเกณฑ์การคัดเลือกข้อมูลที่กล่าวมา ผู้วิจัยพบหน่วยคำ “เปล่า” จำนวนทั้งสิ้น 139 คำ

2. การจัดกระทำการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมหน่วยคำ “เปล่า” ทั้งสิ้น 139 คำ เรียบร้อยแล้ว จากนั้น ผู้วิจัยแบ่งขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

- 2.1 วิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย
- 2.2 วิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ
- 2.3 นำเสนอผลสรุปและการอภิปรายผลการวิเคราะห์หน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย

2.1 การวิเคราะห์เจตนาปฏิเสธของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย

การวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” วิเคราะห์โดยใช้กรอบทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซอร์ล (Searle. 1976) เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในการสื่อเจตนาใดบ้าง เนื่องจากความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” คือ “ไม่” จึงทำการทดสอบเจตนาปฏิเสธของหน่วยคำ “เปล่า” โดยการนำ “ไม่” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดสอง วิธีนี้จะทำให้เห็นเจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ได้ชัดเจนขึ้น โดยหากนำคำว่า “ไม่” ไปใส่แทนแล้วเกิดความหมายหักล้างกับถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรก แสดงว่าหน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนานั้นแสดงเจตนาปฏิเสธ หากไม่เกิดความหมายหักล้างกับถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรกแสดงว่าหน่วยคำ “เปล่า” ถูกใช้เพื่อแสดงเจตนาอื่น

ตัวอย่าง (1) – (2) แสดงตัวอย่างของหน่วยคำ “เปล่า” ในผลัดสองที่ให้ความหมายหักล้างกับถ้อยคำผลัดแรก

(1) สถานการณ์: นายชอบทำในสิ่งที่พ่ายไม่ชอบ

พ่าย : นายเป็นพวกโรคจิตรีไ้กัน

นาย : เปล่าสักหน่อย

(The clock หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

(1ก) สถานการณ์: นายชอบทำในสิ่งที่พ่ายไม่ชอบ

พ่าย : นายเป็นพวกโรคจิตรีไ้กัน

นาย : ไม่สักหน่อย

(The clock หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (1) ทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่เป็ความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง และพิจารณาว่าเกิดการหักล้างกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูดหรือไม่ โดยนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง “ไม่เป็นพวกโรคจิต” พบว่าเกิดการหักล้างถ้อยคำ “เป็นพวกโรคจิต” ของผู้พูดผลัดแรก หน่วยคำ “เปล่า” ในลักษณะนี้จึงสื่อเจตนาปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา

(2) สถานการณ์: เปรยไ้ยินเสียงกดกริ่งหน้าบ้านจึงลงไปเปิดประตู

ไนกี้ : ตกใจมากหรอที่เจอฉัน [เดินมาคว้าแขนเปรยไว้]

เปรย : [ตกใจหน้าซีด] เปล่า

(เกมควิปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(2ก) สถานการณ์: เปรยไ้ยินเสียงกดกริ่งหน้าบ้านจึงลงไปเปิดประตู

ไนกี้ : ตกใจมากหรอที่เจอฉัน [เดินมาคว้าแขนเปรยไว้]

เปรย : [ตกใจหน้าซีด] ไม่

(เกมควิปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (2) ทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง และพิจารณาว่าเกิดการหักล้างกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูดหรือไม่ โดยนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง “ไม่ตกใจ” พบว่าเกิดการหักล้างถ้อยคำ “ตกใจ” ของผู้พูดผลัดแรก รวมถึงพิจารณาจากการที่ผู้พูดผลัดที่สองไม่ยอมรับความเป็นจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ปรารถนาที่จะเปิดเผยข้อมูล ผู้พูดผลัดที่สองจึงใช้หน่วยคำ “เปล่า” แสดงเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง ดังเช่นตัวอย่างตกใจหน้าขีดแต่ปฏิเสธว่า “ไม่ได้ตกใจ” หน่วยคำ “เปล่า” ในลักษณะนี้จึงสื่อเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง

ตัวอย่าง (3)-(4) แสดงตัวอย่างของหน่วยคำ “เปล่า” ในผลัดสองที่ไม่ให้ความหมายหักล้างกับถ้อยคำผลัดแรก

(3) สถานการณ์: หม่อมราชวงศ์กิริติมาเคาะประตูห้องพักของนพพร และนพพรมาเปิดประตูห้อง

หม่อมราชวงศ์กิริติ : วันนี้อากาศหนาวเย็นกว่าเคยและภายนอกมีหมอกลงจัด
ฉันหวังว่าเธอคงจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้
นพพร : เปล่า ผมจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้

(ข้างหลังภาพ. 2529: ออนไลน์)

(3ก) สถานการณ์: หม่อมราชวงศ์กิริติมาเคาะประตูห้องพักของนพพร และนพพรมาเปิดประตูห้อง

หม่อมราชวงศ์กิริติ : วันนี้อากาศหนาวเย็นกว่าเคยและภายนอกมีหมอกลงจัด
ฉันหวังว่าเธอคงจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้
นพพร : ไม่ ผมจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้

(ข้างหลังภาพ. 2529: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (3) ทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง และพิจารณาว่าเกิดการหักล้างกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูดหรือไม่ โดยนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง “ไม่ออกไป

ข้างนอก” พบว่าไม่เกิดการหักล้างถ้อยคำ “ไม่ออกไปข้างนอก” ของผู้พูดผลัดแรก หน่วยคำ “เปล่า” ในลักษณะนี้ไม่ได้สื่อเจตนาปฏิเสธแต่สื่อเจตนาบอกเล่า

(4) สถานการณ์: ไม่เคลียดกับริกโกเรื่องการแสดงต่อสู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ริกโก : ผู้ชายที่เข้ามาอยู่ในนี้ราวเดือนกว่า ๆ จะถึงเวรที่จะต้องไปแสดงการต่อสู้กัน
ให้เขาชม คุณยังไม่ได้เข้าเวรนั้นใช่ไหม

ไมเคิล : เปล่า ผมยังไม่ได้เข้าเวรนั้นเลย แต่คิดว่าคงอีกไม่ช้า

(ได้ดาวมฤตยู. 2545: ออนไลน์)

(4ก) สถานการณ์: ไม่เคลียดกับริกโกเรื่องการแสดงต่อสู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ริกโก : ผู้ชายที่เข้ามาอยู่ในนี้ราวเดือนกว่า ๆ จะถึงเวรที่จะต้องไปแสดงการต่อสู้กัน
ให้เขาชม คุณยังไม่ได้เข้าเวรนั้นใช่ไหม

ไมเคิล : ไม่ ผมยังไม่ได้เข้าเวรนั้นเลย แต่คิดว่าคงอีกไม่ช้า

(ได้ดาวมฤตยู. 2545: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (4) ทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง และพิจารณาว่าเกิดการหักล้างกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูดหรือไม่ โดยนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง “ไม่ได้เข้าเวร” พบว่าไม่เกิดการหักล้างถ้อยคำ “ไม่ได้เข้าเวร” ของผู้พูดผลัดแรก หน่วยคำ “เปล่า” ในลักษณะนี้ไม่ได้สื่อเจตนาปฏิเสธแต่สื่อเจตนาบอกเล่า

หลังจากได้วิเคราะห์เจตนาในหน่วยคำ “เปล่า” ทั้ง 139 คำ แล้ว ผู้วิจัยนับค่าความถี่และร้อยละของเจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และสรุป อภิปรายผลต่อไป

2.2 วิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถ้อยคำในผลัดสองว่ามีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพอย่างไร โดยเริ่มจากการพิจารณาว่าในแต่ละบทสนทนา มีการคุกคามหน้าหรือไม่ตามทฤษฎีความสุภาพของ บราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 68-70) รวมถึงแนวคิดเรื่องการรักษาน้ำตนเองของเฉิน (Chen. 2001: 87-106) และหากมีการคุกคามหน้า ผู้พูดผลัดสองมีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพเพื่อลดการคุกคามหน้าหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ในการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” จะพิจารณาทั้งรูปภาษาและความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดผู้ฟัง บริบท สถานการณ์การสนทนาว่าเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร จากนั้น นำทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และ เลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987: 68-70) แนวคิดเรื่องการรักษาน้ำตนเองของเฉิน (Chen. 2001: 87-106) มาใช้ในการวิเคราะห์ว่าผู้พูดผลัดสองกล่าวถ้อยคำเพื่อรักษาน้ำตนเองหรือหน้าของผู้พูดผลัดแรก

ตัวอย่าง (5)-(7) แสดงตัวอย่างของ กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

(5) สถานการณ์: นายชอบทำในสิ่งที่พายไม่ชอบ

พาย : นายเป็นพวกโรคจิตรีไจกัน

นาย : เปล่าสักหน่อย

(The clock หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (5) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองเป็นโรคจิต ผู้พูดผลัดสองจึงใช้การปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา ด้วยหน่วยคำ “เปล่า” เพื่อรักษาน้ำตนเอง

(6) สถานการณ์: ระหว่างพูดdingเดินกลับบ้าน ไซท์ก็ส่งกระดาษแผ่นเล็กๆ 1 แผ่นให้กับพูดding

พูดding : 086-952-3322 อะไรนะ ไบ๋ห่วยเหอ

ไซท์ : เปล่า เบอร์ไอ้เซอไรเง

(เกมควิปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (6) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการพูดสิ่งที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากการบรรทัดฐานของสังคมนั้น หวายเป็นสิ่งไม่ดีเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองและลดการคุกคามหน้าด้วยการปฏิเสธด้วยหน่วยคำ “เปล่า” แล้วตามด้วยการให้เหตุผล

(7) สถานการณ์: นาของครีษสารู้ว่าเจ้าชายวีเมียจะออกไปข้างนอก

นาซ : นายจะไปไหน งานการไม่ทำแล้วรีไร

เจ้าชายวีเมีย : เปล่าสักหน่อย ก็แค่ไปเที่ยวเล่นนะ

(จันทราฎา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (7) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการตำหนิว่าผู้พูดผลัดสองว่าไม่ทำงาน ซึ่งการไม่ทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์เสียหาย ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองด้วยการใช้การปฏิเสธโดยใช้หน่วยคำ “เปล่า” ก่อนที่จะกลบเกลื่อน โดยใช้คำว่า “แค่” เพื่อลดน้ำหนักคำให้เบาลงและกลายเป็นเรื่องเล็กน้อย

หลังจากได้วิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยนับค่าความถี่และร้อยละของกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพและนำกลวิธีที่พบมาจำแนกตามเจตนาของการใช้หน่วยคำ “เปล่า” และสรุป อภิปรายผลต่อไป

3. การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพมาสรุป อภิปรายผลและนำเสนอข้อเสนอแนะต่อไป

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย

การวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” วิเคราะห์โดยใช้กรอบทฤษฎีวิวัจนกรรมของเซอร์ล (Searle. 1976) เพื่อวิเคราะห์ว่าผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” ในการสื่อเจตนาใดบ้าง จากผลการวิเคราะห์หน่วยคำ “เปล่า” พบเจตนา ดังเสนอในตาราง 1

ตาราง 1 เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า”

เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า”	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. ปฏิเสธ		
1.1 ปฏิเสธแบบตรง	93	66.91
1.2 ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง	42	30.22
2. บอกเล่า	4	2.88
รวม	139	100

จากตาราง 1 เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่พบมี 2 เจตนา คือ เจตนาปฏิเสธและเจตนาบอกเล่า โดยเจตนาปฏิเสธพบกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ เจตนาปฏิเสธแบบตรงและเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง มีรายละเอียดดังนี้

1. เจตนาปฏิเสธ

1.1 เจตนาปฏิเสธแบบตรง

เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลที่สอง พบว่า เกิดการหักล้างหรือเกิดความหมายตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลแรกพูด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหน่วยคำ “เปล่า” สื่อเจตนาปฏิเสธตามเงื่อนไขที่เซอร์ลเสนอไว้โดยมีลักษณะคือ

เงื่อนไขเนื้อความ ข้อความใดๆ ก็ได้

เงื่อนไขปัจจัยพื้นฐาน ผู้พูดไม่ยอมรับสิ่งที่ผู้ฟังกล่าวและผู้ฟังไม่ทราบสิ่งที่ผู้พูดกล่าวมาก่อน

เงื่อนไขความจริงใจ ผู้พูดเชื่อว่าข้อความเป็นจริง

เงื่อนไขสาระสำคัญ ข้อความแสดงการไม่ยอมรับ

ดังตัวอย่าง (1) – (5)

(1) สถานการณ์: ชายคนหนึ่งแก่ตาย ไปพบกับยมบาลเซนต์ปีเตอร์ ยมบาลถามชายคนนั้นว่า

เซนต์ปีเตอร์ : มีเมียหรือเปล่า

ชายแก่ : เปล่า

(ปีศาจ. 2545: ออนไลน์)

(2) สถานการณ์: บริกรคนหนึ่งยื่นกล่องของขวัญสีน้ำเงินให้หญิงสาวอย่างนอบน้อม

หญิงสาว : คนที่ฝากของมาให้ เขาบอกชื่อไว้รีเปล่าคะ

บริกร : เปล่าครับ

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

(3) สถานการณ์: วาที่กำลังอธิบายถึงความน่าสนใจในวิชาที่มหาวิทยาลัยให้แก่ลสาฟ้ง

วาที่ : คุณอยากเรียนที่มหาวิทยาลัยนั้นมาบ้างแล้วหรือยัง

ลสา : เปล่าเลยคะ

(จักรยานสีแดงในรั้วสีเขียว. 2548: ออนไลน์)

(4) สถานการณ์: ชบาและสมศรีเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองคนเจอกันในบ่อนไฟ จึงพูดคุยกัน

ชบา : อีฉันได้ยินว่าลูกสาวของคุณแต่งงานหนสุดท้ายแล้วอีกหน ใครเป็นผู้ชายโชคดี
เลขาฯ รัฐมนตรีคนนั้นใช่ไหมคะ

สมศรี : เปล่า เขาเป็นรัฐมนตรีตัวจริงเขียวละคะ

(นินทานายกรัฐมนตรี. 2542: ออนไลน์)

(5) สถานการณ์: ประคองยิ้มรองเท้าของอำนาจมาใส่ เนื่องจากประคองคิดว่ารองเท้าของตนหาย อีก
หลายวันต่อมาประคองจึงนำรองเท้ามาคืนอำนาจ

อำนาจ : ชื่อใหม่แล้วรี

ประคอง : เปล่า กุพบคู่เก่าแล้ว

(คนอยู่วัด. 2519: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (1) – (5) เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของ
หน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สองในทุกตัวอย่าง พบว่า เกิดการ
หักล้างหรือเกิดคำตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูด ดังตัวอย่าง (1) เช่นตีปีเตอร์ถามชายแก่ว่า มี
เมียหรือเปล่า ชายแก่ตอบว่า “เปล่า” เมื่อนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่
สอง หน่วยคำ “เปล่า” มีความหมายว่า “ไม่มีเมีย” กล่าวคือ เกิดการหักล้างถ้อยคำ “มีเมีย” ของผู้พูด
ผลัดแรก เช่นเดียวกับตัวอย่าง (2) – (5) “ไม่” มีความหมายแทนความหมายของหน่วยคำ “เปล่า”
จากตัวอย่าง (2) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า
“ไม่ได้บอกชื่อ” ตัวอย่าง (3) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มี
ความหมายว่า “ไม่ยากเรียน” ตัวอย่าง (4) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัด
ที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ใช่เลขาฯรัฐมนตรี” และตัวอย่าง (5) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ใน
ถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ชื่อใหม่” ทุกตัวอย่างเกิดการหักล้างถ้อยคำของผู้พูด
ผลัดแรก ดังนั้น หน่วยคำ “เปล่า” ในตัวอย่าง (1) – (5) จึงเป็นหน่วยคำ “เปล่า” ที่สื่อเจตนาปฏิเสธแบบ
ตรง

1.2 เจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง

เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง พบว่า เกิดการหักล้างหรือเกิดความหมายตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูด แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้พูดผลัดสองต้องการสื่อเจตนาที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ เมื่อพิจารณาจากบริบทแล้ว ผู้พูดผลัดสองไม่ปรารถนาเปิดเผยข้อมูลหรือความจริงให้ผู้ใดทราบ และกระทำการปกปิดโดยใช้คำพูดหรือการกระทำเพื่อเบี่ยงเบนให้แตกต่างจากความจริง ดังตัวอย่าง (6) – (9)

(6) สถานการณ์: กรรณได้ยินเสียงน้ำมะเฟืองส่งเสียงพึดพาดๆ ระหว่างนั่งรถมาด้วยกัน

กรรณ : น้ำเป็นอะไรไปนะ ร้องให้ทำไม

มะเฟือง : เปล่า [เข็ดน้ำตา] ไม่ได้ร้องสักหน่อย

(พระอาทิตย์เดือนแรม. 2543: ออนไลน์)

(7) สถานการณ์: เปรยได้ยินเสียงกตกริ่งหน้าบ้านจึงลงไปเปิดประตู

ไนกี้ : ตกใจมากหือที่เจอฉัน [เดินมาคว้าแขนเปรยไว้]

เปรย : [ตกใจน้ำซัด] เปล่า

(เกมควิปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(8) สถานการณ์: ไต่บอกกับเอबरิลว่า ไม่โกรธหญิงสาวแล้ว จากนั้นเอबरิลก็หอมแก้มไต่

เอबरิล : คุณอายุ

ไต่ : [หน้าแดง] เปล่า

(ขอเรียกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(9) สถานการณ์: จี๊บและชายชาญ ทำงานเป็นอาสาสมัครชายแดนร่วมกัน

ชายชาญ : ยิ้มอะไร [เสียงหัวน]

จี๊บ : เปล่า [จ้องมองชายหนุ่มแล้วยิ้ม]

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (6) – (9) เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สองในทุกตัวอย่าง พบว่า เกิดการหักล้างหรือเกิดความหมายตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูด ดังตัวอย่าง (6) เมื่อนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง หน่วยคำ “เปล่า” มีความหมายว่า “ไม่ร้องไห้” กล่าวคือ เกิดการหักล้างถ้อยคำ “ร้องไห้” ของผู้พูดผลัดแรก เช่นเดียวกับตัวอย่าง (7) – (9) “ไม่” มีความหมายแทนความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” จากตัวอย่าง (7) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ตกใจ” ตัวอย่าง (8) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่อาย” และตัวอย่าง (9) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ยืม” แต่ผู้พูดผลัดสองไม่ยอมรับความเป็นจริงในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่ปรารถนาที่จะเปิดเผยข้อมูล ผู้พูดผลัดสองจึงใช้หน่วยคำ “เปล่า” แสดงเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง ดังเช่นตัวอย่าง (6) ผู้พูดผลัดสองเช็ดน้ำตาแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้ร้องไห้ ตัวอย่าง (7) ผู้พูดผลัดสองตกใจหน้าซีดแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้ตกใจ ตัวอย่าง (8) ผู้พูดผลัดสองหน้าแดงแต่ปฏิเสธว่าไม่อาย และตัวอย่าง (9) ผู้พูดผลัดสองยืมแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้ยืม หน่วยคำ “เปล่า” ในลักษณะนี้จึงสื่อเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง

2. เจตนาบอกเล่า

เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สองในบทสนทนาในข้อมูลพบว่า ไม่เกิดการหักล้างหรือไม่เกิดความหมายตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูด ดังตัวอย่าง (10) – (13)

(10) สถานการณ์: หม่อมราชวงศ์กิริติมาเคาะประตูห้องพักของนพพร และนพพรมาเปิดประตูห้อง

หม่อมราชวงศ์กิริติ : วันนี้อากาศหนาวเย็นกว่าเคยและภายนอกมีหมอกลงจัด
ฉันหวังว่าเธอคงจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี

นพพร : เปล่า ผมจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี

(ข้างหลังภาพ. 2529: ออนไลน์)

(11) สถานการณ์: เคนกับช่อม่วงกำลังคุยกันถึงเหตุผลว่าทำไมทั้งสองจึงมาแต่งงานกัน

ช่อม่วง : ถามจริงๆ คงไม่ได้รักเราเพราะรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบเราหรอคะ

เคน : เปล่า ไม่ได้รักเพราะรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบ [มองตาช่อม่วง]

(ความรักรสโศกกริม. 2550: ออนไลน์)

(12) สถานการณ์: ไม่เคล็คุยกับริกโก้เรื่องการแสดงต่อผู้ที่เกิดขึ้นในอนาคต

ริกโก้ : ผู้ชายที่เข้ามาอยู่ในนี้ราวเดือนกว่า ๆ จะถึงเวลาที่จำเป็นต้องไปแสดงการต่อสู้กัน
ให้เขาชม คุณยังไม่ได้เข้าเวรนั้นใช่ไหม

ไม่เคล็ : เปล่า ผมยังไม่ได้เข้าเวรนั้นเลย แต่คิดว่าคงอีกไม่ช้า

(ใต้ดาวมฤตยู. 2545: ออนไลน์)

(13) สถานการณ์: กานต์ชายหนุ่มซึ่งเป็นอัมพาตได้กำลังใจจากสาที่ระบายเรื่องในใจของเธอออกมา
เพื่อให้กานต์รู้ว่า เธอก็เคยเจอสิ่งที่เลวร้ายมาก่อน

กานต์ : ทำไม พ่อของเขาไม่ได้เป็นไอ้ซีเมานานนั้น

สา : เปล่า ไม่ได้เป็นไอ้ซีเมาก็จริง แต่เขาก็แย่มาก

(สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (10) – (13) เมื่อทดสอบด้วยการนำ “ไม่” ที่มีความหมายประจำรูปของหน่วยคำ “เปล่า” แทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สองในทุกตัวอย่าง พบว่า ไม่เกิดการหักล้าง หรือไม่เกิดความหมายตรงข้ามกับถ้อยคำที่ผู้พูดผลัดแรกพูด ดังตัวอย่าง (10) เมื่อนำ “ไม่” ไปแทนที่หน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง หน่วยคำ “เปล่า” มีความหมายว่า “ไม่ออกไปข้างนอก” กล่าวคือ ไม่เกิดการหักล้างถ้อยคำ “ไม่ออกไปข้างนอก” ของผู้พูดผลัดแรก เช่นเดียวกับตัวอย่าง (11) – (13) “ไม่” มีไม่สามารถแทนความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ได้ จากตัวอย่าง (11) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ได้รัก” ตัวอย่าง (12) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่เข้าเวร” และ

ตัวอย่าง (13) ความหมายของหน่วยคำ “เปล่า” ในถ้อยคำของผู้พูดผลัดที่สอง มีความหมายว่า “ไม่ได้เป็น”

ตาราง 2 การหักล้างถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรกโดยใช้หน่วยคำ “เปล่า”

ตัวอย่างที่	ถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรก	มีการหักล้างถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรก	ไม่มีหักล้างถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรก	เจตนา
1	มีเมีย	ไม่มีเมีย	-	ปฏิเสธตรงไปตรงมา
2	บอกชื่อ	ไม่บอกชื่อ	-	ปฏิเสธตรงไปตรงมา
3	อยากเรียน	ไม่อยากเรียน	-	ปฏิเสธตรงไปตรงมา
4	เป็นเลขา	ไม่เป็นเลขา	-	ปฏิเสธตรงไปตรงมา
5	ชื่อใหม่	ไม่ชื่อใหม่	-	ปฏิเสธตรงไปตรงมา
6	ร้องไห้	ไม่ร้องไห้	-	ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง
7	ตกใจ	ไม่ตกใจ	-	ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง
8	อาย	ไม่อาย	-	ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง
9	ยืม	ไม่ยืม	-	ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง
10	ไม่ออกไป	-	ไม่ออกไป	บอกเล่า
11	ไม่ได้รัก	-	ไม่ได้รัก	บอกเล่า
12	ไม่ได้เข้าเวร	-	ไม่ได้เข้าเวร	บอกเล่า
13	ไม่ได้เป็น	-	ไม่ได้เป็น	บอกเล่า

4.2 ผลการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุขภาพ

การวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุขภาพ วิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีความสุขภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) รวมถึงแนวคิดเรื่องการรักษาน้ำตนเองของเฉิน (Chen. 2001) โดยพิจารณาว่าผู้พูดผลัดสองใช้กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุขภาพอย่างไร โดยวิเคราะห์เฉพาะบทสนทนาที่มีการคุกคามหน้าเกิดขึ้นทั้งฝ่ายผู้พูดและผู้ฟังเท่านั้น

ซึ่งจาก 139 บทสนทนาพบว่า บทสนทนาที่มีการคุกคามหน้า มีเพียง 47 บทสนทนา จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ ดังในตาราง 3

ตาราง 3 กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

กลวิธีแสดงความสุภาพ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1. การปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา		
1.1 เปล่า	7	14.89
1.2 เปล่า + ถ้อยคำปฏิเสธ	11	23.60
2. การให้เหตุผล		
2.1 เปล่า + การให้เหตุผล	15	31.92
2.2 เปล่า + ถ้อยคำปฏิเสธ + การให้เหตุผล	6	12.77
3. การกลบเกลื่อน		
3.1 เปล่า + การทำให้เป็นเรื่องเล็ก	5	10.34
3.1 เปล่า + คำถาม	3	6.48
รวม	47	100

จากตาราง 3 กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ จากข้อมูลหน่วยคำ “เปล่า” ในบทสนทนาที่มีการคุกคามหน้าทั้งหมด 47 บทสนทนา มีทั้งสิ้น 3 กลวิธี คือ กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา กลวิธีการให้เหตุผล และกลวิธีการกลบเกลื่อน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดแสดงการไม่ยอมรับหรือการไม่เห็นด้วย กับสิ่งที่ผู้พูดผลัด 1 กล่าว จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบรูปภาษาที่ใช้ในกลวิธีการให้เหตุผล 2 แบบ คือ

1.1 การใช้หน่วยคำ “เปล่า” ดังตัวอย่าง (14) – (16)

(14) สถานการณ์: นายชอบทำในสิ่งที่พายไม่ชอบ

พาย : นายเป็นพวกโรคจิตรึไงกัน

นาย : เปล่าสักหน่อย

(The clock หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (14) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองเป็นโรคจิต ซึ่งทำให้ผู้พูดผลัดสองเสียภาพลักษณ์ที่ดี ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(15) สถานการณ์: เปรยได้ยินเสียงกดกริ่งหน้าบ้านจึงลงไปเปิดประตู

ในก็ : ตกใจมากหรอที่เจอฉัน [เดินมาคว่าแขนเปรยไว้]

เปรย : [ตกใจหน้าซีด] เปล่า

(เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (15) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านลบของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการใช้คำพูดที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดี ผู้พูดผลัดแรกแสดงให้เห็นว่า และทำบางสิ่งทีก่อให้เกิดอันตรายกับผู้พูดผลัดสองในที่นี้คือการเดินมาคว่าแขนของผู้พูดผลัดสอง ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(16) สถานการณ์: ดวงตาของพี่ระฆมดมองดีออกเตอร์ชัชยุทธอย่างพิลึกพิลั่น

พี่ระ : แกรู้มั๊ย ตั้งแต่แกกลับจากเมืองนอกหน้าแกมันไม่เปลี่ยนเลย เด็กยังงี้ก็เด็ก
อยู่อย่างนั้น [พี่ระจ้องชัชยุทธอย่างขำๆ] ใช้ครีมอะไร

ชัชยุทธ : เฮ้ยเปล่า

(with love แด่รักด้วยหัวใจ. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (16) ผู้พูดผลัดแรกและผู้พูดผลัดสองเป็นเพื่อนสนิทกัน ผู้พูดผลัดแรกแกล้งแหย่ผู้พูดผลัดสองว่าใช้ครีมอะไรถึงหน้าเด็ก ซึ่งโดยปกติแล้วเพศชายหรือลูกผู้ชายในสังคมไทยเป็นเพศที่มัก

ไม่ได้ใช้เครื่องสำอางค์หรือเครื่องประพินโฉม ถ้อยคำของผู้พูดผลัดแรกจึงเป็นการคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

1.2 การใช้หน่วยคำ “เปล่า” + ถ้อยคำปฏิเสธ ในถ้อยคำปฏิเสธมักพบคำว่า “ไม่”

ดังตัวอย่าง (17) – (20)

(17) สถานการณ์: ขณะที่รีบปั่นกำลังถูกหญิงสาวคนหนึ่งกล่าวหาว่าเป็นแฟนใหม่ของจี๊ดส์

หญิงสาว : เธอเป็นกิ๊กใหม่เค้าใช่ไหม [ตวาด]

รีบปั่น : เปล่า ไม่ใช่อย่างนั้นนะ

(ยัยเวอร์จินบิงรักนักเพลย์บอย. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (17) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองเป็นกิ๊ก ซึ่งในสังคมคำว่า “กิ๊ก” หมายถึง ผู้หรือมือที่สามในความสัมพันธ์ระหว่างคนรักหรือสามีภรรยา ถือเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับการชื่นชมในสังคม ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + ถ้อยคำปฏิเสธ ว่า “ไม่ใช่อย่างนั้น” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(18) สถานการณ์: ครูจันทร์กำลังสั่งให้นักเรียนวาดรูป พวกเด็กผู้หญิงร้องว้าย ๆ

ครูจันทร์ : เธอแกล้งอะไรเขา นายโตน

นายโตน : เปล่าครับ [หน้าซีด] ผมไม่ได้แกล้ง

(บึงหญ้าป่าใหญ่. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (18) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการดูว่าผู้พูดผลัดแรกแสดงให้เห็นว่าผู้พูดผลัดแรกไม่ปรารถนาในสิ่งที่ผู้พูดผลัดสองกระทำ ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + ถ้อยคำปฏิเสธว่า “ไม่ได้แกล้ง” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(19) สถานการณ์: ชายหนุ่มเห็นพุ่มไม้ใกล้ๆ สันกระเพื่อม เขาเอะใจต้องเดินอ้อมไปดู

ชายหนุ่ม : ป้ากับเจ๊ๆ มาแอบดูผมไหม้ย

ป้าด้วง : เปล่านะ [ตกใจ] ไม่ได้ดู

(หัวใจร้ายของนายยีราฟ. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (19) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองมาแอบดูผู้พูดผลัดแรก ซึ่งทำให้ผู้พูดผลัดสองเสียภาพลักษณ์ที่ดี ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยหน่วยคำ “เปล่า” + ถ้อยคำปฏิเสธว่า “ไม่ได้ดู” เพื่อรักษาน้ำตนเอง

(20) สถานการณ์: อาเจ็กเผาหนังสือการ์ตูนเล่มโปรดของเจียน

เจียน : อาทำแบบนี้ทำไม ทำแบบนี้มันเกินไป อาใจร้าย

อาเจ็ก : อาเปล่า [ลูกลึกลับ] อาไม่ได้ทำ

(ขอเรียกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (20) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการตำหนิผู้พูดผลัดสองว่าเป็นคนใจร้าย แสดงให้เห็นว่าผู้พูดผลัดแรกไม่ชื่นชมในสิ่งที่ผู้พูดผลัดสองมี ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการปฏิเสธแบบตรงไปตรงมาด้วยหน่วยคำ “เปล่า” + ถ้อยคำปฏิเสธว่า “อาไม่ได้ทำ” เพื่อรักษาน้ำตนเอง

2. กลวิธีการให้เหตุผล หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดผลัดสองกล่าวคำว่า “เปล่า” ตามด้วยชี้แจงข้อเท็จจริง โดยการอธิบายหรือการให้เหตุผล จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบรูปภาษาที่ใช้ในกลวิธีการให้เหตุผล 2 แบบ คือ

2.1 การใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การให้เหตุผล ดังตัวอย่าง (21) – (23)

(21) สถานการณ์: จี๊ดสงสัยว่าทำไมอิโรกีย้ายมาอยู่ห้องตรงกันข้ามกับจี๊ด

จี๊ด : ห้องตรงข้ามเป็นห้องของแอม พิชราภาเน่ อย่าบอกนะว่าแอมจะย้ายมาอยู่กะ
เค้านะ

อิโรกี : เปล่า ครัวรุ่นพี่ แอมเพิ่งย้ายออกไปเมื่อวาน เฮียเลยจัดการให้ผมมาอยู่
ใกล้ๆ รุ่นพี่แทน มีอะไรจะได้ปรึกษากันได้ไงครับ

(ยัยเวอร์จิ้นปิ้งรักนักเพลย์บอย. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (22) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการกล่าวถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ การย้ายไปพักอาศัยอยู่หญิงสาวซึ่งผู้พูดผลัดสองไม่ได้มีความสัมพันธ์อะไรต่อกัน การกล่าวเช่นนี้จึงเป็นสิ่งไม่เหมาะสม ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การอธิบายว่า “แอมเพิ่งย้ายออกไปเมื่อวาน เฮียเลยจัดการให้ผมมาอยู่ใกล้ๆ รุ่นพี่แทน มีอะไรจะได้ปรึกษากันได้ไงครับ” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(23) สถานการณ์: เพื่อนของภาณุ กำลังดูภาพถ่ายตอนพวกเขาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ถ่ายเมื่อครั้งรวมกลุ่มกันไปเที่ยวเมืองโบราณด้วยกัน ในรูปนอกจากภาณุแล้ว ก็มีแฟนเก่าของภาณุรวมอยู่ด้วย แต่ภาณุปฏิเสธเสียงแข็งว่าไม่มีภาพแฟนลำดับไหนของเขาอยู่ในนั่นทั้งนั้น

เร : อ้าว งั้นที่คุยนักคุยนาวาสาวติดตรึมเนี่ย แสดงว่าไม่ละสิ

ภาณุ : เปล่า พอดีมีเยอะนะ เลยไม่รู้ว่าจะพาคนไหนไป

(คนแรก คนสุดท้าย คนที่ใจบอกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (22) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการตำหนิผู้พูดผลัดสองว่า “ไม่” ซึ่งเป็นลักษณะของการพูดเกินจริงซึ่งไม่เป็นที่ยอมรับและชื่นชอบในสังคม ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การอธิบายว่า “พอดีมีเยอะนะ เลยไม่รู้ว่าจะพาคนไหนไป” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

(23) สถานการณ์: วัลยาแนะนำให้รู้จักกับป้อมลูกสาววัยสี่ขวบของเธอ จากนั้นลูกสาวของวัลยาเข้ามาหาและเกาะเกาะกับยงอยู่ตลอดเวลา

วัลยา : คุณมีอะไรดีแน่ เด็กถึงชอบ

ยง : เปลา่หรรอครับ เป็นธรรมชาติของเด็กเล็กๆ ที่มักสนใจในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (23) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านลบของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการกล่าวชมผู้พูดผลัดสอง ซึ่งอาจแสดงให้เห็นว่าผู้พูดผลัดแรกชอบคุณสมบัตินี้ของผู้พูดผลัดสอง ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปลา่” + การให้เหตุผลว่า “เป็นธรรมชาติของเด็กเล็กๆ ที่มักสนใจในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ” เพื่อรักษาน้ำตนเอง ซึ่งการให้เหตุผลในลักษณะนี้จัดอยู่ในลักษณะการถ่อมตัวเพื่อตอบรับคำชม โดยเป็นลักษณะนิสัยของคนไทย เมื่อได้รับคำชมมักไม่ยอมรับคำชมและรักษาน้ำผู้พูดผลัดแรกด้วยการถ่อมตัว

2.2 การใช้หน่วยคำ “เปลา่” + ถ้อยคำปฏิเสธ + การให้เหตุผล ดังตัวอย่าง (24) – (26)

(24) สถานการณ์: แม่ของแก้วเล่าเรื่องที่สมบุญไปป่าวประกาศว่าแก้วจะไปอยู่กับสมบุญ

แม่ : ขอโทษเถอะ แก้วอาจไม่รู้เรื่องก็ได้ แต่เจ้าสมบุญมันไปเที่ยวคุยว่าแก้วตกลงจะไปอยู่กับมัน

แก้ว : เปลา่นะ แก้วไม่ได้พูดอย่างนั้นสักหน่อย แก้วรับฟังเวลาเขาชวนแก้ว
เขาชวนหนัก ๆ เข้าแก้วก็บอกว่าคิดดูก่อน แก้วจะรับไว้พิจารณา

(ความสมหวังของแก้ว. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (24) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการบอกข่าวร้ายหรือสิ่งที่ไม่ดีให้กับผู้พูดผลัดสองทราบ กล่าวคือ แม่บอกแก้วว่า สมบุญบอกใครต่อใครว่าแก้วจะไปอยู่กับเขา ทำให้ภาพลักษณ์ของแก้วเสียหาย เนื่องจากแก้วยังไม่ได้แต่งงานและไม่ได้คบหากับสมบุญ ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปลา่” + ถ้อยคำปฏิเสธว่า “แก้วไม่ได้พูดอย่างนั้น

สักหน่อย” แล้วตามด้วยการให้เหตุผลว่า “แก้วรับฟังเวลาเขาชวนแก้วเขาชวนหนัก ๆ เข้าแก้วก็บอกว่า คิดดูก่อน แก้วจะรับไว้พิจารณา” เพื่อรักษาน้ำตนเอง

(25) สถานการณ์: ภูมิขกำลังสนทนากับจิบ โดยที่ทั้งสองเคยรู้จักกันมาก่อน

จิบ : [รอยยิ้มของจิบจางลงทันทีและหัวคิ้วขมวดอย่างไม่สบอารมณ์]

ฉันขอโทษค่ะ ถ้าทำให้คุณไม่พอใจ

ภูมิข : เปล่า หรอกครับ ผมไม่ได้โกรธอะไร เพียงแต่สงสัยว่าทำไมคุณถึงไม่แทนตัวเองว่าจิบเหมือนกับตอนที่เราพบกัน

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (25) ในบทสนทนานี้มีการคุกคามหน้าเกิดขึ้นทั้งสองฝ่าย ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดแรกเอง ด้วยการกล่าวขอโทษผู้พูดผลัดสองและผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าผู้พูดผลัดสองด้วยการใช้คำพูดที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดี ผู้พูดผลัดสองจึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การปฏิเสธว่า “ผมไม่ได้โกรธ” + การให้เหตุผลว่า “เพียงแต่สงสัยว่าทำไมคุณถึงไม่แทนตัวเองว่าจิบเหมือนกับตอนที่เราพบกัน” เพื่อรักษาน้ำตนเอง

(26) สถานการณ์: เกือบญเช่ารถมาจากปาลี เพื่อไปหาภริดาที่อุทยานสัตว์น้ำของคุณหญิงแหวดาวและคุณจิรายุสผู้เป็นพ่อและแม่ของหญิงสาว

ภริดา : นี่คุณไปเช่ารถที่ไหนมานะ เวอร์ซะมัดเลย [ชี้นิ้วไปยังรถหรูสีน้ำเงิน] แล้วนี่ไปเข้ามาด้วยนั้นสิ

เกือบญ : เปล่า ไม่ได้เช่าหรอก ของผมเอง

(With love แดร์รักด้วยใจ. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (26) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้พูดผลัดสอง ด้วยการดูถูกด้านการเงินของผู้พูดผลัดสองว่า แสดงให้เห็นว่า ผู้พูดผลัดแรกไม่ยินดีในสิ่งที่ผู้พูดผลัดสองมี ผู้พูดผลัดสอง

จึงใช้กลวิธีการให้เหตุผลด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การปฏิเสธว่า “ไม่ได้เข้าหรอก” + การให้เหตุผลว่า “ของผมนเอง” เพื่อรักษาหน้าตนเอง

3. กลวิธีการกลบเกลื่อน หมายถึง กลวิธีที่ผู้พูดผลัดสองมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการให้ข้อเท็จจริงในการตอบคำถาม โดยการใช้ภาษาที่แสดงถึงการลดระดับความชัดเจนของถ้อยคำหนักเบา ลง เพื่อปิดบังหรือเบี่ยงเบนความสนใจ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบรูปภาษาที่ใช้ในกลวิธีการให้เหตุผล 2 แบบ คือ

3.1 การใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อย ดังตัวอย่าง (21) – (22)

(21) สถานการณ์: นาของครีษสวารู้ว่าเจ้าชายวีเมียจะออกไปข้างนอก

นาช : นายจะไปไหน งานการไม่ทำแล้ววี่ไฉน

เจ้าชายวีเมีย : เปล่าสักหน่อย ก็แค่ไปเที่ยวเล่นน่ะ

(จันทราภุมา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (21) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการตำหนิว่าผู้พูดผลัดสอง ไม่ทำงาน ซึ่งการไม่ทำงานเป็นสิ่งที่ทำให้ภาพลักษณ์เสียหาย ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองด้วยกลวิธีการกลบเกลื่อน ด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อย โดยใช้คำว่า “แค่” เพื่อลดน้ำหนักคำให้เบาลง

(22) สถานการณ์: คิลเลอร์บอดี้การ์ดของหนูดี เห็นหนูดีเดินออกมาจากห้องของกายส์

คิลเลอร์ : คุณหนูเข้าไปทำอะไรในห้องกายส์สองต่อสองหรือครับ

หนูดี : เปล่าน่ะ ฉันแค่เข้าไปช่วยทำแผลให้เขาน่ะ

จากตัวอย่าง (22) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการพูดถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสม กล่าวคือ คำว่า สองต่อสอง เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสมเมื่อชายหญิงจะอยู่ในห้องด้วยกันเพียงสองคน ทำให้ภาพลักษณ์ของฝ่ายหญิงเสียหาย ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองด้วยกลวิธีการกลบเกลื่อน ด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + การทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อย โดยใช้คำว่า “แค่” ใน “ฉันแค่เข้าไปช่วยทำแผลให้เขาน่ะ” เพื่อลดน้ำหนักคำให้เบาลง

3.2 การใช้หน่วยคำ “เปล่า” + คำถาม ดังตัวอย่าง (23) – (24)

(23) สถานการณ์: เป๊ปซี่ถามทีเซอร์เรื่องที่เขาเจอเพื่อนที่ร้านอาหารเมื่อสักครูที่ผ่านมา

เป๊ปซี่ : นั่นเพื่อนนายหรอ ทำไมดูเหมือนไม่ถูกกันละ

ทีเซอร์ : เปล่านี่ ทำไม สนใจมันรีไร

(เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (23) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองไม่ถูกกับเพื่อนที่เพิ่งเจอในร้านอาหาร ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองด้วยกลวิธีการกลบเกลื่อนด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + คำถามที่ถามกลับไปว่า “ทำไม สนใจมันรีไร” เพื่อเปลี่ยนประเด็นให้กลายเป็นเรื่องอื่น

(24) สถานการณ์: ไปป์เดินดุ่มๆ ยืนทำนางงครูใหญ่ ก่อนเข้าไปยืนเอกสารสมัครที่ประทับลายเซ็นเรียบร้อยแล้วให้ไปป์

ไปป์ : นี่แกปลอมลายเซ็นมารีไรเนี่ย ยืนอยู่ได้ตั้งนานสองนาน

ไปป์ : เปล่าๆ แล้วเรื่องเมื่อวานล่ะว่าไง

(ป่วนรักเต็มหัวใจยัยหน้าใสจอมแสบ. 2550: ออนไลน์)

จากตัวอย่าง (24) ผู้พูดผลัดแรกคุกคามหน้าด้านบวกของผู้ฟังด้วยการกล่าวหาว่าผู้พูดผลัดสองปลอมลายเซ็น ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ทำให้ผู้พูดผลัดสองเกิดความเสีย ผู้พูดผลัดสองจึงรักษาหน้าตนเองด้วยกลวิธีการกลบเกลื่อนด้วยการใช้หน่วยคำ “เปล่า” + คำถามว่า “แล้วเรื่องเมื่อวานล่ะว่าไง” เพื่อเปลี่ยนประเด็นให้กลายเป็นเรื่องอื่น

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของการใช้หน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาของการใช้หน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

เจตนา		กลวิธีความสุภาพ
ปฏิเสธ	ปฏิเสธแบบตรง	1. การปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา 1.1 เปล่า 1.2 เปล่า + การปฏิเสธ 2. การให้เหตุผล 2.1 เปล่า + การให้เหตุผล 2.2 เปล่า + ถ้อยคำปฏิเสธ + การให้เหตุผล 3. การกลบเกลื่อน 3.1 เปล่า + การทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อย 3.2 เปล่า + คำถาม
	ปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง	1. การปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา 1.1 เปล่า 1.2 เปล่า + การปฏิเสธ 2. การให้เหตุผล 2.1 เปล่า + การให้เหตุผล 2.2 เปล่า + ถ้อยคำปฏิเสธ + การให้เหตุผล

บอกเล่า	1. การปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา 1.1 เปล่า 1.2 เปล่า + การปฏิเสธ 2. การให้เหตุผล 2.1 เปล่า + การให้เหตุผล 2.2 เปล่า + ถ้อยคำปฏิเสธ + การให้เหตุผล
---------	---

จากข้อมูลการวิเคราะห์เมื่อจำแนกกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ ตามเจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” พบว่ากลวิธีที่ผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพในเจตนาปฏิเสธแบบตรง คือ กลวิธีการปฏิเสธ กลวิธีการให้เหตุผลและกลวิธีการกลบเกลื่อน ส่วนกลวิธีที่ผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพในเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง คือ กลวิธีการปฏิเสธและกลวิธีการให้เหตุผล สุดท้ายกลวิธีที่ผู้พูดใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพในเจตนาบอกเล่า คือ กลวิธีการปฏิเสธและกลวิธีการให้เหตุผล

ในบทต่อไปเป็นการนำเสนอการสรุป การอภิปรายผลของเจตนาที่พบในหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ และนำเสนอข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย โดยนำข้อมูลภาษาทั้งหมด มาวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” โดยใช้กรอบทฤษฎีวิัจจนกรรมของเซอร์ล (Searle. 1976) และวิเคราะห์กลวิธีที่ใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยใช้ทฤษฎีความสุภาพของบราวน์และเลวินสัน (Brown; & Levinson. 1987) รวมถึงแนวคิดเรื่องการรักษาหน้าตนเองของเฉิน (Chen. 2001) การสรุปและอภิปรายผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 หัวข้อ คือ เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” และกลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

5.1 เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย

ผลการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ทั้งหมด 139 คำ พบว่า เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เจตนาปฏิเสธและเจตนาบอกเล่า โดยเจตนาปฏิเสธพบกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม คือ เจตนาปฏิเสธแบบตรงและเจตนาปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริง

จากการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า หน่วยคำ “เปล่า” ไม่ได้ใช้เพียงเพื่อแสดงเจตนาปฏิเสธได้เท่านั้น แต่ยังสามารถสื่อเจตนาบอกเล่าและสื่อเจตนาปฏิเสธที่มีจุดประสงค์เพื่อปกปิดความจริงได้ ในส่วนของหน่วยคำ “เปล่า” ที่แสดงเจตนาบอกเล่าแสดงให้เห็นว่า หน่วยคำ “เปล่า” ซึ่งความหมายตามพจนานุกรม “ไม่” นั้น ไม่เป็นไปตามความหมายประจำรูป โดยสามารถแสดงเจตนาบอกเล่าได้ ในกรณีของเจตนาปฏิเสธนั้นรูปภาษาอาจบอกได้ชัดเจนว่าผู้พูดมีเจตนาปฏิเสธ แต่ในกรณีของการปกปิดความจริงเมื่อพิจารณาจากการตอบคำถามแล้ว ไม่ใช่การปฏิเสธอย่างเดี่ยวแต่เป็นการปกปิดความจริงโดยใช้หน่วยคำ “เปล่า” ไม่ตอบคำถามอย่างชัดเจน แสดงถึงการไม่ต้องการตอบคำถามหรือไม่ปรารถนาที่จะเปิดเผยข้อมูลที่ตรงกับความจริงให้ทราบ นั้นหมายความว่า หน่วยคำ “เปล่า” ที่มีความหมายประจำรูป “ไม่” อาจไม่ได้มีความหมาย “ไม่” ที่เป็นการตอบคำถามเชิงปฏิเสธเสมอไป สอดคล้องกับงานของธิดารัตน์ น้อมมนัสส์ ที่ทำการศึกษารูปแบบการตอบปฏิเสธของคนไทยพบว่า ประโยคคำสั่งและประโยคคำถาม สามารถใช้

เป็นรูปแบบประโยคที่ใช้ตอบปฏิเสธได้ หรือประโยคบอกเล่าเป็นรูปแบบประโยคในการตอบปฏิเสธที่มากที่สุด

การปฏิเสธเพื่อการปกปิดความจริงนี้ แสดงให้เห็นถึงลักษณะของผู้ใช้ภาษาไทย คือ เมื่อผู้ร่วมสนทนามีการปฏิสัมพันธ์กัน ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงคำพูดที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง เช่น คำพูดที่ทำให้ผู้ฟังรู้สึกเครียด วิตกกังวล เศร้าหมอง ผิดหวัง เสียใจ โกรธเคือง เนื่องจากทำให้ผู้ฟังรู้สึกไม่ดี รวมถึงพฤติกรรมที่ควรหลีกเลี่ยงในสังคมไทย ได้แก่ การแสดงความเห็นขัดแย้งกับผู้อื่น การกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อตนเองแต่มีผลกระทบต่อผู้อื่น การกระทำที่เป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล แต่สิ่งที่ควรทำในการร่วมสนทนา คือ ส่งเสริมให้การสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่น และเมื่อมีสิ่งใดก็ตามที่เป็นสิ่งที่ดีและมีประโยชน์ ผู้พูดจะกระทำสิ่งนั้นให้กับผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังได้รับผลประโยชน์ สอดคล้องกับลักษณะเด่นของวัฒนธรรมไทย ชอบประนีประนอม ผ่อนหนักผ่อนเบา ไม่ชอบความขัดแย้ง สุภาพอ่อนน้อม คำนึงถึงความรู้สึกของผู้อื่น เกรงใจผู้อื่น (ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. 2554: 131-152)

5.2 กลวิธีที่ใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ

จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ โดยวิเคราะห์เฉพาะหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในสถานการณ์ที่มีการคุกคามหน้า ทั้งหมด 47 บทสนทนา พบว่า กลวิธีที่ใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ มีทั้งสิ้น 3 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีปฏิเสธแบบตรงไปตรงมา กลวิธีทำให้เหตุผลและกลวิธีการกลบเกลื่อน

จากการวิเคราะห์กลวิธีการใช้หน่วยคำ “เปล่า” เพื่อแสดงความสุภาพ พบว่า กลวิธีที่ใช้มากที่สุด คือ กลวิธีทำให้เหตุผล ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้พูดผลิตสองในงานวิจัยชิ้นนี้ส่วนใหญ่ใช้เพื่อรักษาหน้าตนเองเมื่อถูกผู้พูดผลิตแรกคุกคามหน้า ลำดับต่อมาเป็นกลวิธีการกลบเกลื่อน ซึ่งเป็นกลวิธีที่ผู้พูดผลิตสองใช้เพื่อหลีกเลี่ยงการตอบคำถามแบบตรงไปตรงมา โดยการตั้งคำถามถามกลับไป ในแก่นเรื่องที่ต่างออกไปไม่ใช่แก่นเรื่องเดิมที่ผู้พูดผลิตแรกกล่าวถึง หรือโดยการลดน้ำหนักหรือความรุนแรงของถ้อยคำลง ด้วยการทำให้เป็นเรื่องเล็กน้อยโดยการใช้คำว่า “แค่” ซึ่งกลวิธีนี้ถือเป็นการปิดบังอำพรางที่พบได้บ่อยทั้งในชีวิตประจำวันและจากงานวิจัยต่างๆ เช่น งานวิจัยของสุนันทา คงประโคน (2544: 85-94) ศึกษาถึงการสนทนาในเรื่องเพศของคนไทยพบว่า คนไทยจะมีกลไกกลบเกลื่อนการสนทนาในหลายรูปแบบ อัตราการกลบเกลื่อนในการสนทนาจะมีอัตราสูงที่สุด เนื่องจากเป็นภาษาพูดและอัตรา

การกลบเกลื่อนในภาษาเขียน เช่น คอลัมน์หรือจดหมายต่างๆ จะน้อยที่สุด หรือในงานของนักทฤษฎี สี่หะเกรียงไกร (2549: 33) ที่ศึกษาพฤติกรรมการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีการใช้กลวิธีตั้งคำถามกลับเมื่อต้องการเบี่ยงเบนความสนใจของคู่สนทนาเพื่อ ปกปิดความจริงที่ได้กระทำ

นอกจากนี้งานวิจัยชิ้นนี้พบว่าเมื่อมีการคุกคามหน้าเกิดขึ้นในบทสนทนา ผู้พูดใช้กลวิธีที่มีการ ปรากฏของคำว่าเปล่าเพื่อการรักษาหน้าตนเองของผู้พูดมากกว่าเพื่อการรักษาหน้าของผู้ฟัง และการ ใช้กลวิธีการกลบเกลื่อนที่มีจุดประสงค์เพื่อรักษาหน้าตนเองในงานวิจัยชิ้นนี้สอดคล้องกับงานอื่นที่ พบว่าการกลบเกลื่อนเป็นการรักษาหน้าตนเองเช่นกัน ดังงานวิจัยของนิจจามา วงศ์กระจ่าง (2545: 64-68) และวิมล งามยิ่งยวด (2557: 101-107) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการรักษาในการตอบคำถามของ บุคคลสาธารณะทั้งนักการเมืองและดารานักแสดง ซึ่งพบว่ากลวิธีการกลบเกลื่อนเป็นกลวิธีที่ผู้พูด เลือกใช้เพื่อรักษาหน้าตนเอง สาเหตุที่ผู้พูดมักใช้กลวิธีการกลบเกลื่อนเพื่อปกปิดความจริง ทั้งนี้เพื่อ รักษาหน้าและรักษาภาพลักษณ์ของผู้พูดเอง หรืองานวิจัยของแฮร์ริส (Harris. 1991: 76-98) ที่กล่าวถึง การตอบคำถามของนักการเมืองซึ่งเป็นบุคคลสาธารณะ แสดงให้เห็นถึงการตอบคำถามในลักษณะ ของการเลี่ยงตอบหรือพูดอ้อม คล้ายคลึงกับกลวิธีที่พบในงานวิจัยชิ้นนี้ แสดงให้เห็นว่าความมีชื่อเสียง ไม่มีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีแสดงความสุภาพในการรักษาหน้าตนเอง

แต่อย่างไรก็ดี การเลือกใช้หน่วยคำ “เปล่า” ต้องพิจารณาไปตามสถานการณ์และบริบท โดยผู้ พุดสามารถเลือกดึงเอาลักษณะเฉพาะของหน่วยคำ “เปล่า” มาใช้ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการสื่อสาร

5.3 ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์เจตนาของหน่วยคำ “เปล่า” ที่ปรากฏในเรื่องสั้นและนวนิยายไทย เพียงประเด็นเดียวเท่านั้น ยังมีประเด็นอื่นที่น่าสนใจศึกษา เช่น

1. การศึกษาหน่วยคำ“เปล่า” โดยจำแนกตามตัวแปรที่เป็นปัจจัยทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นเพศ อายุ อาชีพ ความสนิทสนม สถานภาพทางสังคม ระดับการศึกษา เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนหรือ ความต่างในการสื่อเจตนา รวมถึงศึกษาว่าปัจจัยทางสังคมมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการสื่อเจตนา

2. การศึกษาหน่วยคำ “เปล่า” ด้วยเก็บข้อมูลจากแหล่งอื่นเพื่อให้มีความหลากหลาย เช่น
ละคร การใช้ภาษาในชีวิตประจำวัน เพื่อเปรียบเทียบความเหมือนหรือความต่างกับข้อมูลที่พบในเรื่อง
สั้นและนวนิยายไทย

3. การศึกษาเจตนาของหน่วยคำอื่นที่เป็นคำใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน เช่น “แบบว่า” เป็นต้น

บรรณานุกรม

กฤษฎาภรณ์ หงส์ดารมภ์; และธีรณัฐ โชคสุวณิช. (2551). *วัจนปฏิบัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ:

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก

<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ขอเรียกว่ารัก. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>

TNCII/corp.php

ข้างหลังภาพ. (2529). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>

TNCII/corp.php

คนอยู่วัด. (2519). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>

TNCII/corp.php

คนแรก คนสุดท้าย คนที่ใจบอกว่ารัก. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php

ความรักของวัลยา. (2513). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/>

TNCII/corp.php

ความสมหวังของแก้ว. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

~ling/TNCII/corp.php

จะแก้เดือน ณ ดวงแด. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

~ling/TNCII/corp.php

จักรยานสีแดงในรั้วสีเขียว. (2548). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

~ling/TNCII/corp.php

จันทร์ภาณุ ดาราสมุทร. (2548). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

~ling/TNCII/corp.php

จับนายวายร้ายมารับใช้ยายคุณหนู. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php

จำหลักไว้ในแผ่นดิน. (2539). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ดิษฐ์ ศรีนราวัฒน์. (2542, มกราคม-มิถุนายน). วิธีสื่อสารด้วยการพูดอ้อมของคนไทย. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์. 17(2): 26-39.

แดร์รักด้วยหัวใจ. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ใต้ดาวมฤตยู. (2545). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ทองธรรม อินทจักร. (2550). แนวคิดพื้นฐานด้านวัจนปฏิบัติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
----- (2553, กรกฎาคม-ธันวาคม). ความสุภาพ ความเกรงใจ และวัจนปฏิบัติศาสตร์ปลด
พันธนาการ. วารสารภาษาและภาษาศาสตร์. 29(1): 17-42.

ทัศนวัลย์ เนียมบุบผา. (2544). การใช้ประโยคเงื่อนไขแสดงเจตนาต่างๆ ในภาษาไทย. วิทยานิพนธ์
อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ทัศนีย์ เมฆถาวรวัฒนา. (2554). การวิเคราะห์ความหมายแบบครอบคลุมของคำสำคัญทาง
วัฒนธรรม “ไม่เป็นไร” “เกรงใจ” และ “ขอโทษ” ในภาษาไทยตามแนวทฤษฎีอภิภาษาเชิง
อรรถศาสตร์ธรรมชาติ. วิทยานิพนธ์ อ.ด. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

ทำทาย. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

เทใจรักนักวางแผน 1. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

เธอรักฉันไหม. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ธิดารัตน์ น้อมมนัส. (2546). กลวิธีการตอบปฏิเสธของคนไทย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาศาสตร์).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

นัทธฤทัย สีหะเกรียงไกร. (2549). *กลวิธีการปฏิเสธเพื่อปกปิดความจริงในภาษาไทยของวัยรุ่น*.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถ่ายเอกสาร.

นายตัวร้ายกับยัยตัวแสบ. (2549). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

~ling/ TNCII/corp.php

นิจจาภา วงษ์กระจ่าง. (2545). *กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามของนักการเมืองไทย*.

วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ถ่ายเอกสาร.

นันทานายกรัฐมนตรี. (2542). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

TNCII/corp.php

บึงหญ้าป่าใหญ่. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

TNCII/corp.php

ป่วนรักเต็มหัวใจยัยหน้าใสจอมแสบ. (2548). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก

<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ปีศาจ. (2545). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

TNCII/corp.php

ฟ้าไร้แดน. (ไม่ปรากฏ). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

TNCII/corp.php

ยัยตัวแสบหวานใจนายซูเปอร์สตาร์. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก

<http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ยัยเวอร์จินปิ้งรักนักเพลย์บอย. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

ac.th/~ling/TNCII/corp.php

รัชนิวรรณ ประยงค์กุล. (2558). *การคุกคามหน้าอาจารย์ผู้สอน: การศึกษาตามแนววจนปฏิบัติศาสตร์*.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2556). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรวรรณา เพ็ชรกิจ. (2549). กลวิธีตอบคำถามของบุคคลสาธารณะกับการรักษาหน้าตนเอง. *พลวัตของภาษาไทยในปัจจุบัน*. 187-123.
- วัลลภาภรณ์ สอนบุญตา. (2553). *การวิเคราะห์หน่วยคำ “อะไร” ที่ปรากฏในวัจนกรรมตรงและวัจนกรรมอ้อมตามหลักกลศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (ภาษาศาสตร์การศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมล งามยิ่งยวด (2557). *กลวิธีการรักษาหน้าในการตอบคำถามรายการผู้ดี*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร ปัญญาเมธิกุล. (2550). *บทที่ 10 วัจนกรรม*. (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริลักษณ์ หุ่นศรีงาม. (2544). *การศึกษาประโยคภาษาไทยที่มีคำว่า ทำไม ทางด้านอรรถศาสตร์และวัจนปฏิบัติศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุจิตลักษณ์ ดีมดุง. (2552). *วัจนปฏิบัติศาสตร์เบื้องต้น*. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุจิตลักษณ์ ดีมดุงและสุชุมาดี ขำหิรัญ. (2548). *รายงานการวิจัยเรื่องการขอรับรองและการปฏิเสธการขอรับรอง*. สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรม เพื่อพัฒนาชนบท: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุนันทา คงประโคน (2544). *กลวิธีการกลบเกลื่อนในการสนทนาเรื่องเพศของคนไทย*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. (2548). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>
- หัวใจร้ายของนายยี่ราฟ. (2550). สืบค้นเมื่อ 20 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>
- หัวใจป่วนรัก. (2549). สืบค้นเมื่อ 27 พฤศจิกายน 2557, จาก <http://www.arts.chula.ac.th/~ling/TNCII/corp.php>

- อิงอร ฟุ้งจะงาม. (2554). *การใช้วัจนกรรมและกลวิธีทางภาษาบนป้ายโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งปี พ.ศ. 2554*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร
- แอนดรูว์ บีกส์. (2551). *เกรงใจแปลว่าอะไรในภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: ครูช้าง
- Austin, J. L. (1962). *How to Do Things with Words*. Oxford: Oxford University Press.
- Brown, P.; & Levinson, S.C. (1987). *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chen, Rong. (2001). Self-Politeness: A Proposal. *Journal of Pragmatics*. 33: 87-106.
- Goffman, Erving. (1967). *Interaction Ritual: Essays on Face to Face Behaviour*. Garden City: Doubleday.
- Grice, H.P. (1975). Logic and Conversation. *Syntax and Semantics*. 3: 22-40.
- Harris, S. 1991. Evasive Action: How Politicians Respond to Question in Political Interview. *Broadcasttalk*. 76-99.
- Ide, Sachiko. (1989). Formal Forms and Discernment: Two Neglected Aspects of Linguistic Politeness. *Multilingual*. 8: 223-248.
- Leech, Geoffrey. (1983). *Principles of Pragmatics*. New York: Longman Inc.
- Liao, C. C.; & Bresnahan, M. I. (1996). A contrastive Pragmatics Study on American English and Mandarin Refusal Strategies. *Language Sciences*. 18: 703-727.
- Searle, John R. (1969). *Speech Acts: An Essay in the Philosophy of Language*. London: Cambridge University Press.
- (1975). *Indirect Speech Acts: Syntax and Semantics*. New York: Academic Press.
- (1976). *Expression and Meaning: Studied in the Theory of Speech Acts*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Widjaja, Christina S. (1997). A Study of Date Refusal : Taiwanese Females vs American Females. *University of Hawaii Working Papers in ESL*. pp. 1-43.

Liao, C. C., & Bresnahan, M. I. (1996). A contrastive pragmatics study on American English and Mandarin refusal strategies. *Language Sciences*, 18. pp. 703-727.

ตัวอย่างบทสนทนา

(1) สถานการณ์: นายชอบทำในสิ่งที่พ่ายไม่ชอบ

พ่าย : นายเป็นพวกโรคจิตรีไ้กัน

นาย : เปล่าสักหน่อย

(The clock หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

(2) สถานการณ์: ระหว่างพูดดิ้งเดินกลับบ้าน ไ้ท์ก็ส่งกระดาษแผ่นเล็ก ๆ 1 แผ่นให้กับพูดดิ้ง

พูดดิ้ง : 086-952-3322 อะไรนะ ไ้หวยเหรอ

ไ้ท์ : เปล่า เบอร์ไ้เซอร์ไ้

(เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(3) สถานการณ์: วัลยาโทรศัพท์มาหาเอ ขณะที่เอกำลังจัดเสื้อผ้าไปเบอร์ลิน

เอ : มีธุระอะไรหรือครับ

วัลยา : เปล่าคะ คิดว่าถ้าว่างอยากจะชวนไปดูโอเปร่าด้วยกัน

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

(4) สถานการณ์: ไ้ค้บอกกับบาร์บี้ว่า ไม่ต้องไปจริงจังกับทุกอย่างบนโลก สิ่งไหนที่ทำแล้วมีความสุขกับมันก็ทำให้เต็มที่ไปเลย

บาร์บี้ : ไม่ต้องมาสอนฉันหรอกน่า

ไ้ค้ : เปล่า ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น

(ยัยตัวแสบหวานใจนายซูเปอร์สตาร์. 2550: ออนไลน์)

(5) สถานการณ์: ชายคนหนึ่งแก่ตาย ไปพบกับยมบาลเซนต์ปีเตอร์ ยมบาลถามชายคนนั้นว่า

เซนต์ปีเตอร์ : มีเมียหรือเปล่า

ชายแก่ : เปล่า

(ปีศาจ. 2545: ออนไลน์)

(6) สถานการณ์: บริกรคนหนึ่ง เดินเข้าไปหาของหญิงสาว ก่อนจะยื่นกล่องของขวัญสีน้ำเงินให้อย่างนอบน้อม

หญิงสาว : คนที่ฝากของมาให้ เขาบอกชื่อไว้รีเปล่าคะ

บริกร : เปล่าครับ

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

(7) สถานการณ์: วาที่กำลังอธิบายถึงความน่าสนใจในวิชาภูมิวิทยาให้แก่ลสาฟ้ง

วาที่ : คุณอยากเรียนภูมิวิทยาขึ้นมาบ้างแล้วหรือยัง

ลสา : เปล่าเลยคะ

(จักรยานสีแดงในรั้วสีเขียว. 2548: ออนไลน์)

(8) สถานการณ์: ระหว่างที่ดิวกำลังฟังเพลงอยู่ อชิเข้ามาหาและอยากฟังเพลงที่ดิวกำลังฟังอยู่บ้าง

ดิวก : แปลกใจรีไร

อชิ : เปล่า

(หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

(9) สถานการณ์: อชิเจอพายและรู้สึกว่ พายไม่พอใจที่เมื่อคืนอชิไม่ได้โทรหาเธอ

อชิ : ไกรรที่เมื่อวานไม่โทรไปหาหรอ

พาย : เปล่า

(หยุดเวลาไว้ให้คิดถึง. 2548: ออนไลน์)

(10) สถานการณ์: ยงกับเจตต์ ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ทั้งสองพบกันที่สถานทูต เจตต์จึงเข้ามาแนะนำตัวเองให้ยงรู้จัก

ยง : ผมชื่อยง คุณมาเที่ยวหรือครับ

เจตต์ : เปล่า ผมมาต่อหนังสือเดินทาง

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

(11) สถานการณ์: ระหว่างทางออกจากโกเบ ขณะที่นั่งชมภูมิประเทศแปลกตา ชายหนุ่มผู้มากับคณะของอาจารย์ Takasaka ได้เอ่ยถามขึ้นมาว่า

ชายหนุ่ม : ถนนสายนี้เพิ่งสร้างหรือไง

อาจารย์ Takasaka : เปล่าหรือครับ สร้างมาตั้งแต่สมัยเมจิ กว่าร้อยปีมาแล้ว

(ฟ้าไร้แดด. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

(12) สถานการณ์: ภาณุเห็นรถคันใหม่จอดข้างรถของโรงแรม ภาณุจึงเอ่ยถามผู้เป็นพี่ชาย

ภาณุ : พี่ล่ำซ่าขนาดซื้อรถใหม่เลยหรอ [บ้วนน้ำไปทางรถคันนั้น]

ภู : เปล่า ของแขก

(คนแรก คนสุดท้าย คนที่ใจบอกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(13) สถานการณ์: ภูมิขำกำลังสนทนากับจีบ โดยที่ทั้งสองเคยรู้จักกันมาก่อน

จีบ : [รอยยิ้มของจีบจางลงทันทีและหัวคิ้วขมวดอย่างไม่สบอารมณ์]

ฉันขอโทษค่ะ ถ้าทำให้คุณไม่พอใจ

ภูมิข : เปล่าหรือครับ ผมไม่ได้โกรธอะไร เพียงแต่สงสัยว่าทำไมคุณถึงไม่แทน

ตัวเองว่าจีบเหมือนกับตอนแรกที่เราพบกัน

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

(14) สถานการณ์: เพื่อนของศิริกำลังสนทนาถามไถ่ศิริว่าศิริมีกิจกรรมร่วมกับเพื่อนบ้านบ้างน้อยแค่ไหน

เพื่อน : ทานอาหารกลางวันหรือทานกาแฟกับเพื่อนบ้านบ้างหรือเปล่าคะ

ศิริ : เปล่าอะ แต่เราเล่นซอฟท์บอล soft ball กัน อาทิตย์ละครั้ง

(จะแก้เดือน ณ ดวงแด. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

(15) สถานการณ์: ครูคนหนึ่งสนทนากับดาวในเรื่องการเรียนรู้ต่อในอนาคตของดาวและครูถามดาวว่า
เดินทางมาที่นี่กับใคร

ครู : วันนี้คุณพ่อคุณแม่มาด้วยหรือเปล่าคะ

ดาว : เปล่าคะ หนูมาคนเดียว

(ทำท่าย. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

(16) สถานการณ์: ชบาและสมศรีเป็นเพื่อนกัน ทั้งสองคนเจอกันในบ่อนไฟ จึงพูดคุยกัน

ชบา : อีฉันได้ยินว่าลูกสาวของคุณแต่งงานหมดท้ายแล้วอีกหน ใครเป็นผู้ชายโชคดี
เลขาฯ รัฐมนตรีคนนั้นใช้ไหมคะ

สมศรี : เปล่า เขาเป็นรัฐมนตรีตัวจริงเชียวละคะ

(นันทานายกรัฐมนตรี. 2542: ออนไลน์)

(17) สถานการณ์: ประคองยิ้มรอมเท้าของอำนาจมาใส่ เนื่องจากประคองคิดว่ารอมเท้าของตนหาย อีก
หลายวันต่อมาประคองจึงนำรอมเท้ามาคืนอำนาจ

อำนาจ : ซื้อมาใหม่แล้วรี

ประคอง : เปล่า ทุบคู่เก่าแล้ว

(คนอยู่วัด. 2519: ออนไลน์)

(18) สถานการณ์: กรรณได้ยินเสียงน้ำมะเฟืองส่งเสียงพื๊ดพาดๆ ระหว่างนั่งรถมาด้วยกัน

กรรณ : น้ำเป็นอะไรไปนะ ร้องให้ทำไม

มะเฟือง : เปล่า [เข็ดน้ำตา] ไม่ได้ร้องสักหน่อย

(พระอาทิตย์เดือนแรม. 2543: ออนไลน์)

(19) สถานการณ์: เปรยได้ยินเสียงกตกริ่งหน้าบ้านจึงลงไปเปิดประตู

ไนกี้ : ตกใจมากเหวอที่เจอฉัน [เดินมาคว้าแขนเปรยไว้]

เปรย : [ตกใจหน้าซีด] เปล่า

(เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(20) สถานการณ์: ไต่บอกกับเอบริลว่า ไม่โกรธหญิงสาวแล้ว จากนั้นเอบริลก็หอมแก้มไต่

เอบริล : คุณอายุ

ไต่ : [หน้าแดง] เปล่า

(ขอเรียกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(21) สถานการณ์: จี๊บและชายชาญ ทำงานเป็นอาสาสมัครชายแดนร่วมกัน

ชายชาญ : ยิ้มอะไร [เสียงหัวน]

จี๊บ : เปล่า [จ้องมองชายหนุ่มแล้วยิ้ม]

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

(22) สถานการณ์: หนูดีจำเป็นต้องใส่เสื้อผ้าของกายส์

หนูดี : มีอะไรน่าขำขนาดนั้นเลยรีไรงหา ขำอะไร

กายส์ : เปล่า [หัวเราะ]

(จับนายวายร้ายมารับใช้ยายคุณหนู. 2550: ออนไลน์)

(23) สถานการณ์: นาซขมวดคิ้วสังเกตความเปลี่ยนแปลงอะไรได้บางอย่างในดวงตาของวีเมีย

วีเมีย : ดวงตาฉัน มันทำไมเหวอ

นาซ : เปล่า [สีหน้าสงสัย]

(จันทร์ภาฎา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

(24) สถานการณ์: ปีไปพูดแซวไปเรื่องที่ไปชอบแอบมองผู้ชายอยู่คนหนึ่ง

ปีไป : แล้วไอ้หนุ่มหน้ามนที่แกแอบซายตามองทุกวันละ มันคือใคร

เป้ : เปล่า สะหน้อย [ลูกลิล้กลน]

(ป่วนรักเต็มหัวใจยัยหน้าใสจอมแซบ. 2550: ออนไลน์)

(25) สถานการณ์: ระหว่างที่ทีเซอร์กับนิกกี้แข่งขันเล่นเกม แต่นิกกี้ทำซ่อนหลุดมือลงไปกระแทกกับพื้น

ทีเซอร์ : [ก้มเก็บซ่อนขึ้นมาให้] เธอเป็นอะไรไป

นิกกี้ : เปล่า [หน้าซีด]

(เกมคิวปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(26) สถานการณ์: ชบาและสมศรีถามไถ่ความเป็นไปของชีวิตตามประสาคนรู้จักกัน

ชบา : อีฉันได้ยินว่าลูกสาวของคุณแต่งงานหนสุดท้ายแล้วอีกหน ใครเป็นผู้ชายโชค
ดี เลขาฯ รัฐมนตรีคนนั้นใช่ใหมคะ

สมศรี : เปล่า เขาเป็นรัฐมนตรีตัวจริงเชียวละคะ

(นินทานายกรัฐมนตรี. 2542: ออนไลน์)

(27) สถานการณ์: ประคองยิ้มรอมเท่าของอำนวยมาได้ อีกหลายวันต่อมาประคองจึงนำรอมเท่ามาคืน

อำนวย : ซื่อใหม่แล้วรี

ประคอง : เปล่า ภูพบคุเก่าแล้ว

(คนอยู่วัด. 2519: ออนไลน์)

(28) สถานการณ์: จีซัสสงสัยว่าทำไมอิโรกีย้ายมาอยู่ห้องตรงกันข้ามกับจีซัส

จีซัส : ห้องตรงข้ามเป็นห้องของแอม พิชราภาณี อย่าบอกนะว่าแกจะย้ายมาอยู่กะ
เค้านะ

อิโรกิ : เปล่า ครัวรุ่นพี่ แอมเพิ่งย้ายออกไปเมื่อวาน เฮียเลยจัดการให้ผมมาอยู่

ใกล้ๆ รุ่นพี่แทน มีอะไรจะได้ปรึกษากันได้ไงครับ

(ยัยเวอร์จิ้นปิ้งรักนักเพลย์บอย. 2550: ออนไลน์)

(29) สถานการณ์: แม่ของแก้วเล่าเรื่องที่สมบุญไปป่าวประกาศว่าแก้วจะไปอยู่กับสมบุญ

แม่ : ขอโทษเถอะ แก้วอาจไม่รู้เรื่องก็ได้ แต่เจ้าสมบุญมันไปเที่ยวคุยว่าแก้วตกลงจะไปอยู่กับมัน

แก้ว : เปล่านะ แก้วไม่ได้พูดอย่างนั้นสักหน่อย แก้วรับฟังเวลาเขาชวนแก้ว
เขาชวนหนัก ๆ เข้าแก้วก็บอกว่าคิดดูก่อน แก้วจะรับไว้พิจารณา

(ความสมหวังของแก้ว. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

(30) สถานการณ์: ไพจิตรและภรรยา กำลังเจรจาตกลงกันเรื่องหย่า

ไพจิตร : คุณยังมีเงื่อนไขอะไรอีก เรื่องสินสมรสหรือ

ภรรยา : เปล่า ดิฉันไม่ต้องการอะไรเลย แม้แต่เสื้อผ้าดิฉันก็ต้องการเพียงชุดธรรมดา
สองชุด และคุณจะต้องออกค่าเครื่องบินกลับเมืองไทยให้ดิฉันด้วยค่ะ

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

(31) สถานการณ์: เคนบังเอิญเจอรุ่นพี่ที่เคยรู้จัก

พี่มวง : จำพี่ได้ด้วย ดีใจจัง [ตาโต] โตขึ้นเยอะเลยนะ พี่เกือบจำไม่ได้ เมื่อกี้ก็คิดอยู่
ตั้งนานว่าใครกัน คุณๆ [ยิ้ม] สูงขึ้นอีกหรือเปล่า

เคน : เปล่านี้ครับ ผมไม่ได้สูงขึ้น ส่วนสูงผมก็เท่าเดิมนะครับ

(ความรักรสไอศกรีม. 2550: ออนไลน์)

(32) สถานการณ์: พี่ตุ้มพี่สี่เข้าใจผิดคิดว่าวาที่จะขโมยจักรยานของเป็ก

พี่ตุ้ม : รถคันนี้ของเป็กนะโว้ย ว่าไง วาที่ นายคงไม่ได้เป็นเพื่อนกับนิสิตปีสี่อย่างเป็ก
มันหรอกนะ หรือไง

วาที่ : เปล่าเป็นครับ เพราะนอกจากผมจะไม่เคยเห็นหน้าพี่เป็กคนนั้นแล้ว ผมก็ยัง
ไม่เคยคิดจะตีตนเสมอรุ่นพี่อีกด้วย แต่ผมไขกุญแจผิดคัน

(จักรยานสีแดงในรั้วสีเขียว. 2548: ออนไลน์)

(33) สถานการณ์: ชายหนุ่มผู้หนึ่งถามวิทยาลัยเกี่ยวกับมุมมองทางด้านการรัก

วิทยาลัย : นี่ได้ภูมิกันหรือ

ชายหนุ่ม : เปล่า ผมอยากรู้ เพราะผู้หญิงไทยเราไม่พูดถึงทัศนะของชีวิตอย่าง
ละเอียดและเปิดเผย

(ความรักของวิทยาลัย. 2513: ออนไลน์)

(34) สถานการณ์: นาสกับเศรษฐกำลังคุยปรึกษาหารือกันถึงโยเรฟที่มีพลังพิเศษของสายเวทย์ต้องห้าม

เศรษฐ : ชาวเรื่องโยเรฟไม่น่าไปไกลถึงคาบิคอนได้นี่นา

นาซ : เปล่า เพราะฉันเดินทางมาพร้อมยัยเจ้าหญิงเพเนรีแห่งเกล ยัยนั้นก็เลย

เล่าให้ฟังหมดจดเรียบร้อย :

(จินตนาฎา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

(35) สถานการณ์: ภูมิขกำลังสนทนากับจีบ โดยที่ทั้งสองเคยรู้จักกันมาก่อน

จีบ : [รอยยิ้มของจีบจางลงทันทีและหัวคิ้วขมวดอย่างไม่สบอารมณ์]

ฉันขอโทษค่ะ ถ้าทำให้คุณไม่พอใจ

ภูมิข : เปล่า หรอกครับ ผมไม่ได้โกรธอะไร เพียงแต่สงสัยว่าทำไมคุณถึงไม่แทน

ตัวเองว่าจีบเหมือนกับตอนแรกที่เราพบกัน

(เทใจรักนักวางแผน 1. 2550: ออนไลน์)

(36) สถานการณ์: ขณะที่รีบปั่นกำลังถูกหญิงสาวคนหนึ่งกล่าวหาว่าเป็นแฟนใหม่ของจีซัส

หญิงสาว : เธอเป็นกิ๊กใหม่เค้าใช่ไหม [ตวาด]

รีบปั่น : เปล่า ไม่ใช่อย่างนั้นนะ

(ยัยเวอร์จิเนียปิ้งรักนักเพลย์บอย. 2550: ออนไลน์)

(37) สถานการณ์: วัลยาคิดว่าพงษ์เป็นคนหัวโบราณแบบผู้ชายทั่วไป ถ้าผู้หญิงพูดเรื่องชีวิต เรื่องความรัก คนอื่นอาจจะมองเห็นเป็นผู้หญิงไม่ดีไปได้ ซึ่งต่างจากสิ่งที่พงษ์คิด

พงษ์ : แน่ะ คุณกำลังว่าผมว่าเป็นคนปากอย่างใจอย่างแล้วซี

วัลยา : เปล่าคะ ไม่ได้ตั้งใจเช่นนั้นเลย

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

(38) สถานการณ์: เจ้าหญิงเพเนรีบอกกับเจ้าชายเวเมียว่าเธอเคยได้ยินเส้นทางนี้ว่ามันอันตรายพอๆ

เจ้าหญิงเพเนรี : ก็ข้าไม่ได้มาเอง ข้าผิดริยังง

เจ้าชายเวเมีย : เปล่า ข้าไม่ได้หมายความว่าแบบนั้นเลยเจ้าหญิง

(จินตนาฎา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

(39) สถานการณ์: ลูกบัตกับไอค์บังเอิญมาเจอกันที่บ้านของจี๊ ไอค์บอกลูกบัตว่าแต่งตัวเรียบร้อยเหมือนฝ่ายปั๊ไว้ ไม่เหมือนที่ไอค์เคยเห็น

ลูกบัต : ฝ่ายปั๊ไว้ นี่นายหมายความว่าไง นายหลอกด่าฉันหรอ

ไอค์ : เปล่าสักหน่อย ไม่ได้หมายความว่าอย่างนั้น

(ยัยตัวแสบหวานใจนายซูเปอร์สตาร์. 2550: ออนไลน์)

(40) สถานการณ์: ฝ่ายแจ่มมานดูด้านนอก เห็นติว ญู และแดนไทยกำลังเก็บจานบนโต๊ะอาหาร

เร : มีอะไรอะ

ฝ่าย : เปล่าๆ แค่คิดว่าควรจะไปช่วยเก็บจานดีมัย

(คนแรก คนสุดท้าย คนที่ใจบอกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(41) สถานการณ์: วัลยาโทรศัพท์มาหาเอ ขณะที่เอกำลังจัดเสื้อผ้าไปเบอร์ลิน

เอ : มีอะไรอะไรหรือครับ

วัลยา : เปล่าคะ คิดว่าถ้าว่างอยากจะชวนไปดูโอเปร่าด้วยกัน

(ความรักของวัลยา. 2513: ออนไลน์)

(42) สถานการณ์: นาของครีกรู้ว่าเจ้าชายวีเมียจะออกไปข้างนอก

นาซ : นายจะไปไหน งานการไม่ทำแล้ววี่ไฉน

เจ้าชายวีเมีย : เปล่าสักหน่อย ก็แค่ไปเที่ยวเล่นนะ

(จินทราฎา ดาราสมุทร. 2548: ออนไลน์)

(43) สถานการณ์: จีซัสอาสาไปส่งแอปเปิ้ลที่บ้าน แอปเปิ้ลไม่ยอมไปกับเขา แต่ดีก็มากแล้วจะกลับแท็กซี่กัน
อันตราย

จีซัส : เปลี่ยนใจไปกับฉันแล้วอะดิ

แอปเปิ้ล : เปล่า ฉันแค่คิดว่าจะนั่งรถไปกับนายฟรีๆ ไม่ต้องเสียตัง

(ยัยเวรี่จิ้นปิ้งรักนักเพลย์บอย. 2550: ออนไลน์)

(44) สถานการณ์: เป๊ปซี่ทะเลาะกับแซค แซคจึงไม่ได้ไปเยี่ยมบิดที่โรงพยาบาลกับเป๊ปซี่

น็อต : แล้วไอแซคไม่มาด้วยหรอ

เป๊ปซี่ : เอ่อ เปล่า หมอว่าไงบ้าง

(หัวใจป่วนรัก. 2549: ออนไลน์)

(45) สถานการณ์: กายส์บอกให้หนูดีอาบน้ำได้แล้ว หนูดีถามกายส์ว่าแล้วกายส์จะอาบยังงัย

กายส์ : ฉันก็ต้องอาบเหมือนกัน เธอคิดว่าฉันอาบเองไม่ได้หรือยังงัย

หนูดี : เปล่าหรอ [สายหัว] เอ้อแล้วแขนนายเป็นยังงัยบ้าง

(จับนายว้ายร้ายมารับใช้ยายคุณหนู. 2550: ออนไลน์)

(46) สถานการณ์: เป๊ปซี่ถามทีเซอร์เรื่องที่เขาเจอเพื่อนที่ร้านอาหารเมื่อสักครูที่ผ่านมา

เป๊ปซี่ : นั้นเพื่อนนายหรอ ทำไมดูเหมือนไม่ถูกกันละ

ทีเซอร์ : เปล่านี่ ทำไมสนใจมันไร

(เกมคิดปิดสะกิดหัวใจหนุ่มหล่อร้ายกับยัยเจ้าเล่ห์. 2550: ออนไลน์)

(47) สถานการณ์: ครูจันทรกำลังสั่งให้นักเรียนวาดรูป พวกเด็กผู้หญิงร้องว้าย ๆ

ครูจันทร : เธอแกล้งอะไรเขา นายโตน

นายโตน : เปล่าครับ [หน้าซีด] ผมไม่ได้แกล้ง

(บึ้งหน้าป้าใหญ่. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

(48) สถานการณ์: ชายหนุ่มเห็นพุ่มไม้ใกล้ๆ สันกระเพื่อม เขาเอะใจต้องเดินอ้อมไปดู

ชายหนุ่ม : ป้ากับเจ๊ๆ มาแอบดูผมใช้มั้ย

ป้าด้วง : เปล่านะ [ตกใจ] ไม่ได้ดู

(หัวใจอายของนายยีราฟ. 2550: ออนไลน์)

(49) สถานการณ์: อาเจ็กเผาหนังสือการ์ตูนเล่มโปรดของเจี้ยน

เจี้ยน : อาทำแบบนี้ทำไม ทำแบบนี้มันเกินไป อาใจร้าย

อาเจ็ก : อาเปล่า [ลูกลึกลับ] อาไม่ได้ทำ

(ขอเรียกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(50) สถานการณ์: ไต่บอกกับเอบริลว่า ไม่โกรธหญิงสาวแล้ว จากนั้นเอบริลก็หอมแก้มไต่

เอบริล : คุณอาย

ไต่ : [หน้าแดง] เปล่า

(ขอเรียกว่ารัก. 2550: ออนไลน์)

(51) สถานการณ์: ไปไปไม่พอใจที่ประธานสถานนักเรียน แปะกระดาดเขียนข้อความให้ไปไปทำอะไรแปลกๆ ตามที่เขาสั่งเป็นเวลาสองวัน พี่เปเป้และพี่เพเห็นสีหน้าของไปไปแล้วสงสัยจึงเอ่ยทัก

เปเป้ : ไปไป ทำไมหน้าหงิกอย่างนั้นล่ะจ๊ะ

ไปไป : [หน้าหงิก] เปล่านี่

(ป่วนรักเต็มหัวใจยัยหน้าใสจอมแสบ. 2550: ออนไลน์)

(52) สถานการณ์: หม่อมราชวงศ์กิริติมาเคาะประตูห้องพักของนพพร และนพพรมาเปิดประตูห้อง

หม่อมราชวงศ์กิริติ : วันนี้อากาศหนาวเย็นกว่าเคยและภายนอกมีหมอกลงจัด
ฉันหวังว่าเธอคงจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้

นพพร : เปล่า ผมจะยังไม่ออกไปข้างนอกเดี๋ยวนี้

(ข้างหลังภาพ. 2529: ออนไลน์)

(53) สถานการณ์: เคนกับช่อม่วงกำลังคุยกันถึงเหตุผลว่าทำไมทั้งสองจึงมาแต่งงานกัน

ช่อม่วง : ตามจริง ๆ คงไม่ได้รักเราเพราะรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบเราหรอคะ

เคน : เปล่า ไม่ได้รักเพราะรู้สึกว่าจะต้องรับผิดชอบ [มองตาช่อม่วง]

(ความรักรสไอศกรีม. 2550: ออนไลน์)

(54) สถานการณ์: ไม่เคิลคุยกับริกโก้เรื่องการแสดงต่อผู้ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ริกโก้ : ผู้ชายที่เข้ามาอยู่ในนี้ราวเดือนกว่า ๆ จะถึงเวลาที่จะต้องไปแสดงการต่อสู้กัน
ให้เขาชม คุณยังไม่ได้เข้าเวรนั้นใช่ไหม

ไม่เคิล : เปล่า ผมยังไม่ได้เข้าเวรนั้นเลย แต่คิดว่าคงอีกไม่ช้า

(ใต้ดาวมฤตยู. 2545: ออนไลน์)

(55) สถานการณ์: กานต์ชายหนุ่มซึ่งเป็นอัมพาตได้กำลังใจจากสาที่ระบายเรื่องในใจของเธอออกมา
เพื่อให้กานต์รู้ว่า เธอก็เคยเจอสิ่งที่เลวร้ายมาก่อน

กานต์ : ทำไม พ่อของเขาเป็นเพียงไอ้ขี้เมาคนหนึ่งที่ทำอะไรก็ได้เพื่อให้มีเงินกินเหล้า

สา : เปล่า เขาเป็นเพียงไอ้ขี้เมาคนหนึ่งก็จริง แต่เขาก็เคยเป็นคนดีมาก่อน

(สิ่งมีชีวิตที่เรียกว่าคน. ไม่ปรากฏ: ออนไลน์)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวณิชา ชินธนามั่น
วันเดือนปีเกิด	8 กุมภาพันธ์ 2528
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	157/14 หมู่ 5 ถนนสุวรรณศรวิถิ ตำบลนครสวรรค์ตก อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครสวรรค์ 60000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2552	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) คณะมนุษยศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2559	การศึกษามหาบัณฑิต (ภาษาศาสตรศึกษา) คณะมนุษยศาสตร์ จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

